

**KIRSALDAKİ DEVLET ÜNİVERSİTELERİNDE
LGBTİ+HAKLARI BAĞLAMINDA
TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİ RAPORU**

2025

**Mevcut Durum ve
LGBTİ+'lara Yönelik
Ayrımcılık**

KIRSALDAKİ DEVLET ÜNİVERSİTELERİNDE LGBTİ+HAKLARI BAĞLAMINDA TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİ RAPORU

Mevcut Durum ve LGBTİ+ 'lara Yönelik Ayrımcılık

ÜniKuir Derneği

Şubat 2025

ANKARA

Norwegian Embassy
Ankara

EUROPEAN
ENDOWMENT FOR DEMOCRACY

Bu yayın Norveç Büyükelçiliği katkısıyla hazırlanmıştır. Yayının içeriği Norveç Büyükelçiliği'nin resmi görüşlerini yansıtmaz. Yayında yer alan bilgi ve görüşlerin sorumluluğu ÜniKuir Derneği'ne aittir.

Bu yayın European Endowment for Democracy (EED) katkısıyla hazırlanmıştır. Yayının içeriği European Endowment for Democracy (EED)'nin resmi görüşlerini yansıtmaz. Yayında yer alan bilgi ve görüşlerin sorumluluğu ÜniKuir Derneği'ne aittir.

İçindekiler

1. Kısaltmalar	01
2. Sunuş	03
3. Üniversitelerde LGBTİ+ Hakları Bağlamında Toplumsal Cinsiyet Eşitliği İzleme Yöntemi	05
3.1. Yapısal İzleme Yöntemi: Üniversitelerde Mevzuat, Müfredat İncelemesi ve Politika, Paydaş Analizi.....	06
3.2. Nicel İzleme Yöntemi: “LGBTİ+ Haklarına Erişim” ve “LGBTİ+’lara Karşı Ayrımcılık” Ölçekleri.....	08
4. İzlenen Üniversitelerde Mevzuat, Müfredat, Politika ve Paydaş Analizi Mevcut Durum	14
5. İzlenen Üniversitelerde Ayrımcılık ve LGBTİ+ Haklarına Erişim Ölçekleri Mevcut Durum	17
6. Akdeniz Üniversitesi	20
6.1. Mevzuat, Müfredat, Politika, Paydaş Analizleri.....	20
6.2. LGBTİ+’lara Yönelik Ayrımcılık ve Haklara Erişim Ölçekleri.....	24
7. Anadolu Üniversitesi	27
7.1. Mevzuat, Müfredat, Politika, Paydaş Analizleri.....	27
7.2. LGBTİ+’lara Yönelik Ayrımcılık ve Haklara Erişim Ölçekleri.....	31
8. Aydın Adnan Menderes Üniversitesi	34
8.1. Mevzuat, Müfredat, Politika, Paydaş Analizleri.....	34
8.2. LGBTİ+’lara Yönelik Ayrımcılık ve Haklara Erişim Ölçekleri.....	37
9. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	41
9.1. Mevzuat, Müfredat, Politika, Paydaş Analizleri.....	41
9.2. LGBTİ+’lara Yönelik Ayrımcılık ve Haklara Erişim Ölçekleri.....	45
10. Çukurova Üniversitesi	48
10.1. Mevzuat, Müfredat, Politika, Paydaş Analizleri.....	48
10.2. LGBTİ+’lara Yönelik Ayrımcılık ve Haklara Erişim Ölçekleri.....	53
11. Dokuz Eylül Üniversitesi	56
11.1. Mevzuat, Müfredat, Politika, Paydaş Analizleri.....	56
11.2. LGBTİ+’lara Yönelik Ayrımcılık ve Haklara Erişim Ölçekleri.....	60
12. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi	64
12.1. Mevzuat, Müfredat, Politika, Paydaş Analizleri.....	64
12.2. LGBTİ+’lara Yönelik Ayrımcılık ve Haklara Erişim Ölçekleri.....	68

13. Mersin Üniversitesi	72
13.1. Mevzuat, Müfredat, Politika, Paydaş Analizleri.....	72
13.2. LGBTİ+’lara Yönelik Ayrımcılık ve Haklara Erişim Ölçekleri.....	76
14. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	79
14.1. Mevzuat, Müfredat, Politika, Paydaş Analizleri.....	79
14.2. LGBTİ+’lara Yönelik Ayrımcılık ve Haklara Erişim Ölçekleri.....	83
15. Uludağ Üniversitesi	86
15.1. Mevzuat, Müfredat, Politika, Paydaş Analizleri.....	86
15.2. LGBTİ+’lara Yönelik Ayrımcılık ve Haklara Erişim Ölçekleri.....	89
16. Bulgular ve Yorumlar	93
17. Özet Bulgular ve Son Söz	106
Ana Bulgular.....	106
Çalışmaya Dair Sınırlılıklar.....	107
Sonuç ve Öneriler	108
EKLER	109

1. Kısaltmalar

ADUKSAM: Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Kadın ve Aile Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi

ADÜ: Aydın Adnan Menderes Üniversitesi

ADÜZEM: Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi

AKAUM: Anadolu Üniversitesi Kadın ve Aile Çalışmaları Uygulama Merkezi

AKSİS: Akademik Kayıt Sistemi

AKTS: Avrupa Kredi Transfer Sistemi

ATAMER: Dokuz Eylül Üniversitesi Akademik Acil Tıp ve Afet Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi

AVESİS: Akademik Veri Yönetimi Sistemi

BM/UN: Birleşmiş Milletler

CEDAW: Kadına Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Ortadan Kaldırılması Uluslararası Sözleşmesi

CİSED: Cinsel Sağlık Enstitüleri Derneği

CİTSAM: Cinsel Taciz ve Cinsel Saldırıyla Mücadele Kurulu

CTS: Cinsel Taciz ve Şiddeti Önleme Birimi

ÇOMÜ: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

ÇOMÜ KAM: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Kadın ve Aile Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi

DEKAUM: Dokuz Eylül Üniversitesi Kadın ve Aile Çalışmaları Araştırma ve Uygulama Merkezi

EMSA: Avrupa Tıp Fakültesi Öğrencileri Derneği

ESKAM: Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Kadın Araştırmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi

FARKET: Farklıyız Eşitiz Derneği

KADAUM: Çukurova Üniversitesi Kadın ve Aile Çalışmaları Araştırma ve Uygulama Merkezi

KADEM: Kadın ve Demokrasi Vakfı

KATCAM: Akdeniz Üniversitesi Kadın Çalışmaları ve Toplumsal Cinsiyet Araştırma ve Uygulama Merkezi

KYK: Kredi ve Yurtlar Kurumu

LGBTİ+: Lezbiyen, Gey, Biseksüel, Trans, İnterseks, Artı

MERKAM: Mersin Üniversitesi Kadın Sorunları Uygulama ve Araştırma Merkezi

MUKAMER: Muğla Kadın ve Aile Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi

SDG5: Sustainable Development Goal 5/Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları Numara 5

SHARP: Cinsel Taciz ve Saldırımı Raporlama ve Önleme Birimi

SKA: Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri/Amaçları

SPOD: Sosyal Politika, Cinsiyet Kimliği ve Cinsel Yönelim Çalışmaları Derneği

ŞÖNİM: Şiddet Önleme ve İzleme Merkezi

STK: Sivil Toplum Kuruluşu

TCE: Toplumsal Cinsiyet Eşitliği

TMMOB: Makine Mühendisleri Odası

TPD: Türk Psikologlar Derneği

TurkMSIC: Turkish Medical Student's International Committee/Türk Tıp Öğrencileri Uluslararası Birliği

TÜKD: Türk Üniversiteli Kadınlar Derneği

UKAM: Uludağ Üniversitesi Kadın ve Aile Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi

UNESCO: Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü

YÖK: Yükseköğretim Kurulu

Ölçek ve Nicel Veri Analizine İlişkin Kısaltmalar

AFA: Açımlayıcı Faktör Analizi

DFA: Doğrulayıcı Faktör Analizi

N: Katılımcı Sayısı

Ort. (\bar{X}): Ortalama

SS: Standart Sapma

P(Sig.): Significant'ın kısaltması. Anlamlılık değeri.

B: Standartlaştırılmamış Katsayılar Beta

F: Verilerdeki sistematik varyans miktarının sistematik olmayan varyansla karşılaştırılması

R: Korelasyon katsayısı

β : Standartlaştırılmış Katsayılar Beta

2. Sunuş

Geçtiğimiz yıl Ankara ve İstanbul'daki Vakıf Üniversitelerinde LGBTİ+ Hakları Bağlamında Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Raporu'nun ardından bu yıl izleme çalışmamıza kırsaldaki devlet üniversiteleri ile devam ettik. Ocak 2024-Şubat 2025 tarihleri arasında yürüttüğümüz üniversite odaklı bu hak temelli izleme çalışmasında 9 farklı şehirden 10 farklı devlet üniversitesinde LGBTİ+'ların toplumsal cinsiyet eşitliği bağlamındaki mevcut durumunu okurlara sunmanın heyecanını yaşıyoruz.

Araştırma kapsamında Antalya'dan Akdeniz Üniversitesi, Eskişehir'den Anadolu Üniversitesi ve Osmangazi Üniversitesi, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Adana'dan Çukurova Üniversitesi, İzmir'den Dokuz Eylül Üniversitesi, Mersin Üniversitesi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi ve Bursa'dan Uludağ Üniversitesi'nin yapısal ve nicel incelemesini gerçekleştirdik.

Bu çalışmada kurumsal bir yapı olarak üniversiteleri ve bileşenlerini LGBTİ+'ları odağına alan bir toplumsal cinsiyet eşitliği perspektifiyle bilgilendirmeyi ve bilinçlendirmeyi, üniversitelerde LGBTİ+ hakları ve LGBTİ+'lara yönelik ayrımcılık konusunda farkındalık yaratmayı ve son olarak kapsayıcı toplumsal cinsiyet eşitliği bakış açılarını, politikalarını ve faaliyetlerini teşvik etmeyi ve yaygınlaştırmayı amaçladık. Mevcut çalışmada ise Ankara ve İstanbul illerinin ötesinde üzerine daha az konuşulan, daha az görülen üniversiteleri ve bileşenlerini bu temelde ele aldık.

Toplumsal cinsiyet eşitliği ve LGBTİ+ hakları merceğinden baktığımızda hedefimiz; akademinin, tutumları şekillendirebilen, empatiyi teşvik edebilen ve kapsayıcı toplulukları besleyebilen bir sosyal değişim aracı rolünü bünyesinde barındırmasından temel almaktadır. Bu temelde üniversitelerde mevcut normların ve politikaların sorgulanmasına, önyargılarla mücadele edilmesine, eşitsizlik ve ayrımcılıkların giderilmesine ve çeşitlilik, kapsayıcılık ilkelerinin benimsenmesine bir tutam tuz atsak kafidir. Nitekim üniversiteler temelinde yapılan araştırmalar, üniversitelerdeki bileşenlerin, LGBTİ+'ların deneyimlerini ve toplumsal cinsiyet eşitliği ile ilgili politikaları detaylı bir şekilde analiz ederek, endişe duyulan alanlara dair iyileştirme imkanı sağlar. Bu sayede daha özgür ve adil bir kampüs atmosferi sağlanması için üniversitelere bir fırsat sunulur.

Bu raporda, Mevzuat ve Müfredat İncelemesi, Politika ve Paydaş Analizi ile yapısal veya nitel araştırma yönteminin ve ölçeklere dayalı nicel araştırma yönteminin kullanımı; akademiye haklara erişimi sağlamak, kapsayıcılığı teşvik etmek ve insan hakları savunuculuğunu desteklemek için güçlü bir araç olarak karşımıza çıkıyor. Üniversite bileşenlerinin toplumsal cinsiyet eşitliğine dair deneyimlerini merkeze alan bu çalışmanın; akademik kurumlarda toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlamanın ve LGBTİ+ haklarına, LGBTİ+ üniversite bileşenlerinin refahına ilişkin eksikliklerin, engellerin ve zorlukların değerlendirilmesi için önemli bir kaynak olduğunu düşünüyoruz.

Araştırmanın gerçekleştirilmesine, Kırsaldaki Devlet Üniversitelerinde LGBTİ+ Hakları Bağlamında Toplumsal Cinsiyet Eşitliği İzlemesi Anketi aracılığıyla deneyimlerini ve görüşlerini bizimle paylaşan tüm üniversite bileşenlerine; anketi yaygınlaştıran üniversite topluluklarına, sivil toplum kuruluşlarına ve aktivistlere desteklerinden dolayı teşekkür ederiz. Raporun yazılmasında katkısı bulunan herkese bir teşekkürü de borç biliriz. Bu raporun ilk adımlarından bugünlerine emekleri geçen Sevcan ve Ege'ye, ölçek geliştirmede sundukları destek için Eyüp ve Yasemin Bahar'a sundukları büyük katkı için minnettarız.

Dileriz bu araştırmanın hem ölçęęi hem de veri ve bulguları üniversite bileşenlerine, karar vericilere, sivil topluma, akademiye, eğitim odaklı çalışan kurumlara, sendikalara ve toplumsal cinsiyet eşitliği alanında çalışan herkese temel bir kaynak olur.

Umarız bu çalışma üniversitelerdeki mevzuat, müfredat ve politikaların kapsamlı bir şekilde gözden geçirilmesine, belirtilen eşitlik taahhütleri ile LGBTİ+'ların yaşadıkları deneyimler arasındaki tutarsızlıkların ortaya çıkarılmasına, üniversitelerde daha demokratik karar alma süreci oluşturulmasına, paydaşların katılımıyla diyalog ve hesap verme kültürünün teşvik edilmesine, akademinin önyargularıyla yüzleşmesine, ayrımcı uygulamaların düzeltilmesine ve daha kapsayıcı bir eğitim öğrenim ve çalışma ortamının oluşturulmasına, en nihayetinde üniversite bileşenlerine özgür ve eşit kampüs atmosferi sunulmasına olanak sağlar.

İyi okumalar dileriz!

3. Üniversitelerde LGBTİ+ Hakları Bağlamında Toplumsal Cinsiyet Eşitliği İzleme Yöntemi

İki yıl önce yayınladığımız Ankara ve İstanbul'daki Devlet Üniversitelerinde LGBTİ+ Hakları Bağlamında Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Raporu'nda üniversitelerde LGBTİ+ hakları odağında toplumsal cinsiyet eşitliğinin kapsamlı bir şekilde değerlendirilmesine imkan verecek bir izleme yöntemi geliştirdik¹. İzleme çalışması boyunca yapısal izlemeyi Mevzuat ve Müfredat İncelemesi ve Politika ve Paydaş Analizleri doğrultusunda, nicel izlemeyi ise üniversite mensuplarının deneyimleri ve izlenimleri doğrultusunda gerçekleştirdik. Bu izleme yöntemini geliştirmeden önce 2021 yılında 4 ay süren bir ön araştırma sürecinde literatür taraması ve odak grup görüşmeleri gerçekleştirdik. Bu analizlerinin ışığında gösterge temaları ve 2 ölçek için soru havuzu oluşturduk.

Göstergeler belirlenirken üniversitelerin idari yapılarında ve kampüs ikliminde LGBTİ+ haklarının farkındalığını, LGBTİ+ görünürlüğüne dair etkinlikleri, eğitimleri ve uygulamaları; LGBTİ+ kapsayıcı politikaları ve ders içeriklerini temel aldık. Belirlediğimiz göstergeleri "Üniversitelerde LGBTİ+ Hakları Bağlamında Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Göstergeleri" (bkz. EK-2.3.) olarak isimlendirdik. Nicel izleme kapsamındaki soru havuzundaki maddelerin kapsam geçerliliğini sınamak amacıyla öğretim elemanlarından oluşan bir grubun (5'i kamu yönetimi, 2'si eğitim yönetimi ve 1'i ölçme değerlendirme) uzman görüşüne sunduk ve gelen öneriler doğrultusunda ölçekleri yeniden düzenledik. Böylelikle izleme ve haritalama için kullanacağımız izleme göstergelerini belirleyerek üniversite mensuplarının deneyimlerine dair veri seti oluşturacak 2 ölçek geliştirdik. Araştırmanın nicel izleme bölümünü oluşturmaya imkan sağlayacak ölçeklerde bazı göstergeler belirledik. "LGBTİ+ Haklarına Erişim Ölçeği" için göstergeler "Örgütlenme ve Savunuculuk", "Güvenli Alan", "Üniversite Mensuplarının Algı ve Tutumu" ve "Akran Davranışları" olarak belirlendi. "LGBTİ+'lara Yönelik Ayrımcılık Ölçeği" için ise "Şiddet", "Akademik Faaliyet" ve "Barınma" başlıklı göstergeler belirledik (bkz. EK-3.3.).

2022-2023 yılındaki çalışmamızda ise ilk belirlenen göstergelere ek olarak yapısal izleme için tasarladığımız "Ayrımcılık: Kampüs İklim" alt göstergelerine "Kampüslerde Cinsiyetsiz Tuvalet Sayısı ve Erişilebilirlik" belirleyicisini eklendi. Yapısal izlemenin ana kısmını oluşturan Mevzuat ve Müfredat İncelemesi ile Politika ve Paydaş Analizleri için kullanılan "Üniversitelerde LGBTİ+'lara Karşı Ayrımcılık Göstergeleri" 3 ana ve 15 alt göstergeyi; "Üniversitelerde LGBTİ+ Haklarına Erişim Göstergeleri" ise 3 ana ve 13 alt göstergeyi içermektedir.

2024 yılının Ocak ayında, yereldeki devlet üniversiteleri arasından Akdeniz Üniversitesi, Anadolu Üniversitesi, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çukurova Üniversitesi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Mersin Üniversitesi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi ve Uludağ Üniversitesi'nin dahil olduğu 9 şehirdeki 10 üniversiteyi belirledik. Bu üniversiteleri belirlerken daha önce izleme çalışması yapılmamış olması, verinin ulaşılabilirliği gibi değişkenler üzerinde çalıştık. Ocak 2024 Şubat 2024 ayları boyunca izleme göstergelerini ve ölçekleri gözden geçirdik.

Şubat 2024 sonunda Mevzuat İncelemesi / Müfredat İncelemesi / Politika Analizi / Paydaş Analizini kapsayan yapısal izleme çalışmaları ve ölçekler aracılığıyla veri toplamaya başladık. 2024 yılının Kasım-Aralık ayları arasında ise izleme çalışmasının yöntemini ve bulgularını rapor haline getirdik.

1 ÜniKuir Derneği ve SPoD (2022). Ankara ve İstanbul'daki Devlet Üniversitelerinde LGBTİ+ Hakları Bağlamında Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Raporu, Ankara.

3.1. Yapısal İzleme Yöntemi: Üniversitelerde Mevzuat, Müfredat İncelemesi ve Politika, Paydaş Analizi²

Çalışmanın yapısal izleme bölümünde; Mevzuat ve Müfredat İncelemesi, Politika ve Paydaş Analizi kapsamında Üniversitelerde LGBTİ+'lara Yönelik Ayrımcılık ve Üniversitelerde LGBTİ+ Haklarına Erişim Göstergeleri belirlenmiştir. Ayrımcılık ve Haklar bağlamındaki 6 ana ve 28 alt göstergeyi izlemek için üniversitelerin web sayfaları başta olmak üzere mevzuat.org, YÖK Tez, Harman, TR Dizin, Web of Science indeks ve veri tabanları, Akademik Veri Yönetim Sistemi (AVESİS), AKTS Bilgi Paketi, hem üniversitenin kurumsal sosyal medya hesapları hem de toplulukların sosyal medya hesapları (Instagram, Facebook ve Twitter) gibi kaynaklar incelenmiştir. Bu inceleme sonucunda üniversitenin misyonu, vizyonu, temel değerleri, Yönetmelikler, Yönergeler, İlkeler, Komisyonlar, Kurullar, Usul ve Esaslar, Uygulama ve Araştırma Merkezleri, Stratejik Planlar, Kurum İç İzleme Raporları, Faaliyet Raporları, faaliyetleri, öğretim programları ve ders içerikleri detaylı bir şekilde incelenerek üniversitelerde LGBTİ+ hakları bağlamında toplumsal cinsiyet eşitliğini izlemeye elverişli verilere ulaşılmaya çalışılmıştır. Tüm analizler üniversitenin son 5 yılını (2019-2020 ve 2023-2024 öğretim yılı) kapsamaktadır.

İzleme çalışması boyunca “*beden, cinsel/cinsellik, cinsel yönelim, cinsiyet, erkeklik, eşitlik, eşitsizlik, feminist/feminizm, insan hakları, kadın, LGBTİ+/LGBT, kuir/queer, toplumsal cinsiyet, toplumsal cinsiyet eşitliği, sivil toplum, HIV/AIDS*” anahtar kelimeleri üzerinden araştırma yapılarak her göstergeye 0-2 aralığında puan verilmiştir. Bu sene tarama esnasında “*ayrımcılık*” ve “*ötekilik*” anahtar kelimeleri de izleme çalışmasına dahil edilmiştir. Eğer izlenen göstergeye dair veriye ulaşılamamışsa ya da belirlenen sayının altındaysa 0, veriye ulaşılmış ancak yetersiz ya da belirlenen üst sınırın altındaysa 1, izlenen gösterge mevcut ve işler durumdaysa ya da belirlenen üst sayıyı karşılıyorsa 2 puan verilmiştir. Bu açıdan bir Üniversite Ayrımcılık Göstergelerinden en çok 30 puan, Haklara Erişim Göstergelerinden ise en çok 26 puan alabilmektedir³.

Müfredat İncelemesi (Ayrımcılık 1.1.,1.2.); üniversitelerin AKTS Bilgi Paketi sayfasından, eğer üniversite sayfasında bilgi paketi yoksa bölüm ve programların sayfaları üzerinden, yukarıdaki anahtar sözcükler kullanılarak seçmeli ve zorunlu ders başlıklarının taranması yoluyla gerçekleştirilmiştir. Geçen yılki vakıf üniversiteleri araştırmamızdan farklı olarak bu yıl üniversitelerin web sitelerindeki izlenelere erişim ve AKTS Bilgi Paketlerinin erişiminde zorluk yaşanmıştır. Bazı bölümde 2019 senesinden sonra hiçbir müfredat bilgisi girilmezken bazılarında 2024-2025 eğitim dönemi öncesinin derslerine ulaşılamamıştır. Müfredat İncelemesi; üniversitelerde var olan bütün meslek yüksekokulları, fakülteler ve enstitüler içerisindeki önlisans, lisans, yüksek lisans ve doktora programları bünyesinde yürütülmüştür. Bu kapsamda zorunlu dersler; üniversitede hiç yoksa 0, üniversitede varsa ama aynı odakta ise 1, dersler içerik ve fakülteler bakımından çeşitliyse 2 puan verilmiştir. Seçmeli ders sayısı bir üniversitede 25'in üzerindeyse 2 puan, 1 ile 24 arasında ise 1 puan verilmiştir.

Akademik etkinlikler (Ayrımcılık 1.3.) üniversitede yapılmış akademik konferans, sempozyum, panel gibi etkinliklerle birlikte akademik yayınları da kapsamaktadır. Akademik etkinliklerin sayısı 0-49 arasında ise 0 puan; 50-99 arasında ise 1 puan, 100 ve üzeri ise 2 puan verilmiştir. Üniversitelerdeki toplumsal cinsiyet ve kadın çalışmaları bölümleri ile araştırma ve uygulama

2 Yapısal İzleme kapsamında taranan dokümanları takip edebilmek için bkz. EK 4.3.- 2024 Kırsalda Devlet Üniversiteleri İzlemesi–Mevzuat ve Politika İncelemelerinde Taranan Tüm Belgeler ve EK5.3.–2024 Kırsalda Devlet Üniversiteleri İzlemesi–Müfredat İncelemelerinde Ulaşılan Dersler.

3 Puan kriterlerini tablodan takip edebilmek için bkz. EK-2.3. Üniversitelerde LGBTİ+ Hakları Bağlamında Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Göstergeleri.

merkezleri de (Ayrımcılık 1.4., 1.5.) incelemeye dahil edilmiştir. Eğer üniversitede bölüm ve araştırma merkezi bulunmuyorsa 0 puan; bulunuyor ancak burada toplumsal cinsiyet ve LGBTİ+ odaklı aktif çalışma yürütülüyorsa 1 puan, bu ölçütlerde yeterli ise 2 puan verilmiştir. Bazı üniversitelerde Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Araştırma ve Uygulama Merkezi (KAM/KASAUM) olmamasına rağmen, bu konularda çalışmalar yapan araştırma ve uygulama merkezleri bulunmaktadır, bu merkezler de incelemeye dahil edilmiştir.

Kampüs İklimi kapsamında LGBTİ+ dayanışma/araştırma kulüplerinin varlığı ve statüsü (Ayrımcılık 2.1., 2.2.) incelenmiştir. Bir LGBTİ+ öğrenci kulübü/topluluğu yoksa 0 puan, kurulma aşamasındaysa ya da var ancak aktif değilse 1 puan, aktif/işleyen bir topluluk/kulüp varsa 2 puan verilmiştir. Eğer bu öğrenci kulüpleri resmi değil ise 0, resmileşme sürecindeyse 1, üniversite yönetimi tarafından resmi olarak tanınıyorlarsa 2 puan verilmiştir.

LGBTİ+'lar özelindeki etkinliklerin, Onur Haftası ile 8 Mart faaliyetlerinin incelenmesi (Ayrımcılık 2.3., 2.4., 2.5.) üniversite web sitesindeki duyuruların-haberlerin, faaliyet raporlarının, stratejik planların ve üniversite LGBTİ+ Topluluklarının, Kadın Çalışmaları Topluluklarının, Hukuk Topluluklarının, Eşitlik Topluluklarının ve LGBTİ+ kapsayıcı biçimde faaliyet yürüten Tıp Öğrencileri Birliği, Sinema Toplulukları gibi kulüplerin sosyal medya hesaplarının taranmasıyla gerçekleştirilmiştir. 8 Mart etkinliklerinin her üniversitede düzenlenmesinden ötürü, sayısı 3'ten fazlaysa 2, 1 ve 3 arasındaysa 1 puan verilmiştir. Gerçekleştirilen etkinliklerin içerisinde birden fazla etkinlik ve oturum olması durumunda sayı 10'u geçiyorsa yine 2 puan verilmiştir. Onur Haftası ve LGBTİ+'lar özelindeki etkinlikler hiç yapılmamışsa 0, 1-3 kez yapılmışsa 1, 3'ten fazla sayıda yapılmışsa 2 puan verilmiştir. Her öğretim döneminde en az 1 etkinlik yapılabileceğine dair kriter, pandemi dönemindeki ve deprem sonrasında verilen uzaktan eğitim kararı sonucunda kampüslerden uzaklaşma sebebiyle en az 3 olarak belirlenmiştir.

Üniversitelerde LGBTİ+fobik ve cinsiyetçi kalıplar izlemesi kapsamında; LGBTİ+ hakları ve TCE farkındalığı arttırmak amacıyla hazırlanan kampanya, eylem planları, bilgilendirici materyal, eğitim, seminer, raporlar, üniversite yönetiminin demeçleri (Ayrımcılık 3.1., 3.2., 3.3., 3.4.) incelenmiştir. Eğer üniversitelerde bu tür çalışmalar yok ise 0 puan, 1-3 tane çalışma varsa 1 puan, 3'ten fazla sayıda çalışma varsa 2 puan verilmiştir.

Mevzuat, Yönerge ve Politika Belgelerinde LGBTİ+ Hakları Bağlamında Toplumsal Cinsiyet Eşitliğinin izlenmesi kapsamında (Haklar 1.1., 1.2., 1.3., 1.4., 1.5.); CEDAW ve İstanbul Sözleşmesi'ne, Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerinden 5 No'lu hedefe atıfta bulunan, "toplumsal cinsiyet", "cinsel yönelim", "cinsiyet kimliği" kavramlarını içeren, TCE destekleyici ve ayrımcılık karşıtı yönetmelik, yönerge ve politikalar incelenmiştir. Bu konuda tüm üniversitelerde iyileştirilmeye ve düzenlemeye gidilmesinin gerekliliğini vurgulayarak 1 belgede atıf var ise 1 puan, 1'den fazla belgede atıf varsa 2 puan verilmiştir. Mevzuat, Yönerge ve politika metinlerinde "toplumsal cinsiyet", "cinsel yönelim", "cinsiyet kimliği" kavramlarına atıfların hiç olmaması durumunda 0 puan, 1-3 kez olması durumunda 1 puan, 3'ten fazla kez atıfta bulunulmuş ise 2 puan verilmiştir.

Bunlara ek olarak, diploma ve mezuniyet belgelerinin düzenlenmesi özellikle trans ve ikili cinsiyet sisteminin dışındaki öğrencilerin özel hayatın gizliliği hakkı başta olmak üzere, sosyal hayatları ve kariyerleri için önem arz etmektedir. Bu nedenle diploma yönergeleri incelenerek Diploma Mezuniyet Belgelerinde İsim Değişikliği yollarının açık ve anlaşılır bir şekilde belirtilmesi göstergesi izlenmiştir. Diploma Yönergesine dair göstergede (Haklar 1.6.), mevzuatlarda yeterli bilgiye erişilememişse ya da diploma yeniden düzenlenmiyorsa 0 puan, diploma şerhli olarak yeniden düzenleniyor ya da düzenleme için ücret veya diplomada isim değişikliğine dair ek mahkeme kararı isteniyorsa 1 puan, diploma şerhsiz olarak yeniden düzenleniyorsa 2 puan verilmiştir.

Paydaş Analizi (Haklar 2.1., 2.2.) kapsamında yürütülen çalışmada; LGBTİ+ odaklı ve kapsayıcı çalışan STK'larla birlikte yapılan kampanya, ortak çalışma, etkinlik ve iş birliklerine ilişkin olarak üniversite web sitesindeki duyurular ve haberler kısmından, faaliyet raporlarından, stratejik planlardan, idari raporlardan ve ek olarak internet arama motorlarından üniversite adı ile hak temelli çalışan sivil toplum kuruluşları ve LGBTİ+ dernek adlarının birlikte yazılıp taranmasıyla veriler elde edilmiştir. Bu analiz kapsamında işbirliği kurulan sayıya ve buradaki TCE bağlamındaki çeşitliliğe göre (kurum çeşitliliği, ortaklık çeşitlilikleri) puanlama yapılmıştır. Doğrudan LGBTİ+ odaklı çalışan STK'larla iş birliği ve çeşitliliği varsa ve 3'ten fazlaysa 2 puan, paydaşlar arasında çeşitlilik olmasına rağmen 3'ten az etkinlik, iş birliği gerçekleştirilmişse 1 puan, hiç yoksa 0 puan verilmiştir. Paydaş Analizi kapsamındaki incelemeye, cis-heteronormatif politikalarla kadın odaklı çalışan STK'lar dahil edilmemiştir. Aynı şekilde STK'larla birlikte oluşturulan ve hayata geçirilen modellerin sayısı 3'ten fazlaysa 2, varsa ve 3'ten azsa 1, hiç yoksa 0 puan verilmiştir.

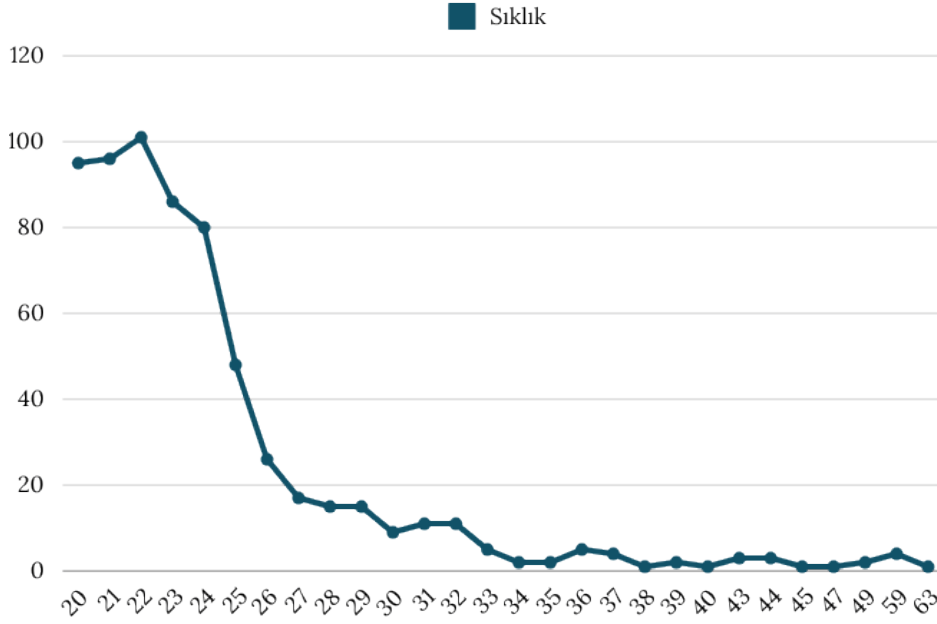
Politika Analizi (Haklar 3.1., 3.2., 3.3., 3.4.) ve Paydaş Analizi (3.5.) kapsamında yürütülen çalışmada, üniversitelerde şiddet ve taciz ile mücadelenin kurumsallaşmasına dair kazanımlardan biri olan Cinsel Taciz ve Şiddet ile Mücadele Birimleri (CTS) incelenmiştir. Eğer üniversitede bir CTS Birimi varsa 2 puan, kurulma aşamasında ya da aktifliğini yitirmişse 1 puan, birim yok ise 0 puan verilmiştir. Bu bağlamda üniversitelerin ve varsa birimlerin web sayfaları incelenmiş; birime ait bir web sayfası varsa ya da üniversitenin web sayfası üzerinden birim erişilebilir ise 2 puan, erişilmesi zor ya da web sayfası içeriği yetersiz ise 1 puan, web sayfası yoksa 0 puan verilmiştir.

Birimlere dair izleme yapılırken; başvuru yollarının, adalete erişimde yardımcı olma, yönlendirme gibi durumlara dair bilginin varlığı açık ve anlaşılır ise 2, bu içerikler mevcut ancak yeterli değilse 1, mevcut değilse 0 olarak puanlandırılmıştır. Taciz ve mobbing hakkında verilen eğitim ve/veya seminer sayısına dair 5'ten fazla bulguya ulaşılmışsa 2 puan, 1-4 kez eğitim ve/ya seminer yapılmışsa 1 puan, hiç yapılmamışsa 0 puan verilmiştir.

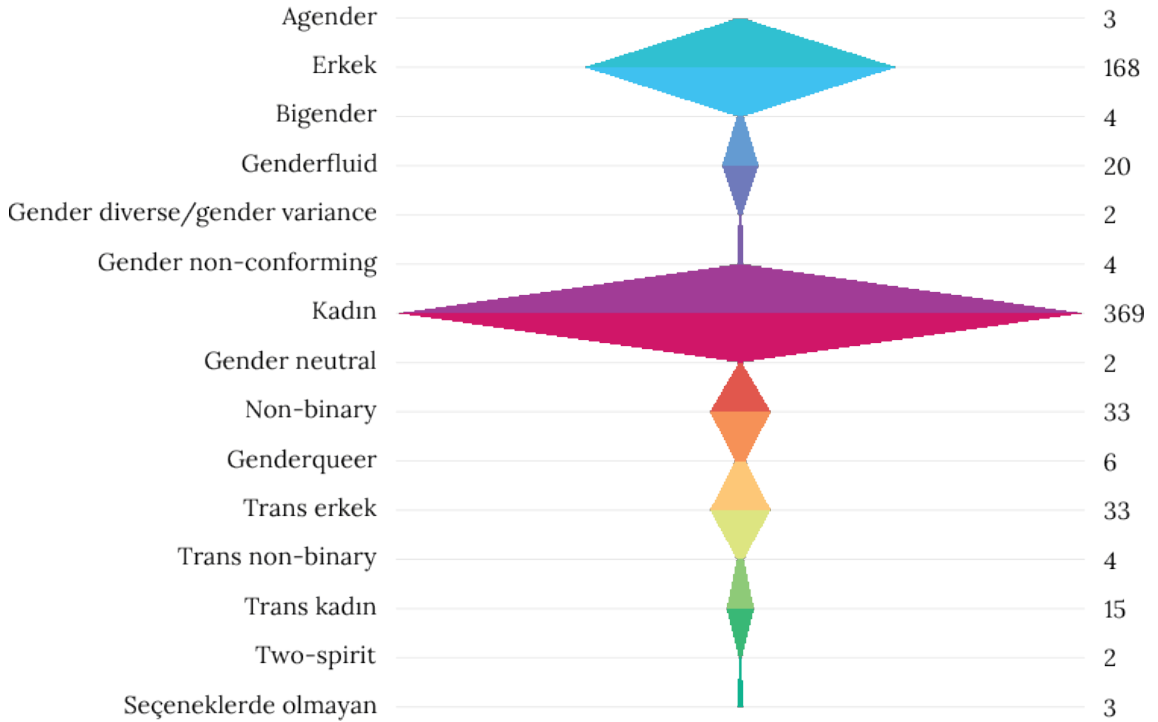
İncelenen üniversitelerde LGBTİ+'lara Yönelik Ayrımcılık ve Üniversitelerde LGBTİ+ Haklarına Erişim göstergeleri doğrultusunda izlenen 6 ana gösterge ve 28 alt gösterge sonucunda bir üniversite LGBTİ+'lara Karşı Ayrımcılığı önleyebilecek pozitif uygulamalar açısından en fazla 30 puan, LGBTİ+ Haklarına Erişimi destekleyebilecek pozitif uygulamalar açısından en fazla 26 puan alabilmektedir.

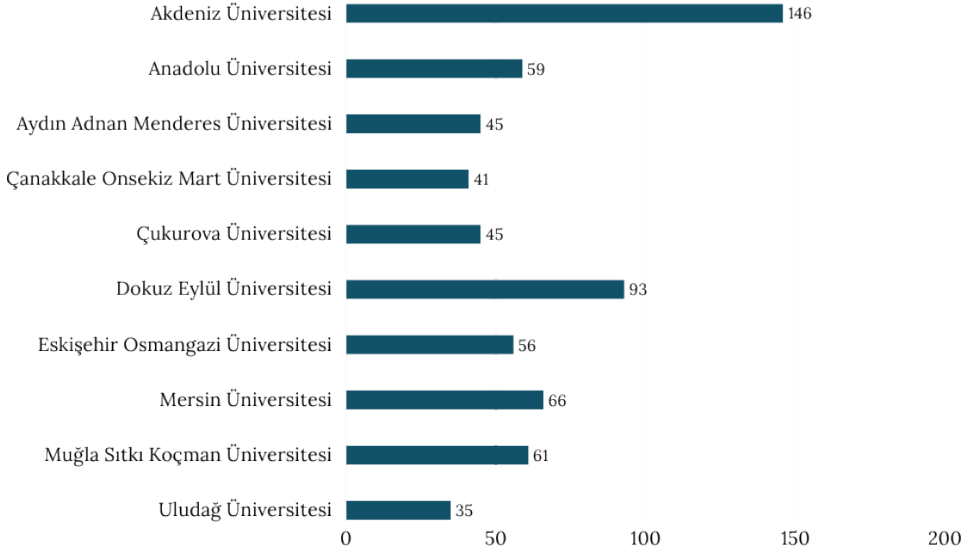
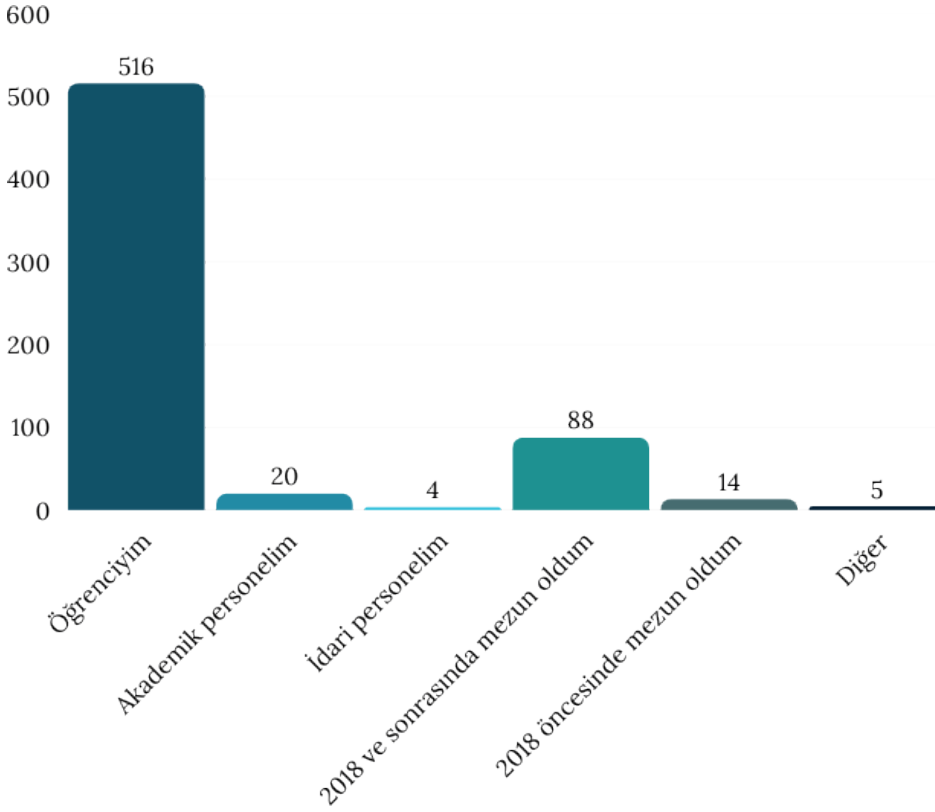
3.2. Nicel İzleme Yöntemi: "LGBTİ+ Haklarına Erişim" ve "LGBTİ+'lara Karşı Ayrımcılık" Ölçekleri

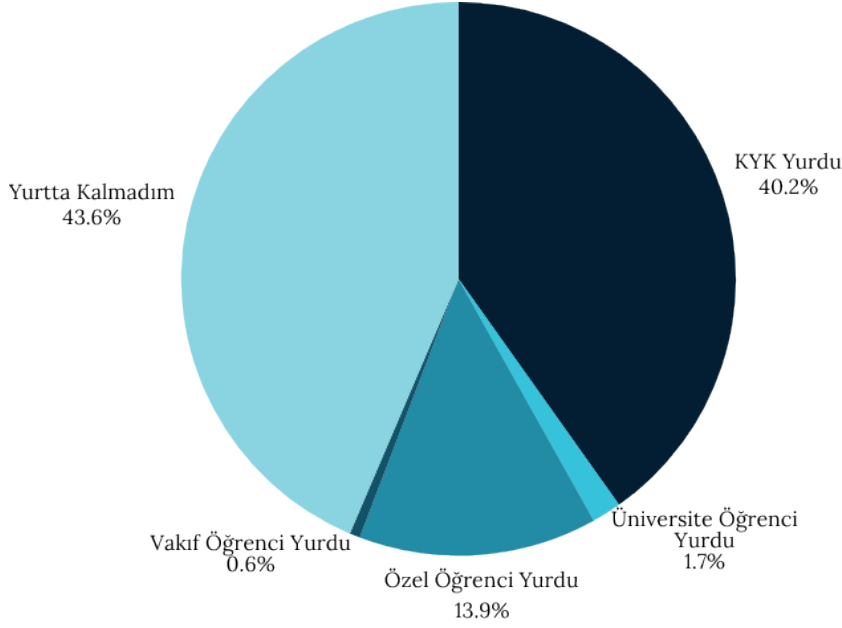
Raporun çalışma grubu; 18 yaşından büyük, araştırmaya gönüllü olarak katılan, Türkiye'deki üniversite mensuplarından (öğrenci, akademik personel, idari personel, mezun) oluşmaktadır. Çalışma grubu, yerelde devlet üniversitelerinin temsil edilebilmesi için amaçlı örnekleme yöntemi kullanılarak belirlenmiştir. Veriler Şubat 2024 ve Kasım 2024 tarihleri arasında toplanmıştır. Ankete 684 üniversite mensubu gönüllü olarak katılmıştır. Ancak 37 kişi, dahil edilme kriterlerine uygun olmadığı için örneklemden çıkartılmıştır. Raporun örneklem sayısını belirlemek adına, G-Power analizleri ve değişken bazlı örneklem büyüklüğü hesaplamaları (Stevens, 1995) gerçekleştirildiğinde raporun çalışma grubunun yeterli ve uygun olduğu görülmüştür. Son durumda araştırma örnekleminin yaşlarının (Şekil 1), cinsiyet kimliklerinin (Şekil 2), üniversitelerinin (Şekil 3), üniversitede buldukları pozisyonların (Şekil 4), yurt deneyimlerinin (Şekil 5) dağılımları aşağıda belirtilmiştir.

Şekil 1. Katılımcıların Yaş Dağılımı

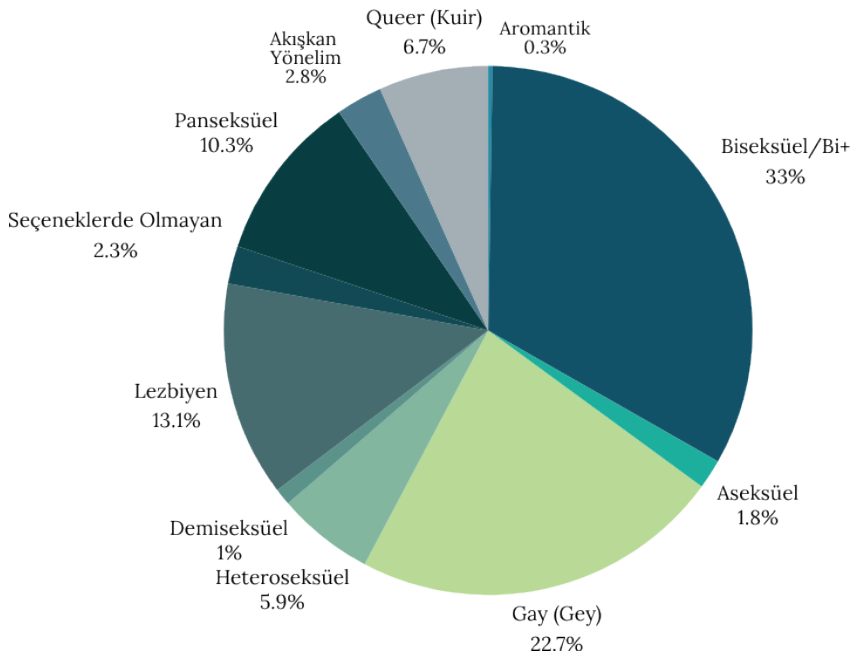
Çalışma katılımcıları 20 ila 63 yaş arasında çeşitlilik göstermektedir. Katılımcıların %78.2'si 20-25 yaş aralığında yer almaktadır.

Şekil 2. Katılımcıların Cinsiyet Kimlik Dağılımı

Şekil 3. Katılımcıların Üniversite Dağılımı**Şekil 4. Üniversite Mensup Dağılımları**

Şekil 5. Yurt Deneyim Dağılımı

Çalışmaya katılan 89 kişi (%13.8) trans+ deneyime sahip olduğunu ifade ederken 558 kişi (%86.2) natrans olduklarını ifade etmiştir. Buna ek olarak katılımcıların %4.2'si (n=27)⁴ interseks deneyime sahip olduklarını bildirmiştir. Kendisini LGBTİ+ şemsiyesinde konumlandıran 388 katılımcıya cinsel yönelimleri sorulmuştur (Şekil 6).

Şekil 6. LGBTİ+'ların Cinsel Yönelim Dağılımları

4 “n” ifadesi örneklem sayısını göstermekte, bir başka deyişle katılımcıların kaçının bu yanıtı verdiğini belirtmektedir.

Veri Toplama Araçları

Demografik Bilgi Formu: ÜniKuir Derneği tarafından hazırlanan Demografik Bilgi Formu'nda araştırmanın gönüllü katılımcılarından doğum yılı, cinsiyet kimliği, interseks ve trans+ deneyimi, hangi üniversitenin mensubu oldukları, bölümleri, mensubu oldukları üniversite ile ilişkileri, yurt deneyimleri ile ilgili bilgi alınmıştır.

LGBTİ+ Haklarına Erişim Ölçeği ve LGBTİ+'lara Yönelik Ayrımcılık Ölçeği'ne İlişkin Genel Bilgi

Bu araştırmada ÜniKuir Derneği tarafından 2022 yılında gerekli aşamalar gerçekleştirilerek geliştirilen Haklara Erişim ve Ayrımcılık Ölçekleri kullanılmıştır. Bir ölçek geliştirme sürecinde gerekli olan aşamalar; madde havuzunun oluşturulması, konu ile ilişkili bir uzman görüşüne başvurulması, pilot uygulama gerçekleştirilmesi, yapı ve kapsam geçerlilikleri ve güvenilirlikleri ile ilişkili adımlardır (Alpanık ve Çetin, 2023). Bu adımlar göz önünde bulundurularak gerçekleştirilen analizler sonucunda Haklara Erişim ve Ayrımcılık Ölçekleri'nin alt boyutları, soru sayıları belirlenmiş ve geçerli-güvenilir ölçekler olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu nedenle bu çalışmada da bu ölçüm araçları kullanılmıştır.

LGBTİ+ Haklarına Erişim Ölçeği: ÜniKuir Derneği tarafından 2022 yılında oluşturulan bu ölçek LGBTİ+'ların üniversitelerde haklarına erişimini değerlendirmek amacıyla geliştirilmiştir. 5'li likert yapıya sahip (1=kesinlikle katılmıyorum, 5=kesinlikle katılıyorum) bu ölçekte 19 madde bulunmaktadır. Bu maddelerden herhangi birinin değerlendirmesinde ters puanlama bulunmamaktadır. Ölçeğin Örgütlenme ve Savunuculuk (1-7), Güvenli Alan (8-10), Üniversite Mensuplarının Algı ve Tutumu (11-16) ve Akran Davranışları (17-19) olmak üzere 4 alt boyutu bulunmaktadır. Ölçekten elde edilen toplam puanın düşük olması LGBTİ+'lara yönelik haklara erişimin düşük olduğunu göstermektedir. Bu çalışmada geçerlik ve güvenilirlik çalışmalarında elde edilen Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı.93 olarak bulunmuştur. Bu maddelerin birbiri ile uyumlu ve ölçme amacını iyi bir şekilde gerçekleştirdiği anlamına gelmektedir.

LGBTİ+'lara Yönelik Ayrımcılık Ölçeği: 2022 yılında ÜniKuir Derneği tarafından geliştirilen bu ölçek LGBTİ+'ların üniversitelerde maruz bırakıldıkları ayrımcılık deneyimini değerlendirmektedir. 5'li likert yapıya sahip (1=kesinlikle katılmıyorum, 5=kesinlikle katılıyorum) ölçeğin 16 maddesi bulunmaktadır. Bu maddelerden herhangi birinin analizi gerçekleştirilirken ters puanlama yapılmamaktadır. Söz konusu ölçeğin Şiddet (1-4), Akademik Faaliyetler (5-12), Barınma (13-16) olmak üzere 3 alt boyutu bulunmaktadır. Ölçekten elde edilen toplam puanın artması LGBTİ+'ların ayrımcılığa uğrama deneyimlerinin azaldığını göstermektedir. Ölçeğin geçerlik güvenilirlik çalışmalarından elde edilen Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı.95 olarak bulunmuştur. Bu da ölçeğin maddelerinin birbiri ile uyumlu olduğu ve ölçme amacını iyi bir biçimde gerçekleştirdiği anlamına gelmektedir.

İzlenen Adımlar

Veri toplama süreci Google Forms aracılığıyla çevrimiçi anket yöntemi ile gerçekleştirilmiştir. Katılımcılara ölçek maddeleri sunulmadan önce araştırmanın gönüllük esasına dayandığı, araştırmadan istedikleri zaman ayrılacakları ve edinilen bilgilerden hiçbir kimlik veya kurum belirleyici bilgi alınmayacağına dair bilgilerin yer aldığı Bilgilendirilmiş Onam Formu verilmiştir. Ardından sırasıyla Demografik Bilgi Formu, LGBTİ+ Haklarına Erişim Ölçeği, LGBTİ+'lara yönelik Ayrımcılık Ölçeği sunulmuştur. Kendini LGBTİ+ şemsiyesinde tanımlayan katılımcılara ayrıca Özne Değerlendirmelerini içeren ek sorular yöneltilmiştir. Katılımcıların çevrimiçi anketi tamamlamaları yaklaşık 10-15 dakika sürmüştür.

İstatistiksel Analizler

Veri toplama formları ile elde edilen veriler “IBM SPSS Version 25” kullanılarak analize tabi tutulmuştur. Çalışmada çeşitli analizleri gerçekleştirebilmek için ön koşul olan normallik analizleri gerçekleştirilmiş ve -1.5 +1.5 aralığında (Tabachnick ve Fidell, 2013) bulunduğu görülmüştür. Veriler normal dağılıma uygun olduğu için parametrik analiz yöntemleri kullanılmıştır. Elde edilen verilerin betimleyici istatistik analizleri gerçekleştirilmiştir. Mevzuat ve politika, CTS birimi, yurt gibi değişkenlerin elde edilen ölçümler doğrultusunda farklılaşıp farklılaşmadığı Bağımsız Örneklem T-Testi ile incelenmiştir. Çalışmada kullanılan iki ölçek arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla Pearson Korelasyon Analizi ve değişkenlerin birbirlerini ne derecede açıkladığını incelemek amacıyla Hiyerarşik Regresyon Analiz yöntemi kullanılmıştır.

4. İzlenen Üniversitelerde Mevzuat, Müfredat, Politika ve Paydaş Analizi Mevcut Durum

Üniversitelerde LGBTİ+'lara Yönelik Ayrımcılık Göstergeleri

1.	Üniversitelerde Akademik Faaliyetlerde LGBTİ+ Hakları ve Toplumsal Cinsiyet Eşitliği	7,6/10
1.1.	Eğitimin her aşamasında (önlisans, lisans, yüksek lisans, doktora) LGBTİ+ hakları bağlamında ve toplumsal cinsiyet konusunda zorunlu derslerin sayısı	
1.2.	Eğitimin her aşamasında (önlisans, lisans, yüksek lisans, doktora) LGBTİ+ hakları bağlamında ve toplumsal cinsiyet konusunda seçmeli derslerin sayısı	
1.3.	Üniversitelerde LGBTİ+ hakları bağlamında toplumsal cinsiyet eşitliği üzerine akademik etkinlik (akademik konferans, sempozyum, panel, yayın vb.)	
1.4.	Üniversitelerdeki toplumsal cinsiyet ve kadın çalışmaları bölümlerinin varlığı	
1.5.	Üniversitelerdeki toplumsal cinsiyet ve kadın araştırma merkezlerinin varlığı	
2.	LGBTİ+'lar İçin Kampüs İklimi	3,7/12
2.1.	Üniversitelerde LGBTİ+ dayanışma/araştırma kulüplerinin varlığı	
2.2.	Üniversitelerde LGBTİ+ Öğrenci Kulübünün/Topluluğunun statüsü (resmi/resmi olmayan/resmîleşme sürecinde)	
2.3.	Üniversitelerde LGBTİ+'lar özelinde etkinlik sayısı	
2.4.	Kampüslerdeki Onur Haftası/Ayı etkinliklerinin sayısı	
2.5.	Kampüslerdeki 8 Mart etkinliklerinin sayısı	
2.6.	Kampüslerde Cinsiyetsiz Tuvalet Sayısı	
3.	Üniversitelerde LGBTİ+fobik ve Cinsiyetçi Kalıplar	5,8/8
3.1.	LGBTİ+ hakları bağlamında toplumsal cinsiyet farkındalığını artıran kampanya ve bilgilendirici materyal sayısı	
3.2.	Üniversite çalışanları ve yönetici kadro başta olmak üzere üniversite mensuplarına yönelik düzenlenen LGBTİ+ hakları bağlamında toplumsal cinsiyet eşitliği eğitim ve seminer sayısı	
3.3.	Üniversite web sitelerinde bulunan açıklamalarda LGBTİ+ hakları bağlamında toplumsal cinsiyet eşitliğine uygun demeç sayısı	
3.4.	Üniversitelerin paylaştığı LGBTİ+ hakları bağlamında incelenebilecek toplumsal cinsiyet eşitliğine dair rapor sayısı	
TOPLAM SKOR		17/30

Yapısal izlemenin Ayrımcılık Göstergelerinden LGBTİ+'lar İçin Kampüs İklimi 12 üzerinden 3,7 ile en düşük alt göstergedir. Üniversitelerde LGBTİ+fobik ve cinsiyetçi kalıplar genel ortalaması 8 üzerinden 5,8 puandır. Üniversitelerde Akademik Faaliyetlerde LGBTİ+ Hakları ve Toplumsal Cinsiyet Eşitliği ise 10 üzerinden 7,6 puan ile en yüksek puan alan alt gösterge olmuştur.

İzlenen 10 yereldeki devlet üniversitesindeki LGBTİ+'lar İçin Kampüs İklimi göstergesinin yapısal izlemenin en düşük puanına sahip olma sebebinin LGBTİ+'ların üniversitelerde öğrenci toplulukları kuramıyor, kampüste güvenli etkinlikler gerçekleştiremiyor olması ile ilişkili olduğunu düşünülmüştür. İzlenen üniversitelerin 1'i hariç hiç birinde aktif bir LGBTİ+ öğrenci topluluğu bulunmamıştır. Üniversitelerin bulunduğu şehirlerde örgütlenen LGBTİ+ toplulukları ya da dernekleri olsa da şehir topluluğu ile üniversite öğrenci topluluğu farklılık göstermektedir. Üniversitelerde Akademik Faaliyetlerde LGBTİ+ Hakları ve Toplumsal Cinsiyet Eşitliği göstergesinin en yüksek puana sahip olmasında ise her üniversitede bulunan Kadın veya Kadın ve Aile Araştırma merkezlerinin varlığının, Kadın Çalışmaları Anabilim Dallarının hem ders hem de akademik yayın olarak üniversiteye olumlu etkisinin görüldüğü düşünülmektedir.

Üniversitelerde LGBTİ+ Haklarına Erişim Göstergeleri

1.	Üniversite Mevzuat, Yönerge ve Politika Belgelerinde LGBTİ+ Hakları Bağlamında Toplumsal Cinsiyet Eşitliği	7,6/12
1.1.	CEDAW ve İstanbul Sözleşmesi'ne atıfta bulunan yönetmelik ve yönerge sayısı	
1.2.	Mevzuat, Yönerge ve Politika metinlerinde “toplumsal cinsiyet” ve “cinsel yönelim”, “cinsiyet kimliği” gibi kavramlara atıf sayısı	
1.3.	Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerinden 5 No'lu amaca atıfta bulunan yönetmelik, yönerge ve politika sayısı	
1.4.	Toplumsal cinsiyet eşitliğini destekleyici yönetmelik sayısı	
1.5.	Üniversitelerin toplumsal cinsiyet, cinsiyet kimliği ve cinsel yönelime yönelik ayrımcılık karşıtı politika sayısı	
1.6.	Diploma Mezuniyet Belgelerinde İsim Değişikliği yollarının açık ve anlaşılır bir şekilde belirtilmesi	
2.	Üniversitelerin TCE'ye Dikkat Çekmek İçin STK'larla Yaptıkları İş Birlikleri, Etkinlikler	1,9/4
2.1.	STK'lar ile birlikte yürütülen kampanya, ortak çalışma, etkinlik, iş birliği sayısı ve buradaki TCE bağlamında çeşitlilik (kurum çeşitliliği, ortaklık çeşitlilikleri) sayısı	
2.2.	STK'larla birlikte oluşturulan ve hayata geçirilen modellerin sayısı	
3.	Üniversitelerde Şiddet ve Taciz ile Mücadelenin Kurumsallaşması: CTS Birimleri	3,2/10
3.1.	Üniversitelerdeki aktif CTS Biriminin varlığı	
3.2.	Üniversitelerdeki CTS Birimlerine başvuru yollarının açık ve anlaşılır bir şekilde belirtilmesi	

3.3	CTS Birimlerine dair bilgi alınabilecek üniversite-web sitesinin varlığı
3.4	CTS Birimlerinde adalete erişime yardımcı olma, yönlendirme, psikolojik destek verme gibi durumlara dair bir içeriklerin varlığı
3.5	Taciz ve mobbing gibi konular hakkında verilen eğitim ve/veya seminer sayısı
TOPLAM SKOR	
13,2/26	

Yapısal izlemenin Haklara Erişim Göstergelerinden Üniversitelerde Şiddet ve Taciz ile Mücadelenin Kurumsallaşması alt göstergesi 10 üzerinden 3,2 puan ile en düşük puana sahip alt boyuttur. Onu Üniversitelerin TCE'ye Dikkat Çekmek İçin STK'larla Yaptıkları İş Birlikleri, Etkinlikler, 4 üzerinden 1,9 puan ile takip etmektedir. Haklara Erişim göstergeleri arasından, üniversitelerdeki mevcut durumda en iyi puan alan alt gösterge 12 üzerinden 7,6 ile Mevzuat, Yönerge ve Politika Belgelerinde LGBTİ+ Hakları Bağlamında Toplumsal Cinsiyet Eşitliği olmuştur.

Mevcut 10 yereldeki devlet üniversitesinde Üniversitelerde Şiddet ve Taciz ile Mücadelenin Kurumsallaşması yani CTS Birimleri alt göstergesi geçen seneki vakıf üniversiteleri raporuna benzer şekilde en düşük puanı almıştır. Geçmiş yıllardaki araştırmaların bulgularına benzer şekilde kırsal devlet üniversitelerinde de şiddet ve tacizle mücadele kurumsallaşamamaktadır. Birbirine çok yakın bir şekilde düşük puan alan diğer alt gösterge ise Haklara Erişim Göstergelerinden TCE Bağlamında Sivil Toplum Kuruluşları ile İlişkiler alt göstergesidir. Son olarak Mevzuat, Yönerge ve Politika Belgelerinde LGBTİ+ Hakları Bağlamında Toplumsal Cinsiyet Eşitliği alt göstergesinde puan yüksek gözüke de kapsayıcılık sorunu bulunmaktadır. Göstergenin puanı geçen seneki vakıf üniversiteleri raporundan yüksek gözüke de politika belgelerinde "cinsiyet kimliği", "cinsel yönelim" kavramları yok denecek kadar az görülmüştür. Puan artışının Diploma Mezuniyet Belgelerinde İsim Değişikliği yollarının açık ve anlaşılır bir şekilde belirtilmesi maddesindeki puanlardan kaynaklı olabileceği düşünülmektedir. İzlenen üniversitelerin 4'ünde yeniden diploma düzenleneceği belirtilmiştir.

5. İzlenen Üniversitelerde Ayrımcılık ve LGBTİ+ Haklarına Erişim Ölçekleri Mevcut Durum

İzlenen 10 üniversiteden toplam 647 kişiye LGBTİ+'lara Yönelik Ayrımcılık Ölçeğinde yer alan 16 soru ve LGBTİ+ Haklarına Erişim Ölçeğinde yer alan 19 soru yöneltilmiş, 1 (kesinlikle katılmıyorum) – 5 (kesinlikle katılıyorum) yanıt aralığında likert tipi sorulara yanıt vermeleri istenmiştir. Katılımcıların verdikleri yanıtların analizlerinden elde edilen bulgular aşağıda gösterilmektedir. Aşağıda yer verilen bulgulara, katılımcıların verdiği yanıtların ortalamalarının 100'lük değerlere dönüştürülmesi yoluyla ulaşılmıştır.

Üniversitelerde LGBTİ+'lara Yönelik Ayrımcılık Ölçeği

LGBTİ+'lara Yönelik Ayrımcılık Ölçeği Skorları

1	Üniversite içerisinde LGBTİ+'lar sözlü şiddete maruz bırakılmazlar.	49.8	Şiddet	55.2
2	Üniversite içerisinde LGBTİ+'lar fiziksel şiddete maruz bırakılmazlar.	63.4		
3	Üniversite içerisinde LGBTİ+'lar psikolojik şiddete maruz bırakılmazlar.	47.6		
4	Üniversite içerisinde LGBTİ+'lar cinsel tacize maruz bırakılmazlar.	60		
5	Üniversite içerisinde ayrımcılığa uğrayan LGBTİ+'lar bunu rahatça ifade edebilir.	54.4	Akademik Faaliyetler	59.8
6	Dersler sırasında dersi veren öğretim elemanı toplumsal cinsiyet eşitliğini gözetir.	61		
7	Dersler sırasında öğrenciler toplumsal cinsiyet eşitliğini gözetir.	60.8		
8	Ders içerikleri toplumsal cinsiyet eşitliğini gözetir.	58.8		
9	Derslerde LGBTİ+'lar ayrımcılığa uğramaz.	61.6		
10	Ders dışı akademik faaliyetlerde (seminer, çalıştay, atölye vb.) LGBTİ+'lar ayrımcılığa uğramaz.	59.4		
11	Üniversitede LGBTİ+'lar akademik personelle iletişim kurarken eşit muamele görür.	61.6		
12	Üniversitede LGBTİ+'lar öğrencilerle iletişim kurarken eşit muamele görür.	61.6		
13	Yurtlarda LGBTİ+'lar ayrımcılığa maruz bırakılmazlar.	42.4	Barınma	43.4
14	Yurtlarda LGBTİ+'lar yurt yönetimiyle iletişim kurarken eşit muamele görür.	43.2		
15	Yurtlarda LGBTİ+'lar yurt personeliyle iletişim kurarken eşit muamele görür.	43.2		
16	Yurtlarda LGBTİ+'lar yurttan kalan öğrencilerle iletişim kurarken eşit muamele görür.	55.2		
			SKOR	54.5

Yukarıdaki tabloda görülebileceği gibi katılımcılar LGBTİ+'ların şiddete maruz bırakılmaları ile ilgili 4 sorudan oluşan Ayrımcılık; Şiddet alt boyutuna 55.2, akademik faaliyetler sırasında ayrımcılığa maruz bırakılma ile ilgili 8 sorudan oluşan Ayrımcılık; Akademik Faaliyetler alt boyutuna 59.8 ve öğrencilerin yurtlarda ayrımcılığa maruz bırakılmaları ile ilgili 4 sorudan oluşan Ayrımcılık; Barınma alt boyutuna 43.4 puan olarak hesaplanmış yanıtlar vermişlerdir. Ölçekte yer alan sorulara verilen yanıtlar sonucunda toplam skor 54.5 olarak hesaplanmıştır. Yukarıdaki tablolar üniversitelerin verileriyle birlikte değerlendirildiğinde, 10 yereldeki devlet üniversitesinde LGBTİ+'ların en çok ayrımcılığa maruz bırakıldıkları alan yurtlar olarak gözükmemektedir. Bu durum, LGBTİ+'lar için en öncelikli sorunlardan birinin barınma olduğu şeklinde yorumlanabilir. Bununla birlikte tabloda görüldüğü gibi üniversitelerde LGBTİ+'lar sırasıyla psikolojik, sözlü şiddete, cinsel tacize ve fiziksel şiddete maruz bırakılmaktadırlar. Akademik Faaliyetler değerlendirildiğinde ortalamanın üzerinde bir puan olmasına rağmen en düşük puanlama, ayrımcılığa maruz bırakılan LGBTİ+'ların bunu rahatça ifade etmelerine verilmiştir. Buradan yola çıkarak LGBTİ+'lar için olumsuz deneyimlerini ifade edebilecekleri, kendilerini güvende hissedebilecekleri alanlar kurulmadığını söylemek mümkündür.

Üniversitelerde LGBTİ+ Haklarına Erişim Ölçeği

LGBTİ+ Haklarına Erişim Ölçeği Skorları

1	Üniversitede LGBTİ+ hakları özgürce savunulur.	47.6	Örgütlenme ve Savunuculuk	46.5
2	Üniversitede LGBTİ+ haklarına ilişkin faaliyetler özgürce gerçekleştirilir.	40.6		
3	Üniversitede LGBTİ+ temalı faaliyetler özgürce gerçekleştirilir.	40.2		
4	Üniversitede LGBTİ+ öğrenciler, LGBTİ+ haklarını savunmak için bir araya gelebilir.	53.2		
5	Üniversitede LGBTİ+'lar, öğrenci toplulukları bünyesine örgütlenebilir.	49.6		
6	Üniversitede Onur Yürüyüşü özgürce düzenlenebilir.	38.2		
7	Öğrenci toplulukları içerisinde LGBTİ+'lar kendilerini özgürce ifade edebilirler.	56.2		
8	Derslikler LGBTİ+'lar için güvenlidir.	59.4	Güvenli Alan	58.3
9	Ortak kullanım alanları (örn. kafeterya, kantin, kütüphane, çalışma salonları, laboratuvarlar, yemekhaneler, spor tesisleri ve benzeri sosyalleşme alanları gibi) LGBTİ+'lar için güvenlidir.	60		
10	İdari binalar LGBTİ+'lar için güvenlidir.	55.6		

11	Üniversite yönetimi LGBTİ+ hakları konusunda bilgi sahibidir.	37.6	Üniversite Mensuplarının Algı ve Tutumu	39.8
12	İdari personel LGBTİ+ hakları konusunda bilgi sahibidir.	38.2		
13	Üniversite güvenlik görevlileri LGBTİ+ hakları konusunda bilgi sahibidir.	32.8		
14	Üniversite yönetimi öğrencilerle iletişim kurarken toplumsal cinsiyet eşitliğini gözetir.	45.2		
15	İdari personel öğrencilerle iletişim kurarken toplumsal cinsiyet eşitliğini gözetir.	45		
16	Üniversite güvenlik görevlileri öğrencilerle iletişim kurarken toplumsal cinsiyet eşitliğini gözetir.	40.4		
17	Öğrenciler LGBTİ+ hakları konusunda bilgi sahibidir.	60.8	Akran Davranışları	61.3
18	Öğrenciler kendi aralarında iletişim kurarken toplumsal cinsiyet eşitliğini gözetir.	60.2		
19	Arkadaş ortamında LGBTİ+'lara dair meseleler, olumlu bir atmosferde konuşulur.	63		
			SKOR	48.6

Yukarıdaki tabloda görülebileceği gibi üniversite mensupları üniversitede örgütlenme imkanları ile ilgili 7 sorudan oluşan Örgütlenme ve Savunuculuk alt boyutuna 46.5, üniversitenin LGBTİ+'lar için güvenli olması ile ilgili 3 sorudan oluşan Güvenli Alan alt boyutuna 58.3, üniversite mensuplarının LGBTİ+'lara yönelik düşünce ve davranışları ile ilgili 6 sorudan oluşan Üniversite Mensuplarının Algı ve Tutumu alt boyutuna 39.8, ve son olarak akranlarının LGBTİ+ öğrencilere yönelik tutumunu ölçen 3 sorudan oluşan Akran Davranışları alt boyutuna 61.3 puan olarak hesaplanmış yanıtlar vermişlerdir. Ölçekte yer alan sorulara verilen yanıtlar sonucunda tüm üniversiteler için toplam skor 48.6 olarak hesaplanmıştır.

Genele bakıldığında Üniversite Mensuplarının Algı ve Tutumları alt boyutunun en düşük puan alan alt boyut olduğu görülmektedir. Bu alt boyut içerisinde sırasıyla güvenlik görevlilerinin, üniversite yönetiminin ve ardından idari personelin LGBTİ+ haklarında en az bilgi sahibi olarak puanlandığı anlaşılmaktadır. Üniversite Mensuplarının Algı ve Tutumları alt boyutundan sonra verilen en düşük puan Örgütlenme ve Savunuculuk alt boyutundaki “Üniversitede Onur Yürüyüşü özgürce düzenlenebilir.” maddesinde gözlemlenmektedir. En yüksek puan alan alt boyut Akran Davranışları ve en yüksek puan alan maddenin “Arkadaş ortamında LGBTİ+'lara dair meseleler, olumlu bir atmosferde konuşulur” olduğu tespit edilmiştir. Ölçeğin genel ortalamasının Güvenli Alan ve Akran Davranışları alt boyutlarının puanlarından dolayı arttığı görülmektedir.

6. Akdeniz Üniversitesi

6.1. Mevzuat, Müfredat, Politika, Paydaş Analizleri

Akdeniz Üniversitesi web sitesinde bulunan Yönetmelikler, Yönergeler, Eylem Planları, Direktörlükler, Koordinatörlükler, Müdürlükler, Uygulama ve Araştırma Merkezleri, üniversitenin misyonu ve vizyonu, Kurum İç Raporları, Faaliyet Raporları, duyuruları, etkinlik takvimleri, önlisans-lisans ve lisansüstü bölüm ve programlarının sayfalarındaki ders ve müfredat kısımları, AKTS Bilgi Paketi, hem üniversitenin kurumsal sosyal medya hesapları hem de toplulukların sosyal medya hesapları (Instagram, Facebook ve Twitter), AVESİS ve YÖK Tez veri tabanları detaylı bir şekilde incelenerek üniversitelerde LGBTİ+ hakları bağlamında toplumsal cinsiyet eşitliğini izlemek üzere verilere ulaşılmaya çalışılmıştır.

Akdeniz Üniversitesi LGBTİ+'lara Yönelik Ayrımcılık Göstergeleri

	GÖSTERGE	PUANLAR			Bulgular
		0	1	2	
1.	Üniversitelerde Akademik Faaliyetlerde LGBTİ+ Hakları ve Toplumsal Cinsiyet Eşitliği				9/10
1.1.	Eğitimin her aşamasında (önlisans, lisans, yüksek lisans, doktora) LGBTİ+ hakları bağlamında ve toplumsal cinsiyet konusunda zorunlu derslerin sayısı	1			11 adet zorunlu dersin adında anahtar sözcük bulunmaktadır.
1.2.	Eğitimin her aşamasında (önlisans, lisans, yüksek lisans, doktora) LGBTİ+ hakları bağlamında ve toplumsal cinsiyet konusunda seçmeli derslerin sayısı	2			143 adet seçmeli dersin adında anahtar sözcük bulunmaktadır.
1.3.	Üniversitelerde LGBTİ+ hakları bağlamında toplumsal cinsiyet eşitliği üzerine akademik etkinlik	2			484'ü aşkın yayın, 53 faaliyet olmak üzere toplam 537 etkinlik bulunmaktadır.
1.4.	Üniversitelerdeki toplumsal cinsiyet ve kadın çalışmaları bölümlerinin varlığı	2			Kadın Çalışmaları ve Toplumsal Cinsiyet Anabilim Dalı
1.5.	Üniversitelerdeki toplumsal cinsiyet ve kadın araştırma merkezlerinin varlığı	2			Kadın Çalışmaları ve Toplumsal Cinsiyet Araştırma ve Uygulama Merkezi (KATCAM)
2.	LGBTİ+'lar İçin Kampüs İklim				3/12
2.1.	Üniversitelerde LGBTİ+ dayanışma/araştırma kulüplerinin varlığı	0			
2.2.	Üniversitelerde LGBTİ+ Topluluğun statüsü (resmi/resmi olmayan/resmikleşme sürecinde)	0			
2.3.	Üniversitelerde LGBTİ+'lar özelinde etkinlik sayısı	1			1 etkinlik yapılmıştır.

2.4.	Kampüslerdeki Onur Haftası/Ayı etkinliklerinin sayısı	0	
2.5.	Kampüslerdeki 8 Mart etkinliklerinin sayısı	2	2'si topluluk, 14'ü üniversite olmak üzere toplam 16 etkinlik gerçekleştirilmiştir.
2.6.	Kampüslerdeki Cinsiyetsiz Tuvalet Sayısı ve Erişilebilirlik	0	
3.	Üniversitelerde LGBTİ+fobik ve Cinsiyetçi Kalıplar		7/8
3.1.	LGBTİ+ hakları bağlamında toplumsal cinsiyet farkındalığını artıran kampanya ve bilgilendirici materyal sayısı	1	Eşitlik ve Çeşitlilik 2022– 2026 Eylem Planı; Çalışma Hayatında Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliğine Yönelik Farkındalık Oluşturma Projesi
3.2.	Üniversite çalışanları ve yönetici kadro başta olmak üzere üniversite mensuplarına yönelik düzenlenen LGBTİ+ hakları bağlamında toplumsal cinsiyet eşitliği eğitim ve seminer sayısı	2	5 etkinlik bulunmuştur.
3.3	Üniversite web sitelerinde bulunan açıklamalarda LGBTİ+ hakları bağlamında toplumsal cinsiyet eşitliğine uygun demeç sayısı	2	Akdeniz Üniversitesi Rektör Demeçleri, basında yer alan çalışmalar
3.4	Üniversitelerin paylaştığı LGBTİ+ hakları bağlamında incelenebilecek toplumsal cinsiyet eşitliğine dair rapor sayısı	2	Eşitlik ve Çeşitlilik 2022– 2026 Eylem Planı, KATCAM Yönetmeliği, Kurum İç Değerlendirme Raporu 2021 ve 2023 Yılları
TOPLAM SKOR			19/30

Akdeniz Üniversitesi'nde Kadın Çalışmaları ve Toplumsal Cinsiyet Uygulama ve Araştırma Merkezi (KATCAM) bulunmaktadır. Bu araştırma merkezinde ağırlıklı olarak kadının toplumdaki yeri odağında çalışmalar var olsa da toplumsal cinsiyet/toplumsal cinsiyet eşitliği bağlamında da etkinlikler ve eğitimler gerçekleştirilmiştir. KATCAM'ın, Akdeniz Üniversitesi Kadın Çalışmaları ve Toplumsal Cinsiyet Anabilim Dalı ile organik bir bağı bulunmaktadır. Bu temelde Kadın Çalışmaları ve Toplumsal Cinsiyet Anabilim Dalı'nda yapılmış araştırmalar ve tez çalışmaları da özellikle incelenmiştir. İnceleme sonucunda çeşitli yayınlarda LGBTİ+, erkeklik, toplumsal cinsiyet vb. alanyazınına katkılarının olduğu görülmüştür.

Üniversitenin müfredat incelemesi AKTS Ders Kataloğu kısmından gerçekleştirilmiş, ders adında anahtar sözcük barındıran 11 adet zorunlu ve 143 adet seçmeli dersin olduğu görülmüştür. Zorunlu dersler, benzer fakültelerde ve toplumsal cinsiyet eşitliği bağlamında yetersizdir. Akdeniz Üniversitesi'nin seçmeli dersleri değerlendirildiğinde ise Eşitlik ve Çeşitlilik 2022-2026 Eylem Planı sonrasında ciddi bir artışın görüldüğünü, neredeyse her fakültede en azından bir seçmeli dersin toplumsal cinsiyet eşitliği bağlamında sunulduğunu söylemek mümkündür.

İzleme çalışması kapsamında belirlenen anahtar kelimeler ile gerçekleştirilen taramada 484'ün üzerinde akademik yayın bulunmuş olmasına rağmen "cinsel yönelim" anahtar kelimesinin içinde bulunduğu hiçbir yayına rastlanmamıştır. Benzer bir biçimde "LGBTİ+/LGBT" anahtar kelimesini başlığında barındıran da 6 yayın tespit edilebilmiştir. Bu çerçeveden değerlendirildiğinde akademik etkinliklerde ya kadın-erkek üzerinden bir toplumsal cinsiyet söylemi kurulduğu ya da LGBTİ+ kavramlarının kullanılmasından kaçınıldığı düşünülmektedir.

LGBTİ+'lar için Akdeniz Üniversitesi'nde kampüs iklimi değerlendirildiğinde LGBTİ+ öğrenci topluluğunun bulunmadığı ve 5 yıl içerisinde LGBTİ+'lar özelinde yalnızca 1 etkinlik gerçekleştirildiği görülmektedir. LGBTİ+'lar için kampüs ikliminin destekleyici olduğunu söylemek mümkün değildir.

Akdeniz Üniversitesi, Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri ve The Global Education 2030 Agenda temelinde Eşitlik ve Çeşitlilik 2022-2026 Eylem Planı'nı oluşturmuştur. Bu eylem planı, cinsel taciz ve saldırı üzerine farkındalık çalışmalarının yapılacağına, Akdeniz Üniversitesi'nin eşitlik, çeşitlilik ve kapsayıcılığı benimseyeceğine dair taahhüt içermektedir. Çalışma Hayatında Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliğine Yönelik Farkındalık Oluşturma Projesi ise çalışma hayatında yönelimleri nedeniyle baskıya maruz kalan LGBTİ+'ların sorunlarını aktarabilmesi adına tasarlanmıştır.

Akdeniz Üniversitesi LGBTİ+ Haklarına Erişim Göstergeleri

	GÖSTERGE	PUANLAR			Bulgular
		0	1	2	
1.	Üniversite Mevzuat, Yönerge ve Politika Belgelerinde LGBTİ+ Hakları Bağlamında Toplumsal Cinsiyet Eşitliği				7/12
1.1.	CEDAW ve İstanbul Sözleşmesi'ne atıfta bulunan yönetmelik ve yönerge sayısı	1			Eşitlik ve Çeşitlilik 2022–2026 Eylem Planı
1.2.	Mevzuat, Yönerge ve Politika metinlerinde "toplumsal cinsiyet" ve "cinsel yönelim", "cinsiyet kimliği" gibi kavramlara atıf sayısı	2			Eşitlik ve Çeşitlilik 2022–2026 Eylem Planı, Sosyal Politika ve Göç Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliği, Kurum İç Değerlendirme 2021 ve 2023 Yılı Raporları, Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Komisyonu Toplantı Notları, KATCAM Yönetmeliği
1.3.	Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerinden 5 No'lu amaca atıfta bulunan yönetmelik, yönerge ve politika sayısı	0			
1.4.	Toplumsal cinsiyet eşitliğini destekleyici yönetmelik sayısı	2			Eşitlik ve Çeşitlilik 2022–2026 Eylem Planı, KATCAM Yönetmeliği

1.5.	Üniversitelerin toplumsal cinsiyet, cinsiyet kimliği ve cinsel yönelime yönelik ayrımcılık karşıtı politika sayısı	2	Eşitlik ve Çeşitlilik 2022– 2026 Eylem Planı, Sosyal Politika ve Göç Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi 2022 Faaliyet Raporu, Toplumsal Duyarlılık ve Katkı Projeleri Yönergesi
1.6.	Diploma Mezuniyet Belgelerinde İsim Değişikliği yollarının açık ve anlaşılır bir şekilde belirtilmesi	0	Diploma yönergesinde isim değişikliğine dair bir ibare bulunmamaktadır.
2.	Üniversitelerin TCE'ye Dikkat Çekmek için STK'larla Yaptıkları İş Birlikleri, Etkinlikler		2/4
2.1.	STK'lar ile birlikte yürütülen kampanya, ortak çalışma, etkinlik, iş birliği sayısı ve buradaki TCE bağlamında çeşitlilik (kurum çeşitliliği, ortaklık çeşitlilikleri) sayısı	2	4 STK, 1 yerel yönetim ile iş birliği yapılmıştır.
2.2.	STK'larla birlikte oluşturulan ve hayata geçirilen modellerin sayısı	0	
3.	Üniversitelerde Şiddet ve Taciz ile Mücadelenin Kurumsallaşması: CTS Birimleri		1/10
3.1.	Üniversitelerdeki aktif CTS biriminin varlığı	1	
3.2.	Üniversitelerdeki CTS birimlerine başvuru yollarının açık ve anlaşılır bir şekilde belirtilmesi	0	
3.3.	CTS birimlerine dair bilgi alınabilecek üniversite-web sitesinin varlığı	0	
3.4.	CTS birimlerinde adalete erişime yardımcı olma, yönlendirme, psikolojik destek verme gibi durumlara dair bir içeriklerin varlığı	0	
3.5.	Taciz ve mobbing gibi konular hakkında verilen eğitim ve/veya seminer sayısı	0	
TOPLAM SKOR			10/26

Akdeniz Üniversitesi'nin Toplumsal Duyarlılık ve Katkı Projeleri Yönergesi'nin ilgili tematik alana ilişkin olarak İnsan Hakları Sözleşmelerine bağlı kalınacağı, hiçbir bireyin yargılanamayacağı, özel yaşama müdahale edilemeyeceği ve cinsiyet ayrımcılığı yapılamayacağı ilkeleri göze çarpmaktadır. KATCAM Yönetmeliği ise toplumsal cinsiyet (gender) ve kadın sorunlarıyla ilgili ulusal ve uluslararası düzeyde bilimsel araştırmalar ve işbirlikleri, duyarlılık çalışmaları, etkinlik düzenleme ve arşiv oluşturma gibi birçok görev tanımını sıralamıştır.

Mezuniyet ve Mezuniyet Belgeleri Yönergesi'nde yalnızca kayıp ya da tahribat durumunda mezuniyet belgesi düzenlenmesine ilişkin maddeler bulunmaktadır. Yönergede hüküm bulunmayan hallerde Yükseköğretim Kurulu, Senato, ilgili kurul veya ilgili yönetim kurulu kararları uygulanacağı belirtilmiştir.

Akdeniz Üniversitesi'nde Cinsel Taciz ve Saldırı (CTS) Birimi bulunmamaktadır. Ancak Eşitlik ve Çeşitlilik 2022-2026 Eylem Planı ve Politika belgesinde cinsel tacizle mücadeleye yönelik vurgu gerçekleştirilmiştir. Bu doğrultuda kurulan Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele

Komisyonu'nun Şubat 2024 tarihli toplantısında CTS Birimi'nin kurulması adına çalışmaların hızlandırılacağı belirtilmiştir. Eşitlik ve Çeşitlilik 2022-2026 Eylem Planı ve Politika belgesinde güvenlik personellerine ve servis çalışanlarına cinsel taciz ve cinsel saldırıya karşı farkındalık eğitimi gerçekleştirme hedefi de önemli görülmektedir.

Akdeniz Üniversitesi'nde toplumsal cinsiyet eşitliği alanında çeşitli girişimler bulunsa da, LGBTİ+ haklarına yönelik çalışmalar sınırlı kalmaktadır. Müfredatta toplumsal cinsiyet temalı derslerin sayısı son yıllarda artış göstermiştir ancak zorunlu derslerin azlığı ve akademik yayınlarda LGBTİ+ konularının neredeyse yok denecek kadar az olması, bu alandaki eksiklikleri göstermektedir. Kampüs iklimi bağlamında LGBTİ+ öğrencilerin görünürlüğü ve güven hissini düşük olduğu düşünülmektedir. Üniversitenin eşitlik ve çeşitlilik taahhütleri ve bağlamında gerçekleşen komisyon kurulumu gibi faaliyetler geleceğe dair umutlu bakmaya aracı olmaktadır.

6.2. LGBTİ+'lara Yönelik Ayrımcılık ve Haklara Erişim Ölçekleri

Araştırmaya Akdeniz Üniversitesi mensubu olan 108 öğrenci, 5 akademik personel, 1 idari personel, 2018 ve sonrasında mezun olan 30, 2018 ve öncesinde mezun olan 2 olmak üzere toplam 146 kişi katılmıştır. Araştırmaya katılan 146 kişiye LGBTİ+'lara Yönelik Ayrımcılık Ölçeğinde yer alan 16 soru ve LGBTİ+ Haklarına Erişim Ölçeğinde yer alan 19 soru yöneltilmiş ve 1 (kesinlikle katılmıyorum) ile 5 (kesinlikle katılıyorum) yanıt aralığında likert tipi cevaplanması beklenmiştir. Sorulara katılımcıların verdikleri yanıtların analizlerinden elde edilen bulgular aşağıda gösterilmektedir. Aşağıda yer verilen bulgulara, katılımcıların verdiği yanıtların ortalamalarının 100'lük değerlere dönüştürülmesi yoluyla ulaşılmıştır.

Akdeniz Üniversitesi LGBTİ+'lara Yönelik Ayrımcılık Ölçeği Skorları

1	Üniversite içerisinde LGBTİ+'lar sözlü şiddete maruz bırakılmazlar.	53.6	Şiddet	57.3
2	Üniversite içerisinde LGBTİ+'lar fiziksel şiddete maruz bırakılmazlar.	67		
3	Üniversite içerisinde LGBTİ+'lar psikolojik şiddete maruz bırakılmazlar.	50		
4	Üniversite içerisinde LGBTİ+'lar cinsel tacize maruz bırakılmazlar.	58.6		
5	Üniversite içerisinde ayrımcılığa uğrayan LGBTİ+'lar bunu rahatça ifade edebilir.	56.4	Akademik Faaliyetler	63.6
6	Dersler sırasında dersi veren öğretim elemanı toplumsal cinsiyet eşitliğini gözetir.	67.6		
7	Dersler sırasında öğrenciler toplumsal cinsiyet eşitliğini gözetir.	64.8		
8	Ders içerikleri toplumsal cinsiyet eşitliğini gözetir.	63.4		
9	Derslerde LGBTİ+'lar ayrımcılığa uğramaz.	65.8		
10	Ders dışı akademik faaliyetlerde (seminer, çalıştay, atölye vb.) LGBTİ+'lar ayrımcılığa uğramaz.	63.6		
11	Üniversitede LGBTİ+'lar akademik personelle iletişim kurarken eşit muamele görür.	63.8		
12	Üniversitede LGBTİ+'lar öğrencilerle iletişim kurarken eşit muamele görür.	64.2		

13	Yurtlarda LGBTİ+'lar ayrımcılığa maruz bırakılmazlar.	46.4	Barınma	47.5
14	Yurtlarda LGBTİ+'lar yurt yönetimiyle iletişim kurarken eşit muamele görür.	47.2		
15	Yurtlarda LGBTİ+'lar yurt personeliyle iletişim kurarken eşit muamele görür.	46.6		
16	Yurtlarda LGBTİ+'lar yurttaki kalan öğrencilerle iletişim kurarken eşit muamele görür.	50.2		
			SKOR	58

Yukarıdaki tabloda, Akdeniz Üniversitesi mensuplarının üniversitede LGBTİ+'ların ayrımcılık deneyimlerinde şiddete maruz bırakılmaları ile ilgili 4 sorudan oluşan Şiddet alt boyutuna 57.3, Akademik Faaliyetler alt boyutuna 63.6, Barınma alt boyutuna 47.5 puan verdikleri görülmektedir. Ölçekte yer alan sorulara verilen yanıtların sonucunda Akdeniz Üniversitesi'nin toplam puanı 58'dir.

Akdeniz Üniversitesi'nin 146 mensubunun 79'u KYK yurdunda, 19'u özel öğrenci yurdunda, 2'si üniversite öğrenci yurdunda, 1'i vakıf öğrenci yurdunda kalmakta ve 54'ü yurttan yaşamamaktadır. Barınma alt boyundan alınan 47.5 puan ortalaması katılımcıların ikamet ettikleri yurtlara dair deneyimleri ya da izlenimleriyle açıklanmaktadır. Akdeniz Üniversitesi'nin içerisinde KYK Yurdu olduğu düşünüldüğünde 79 katılımcının 49.1 ortalaması üzerinden değerlendirmek daha makul gözükmektedir. Bu durum KYK yurdunda kalan öğrencilerin LGBTİ+'ların yurt deneyimini olumlu bulmadığını göstermektedir.

Akdeniz Üniversitesi LGBTİ+ Haklarına Erişim Ölçeği Skorları

1	Üniversitede LGBTİ+ hakları özgürce savunulur.	49.4	Örgütlenme ve Savunuculuk	48.8
2	Üniversitede LGBTİ+ haklarına ilişkin faaliyetler özgürce gerçekleştirilir.	43		
3	Üniversitede LGBTİ+ temalı faaliyetler özgürce gerçekleştirilir.	42		
4	Üniversitede LGBTİ+ öğrenciler, LGBTİ+ haklarını savunmak için bir araya gelebilir.	56		
5	Üniversitede LGBTİ+'lar, öğrenci toplulukları bünyesine örgütlenebilir.	52.4		
6	Üniversitede Onur Yürüyüşü özgürce düzenlenebilir.	40.4		
7	Öğrenci toplulukları içerisinde LGBTİ+'lar kendilerini özgürce ifade edebilirler.	59		
8	Derslikler LGBTİ+'lar için güvenlidir.	64.4	Güvenli Alan	61.9
9	Ortak kullanım alanları (örn. kafeterya, kantin, kütüphane, çalışma salonları, laboratuvarlar, yemekhaneler, spor tesisleri ve benzeri sosyalleşme alanları gibi) LGBTİ+'lar için güvenlidir.	65		
10	İdari binalar LGBTİ+'lar için güvenlidir.	56.6		

11	Üniversite yönetimi LGBTİ+ hakları konusunda bilgi sahibidir.	37	Üniversite Mensuplarının Algı ve Tutumu	41.1
12	İdari personel LGBTİ+ hakları konusunda bilgi sahibidir.	38.8		
13	Üniversite güvenlik görevlileri LGBTİ+ hakları konusunda bilgi sahibidir.	32.4		
14	Üniversite yönetimi öğrencilerle iletişim kurarken toplumsal cinsiyet eşitliğini gözetir.	48.2		
15	İdari personel öğrencilerle iletişim kurarken toplumsal cinsiyet eşitliğini gözetir.	47.6		
16	Üniversite güvenlik görevlileri öğrencilerle iletişim kurarken toplumsal cinsiyet eşitliğini gözetir.	42.8		
17	Öğrenciler LGBTİ+ hakları konusunda bilgi sahibidir.	63	Akran Davranışları	63.8
18	Öğrenciler kendi aralarında iletişim kurarken toplumsal cinsiyet eşitliğini gözetir.	62		
19	Arkadaş ortamında LGBTİ+'lara dair meseleler, olumlu bir atmosferde konuşulur.	66.8		
			SKOR	50.8

Tabloda görüldüğü üzere Akdeniz Üniversitesi mensupları üniversitedeki Örgütlenme ve Savunuculuk alt boyutu altındaki 7 soruya 50.8, Güvenli Alan alt boyutundaki 3 soruya 61.9, Üniversite Mensuplarının Algı ve Tutumu alt boyutundaki 6 soruya 41.1 ve Akran Davranışları alt boyutundaki 3 soruya 63.8 puan vermişlerdir. Ölçekte yer alan sorulara verilen yanıtlar sonucunda Akdeniz Üniversitesi için toplam skor 50.8 olarak hesaplanmıştır. Üniversitede bir LGBTİ+ öğrenci topluluğunun ve LGBTİ+'lara yönelik etkinliklerin bulunmaması Örgütlenme ve Savunuculuk alt boyutunun puanını açıklamaktadır. Üniversite personeline yönelik toplumsal cinsiyet eşitliği temelli yeterli farkındalık/bilgilendirme eğitimi ya da seminerinin olmaması da güvenlik görevlileri başta olmak üzere üniversite mensuplarının bilgi sahibi olmamasına yönelik puanlara karşılık gelmektedir.

7. Anadolu Üniversitesi

7.1. Mevzuat, Müfredat, Politika, Paydaş Analizleri

Anadolu Üniversitesi web sitesinde bulunan Yönetmelikler, Yönergeler, Eylem Planları, Direktörlükler, Koordinatörlükler, Müdürlükler, Uygulama ve Araştırma Merkezleri, üniversitenin misyonu ve vizyonu, Kurum İç Raporları, Faaliyet Raporları, duyuruları, etkinlik takvimleri, önlisans-lisans ve lisansüstü bölüm ve programlarının sayfalarındaki ders ve müfredat kısımları, AKTS Bilgi Paketi, hem üniversitenin kurumsal sosyal medya hesapları hem de toplulukların sosyal medya hesapları (Instagram, Facebook ve Twitter), AVESİS ve YÖK Tez veri tabanları detaylı bir şekilde incelenerek üniversitelerde LGBTİ+ hakları bağlamında toplumsal cinsiyet eşitliğini izlemek üzere verilere ulaşılmaya çalışılmıştır.

Anadolu Üniversitesi LGBTİ+'lara Yönelik Ayrımcılık Göstergeleri

	GÖSTERGE	PUANLAR			Bulgular
		0	1	2	
1.	Üniversitelerde Akademik Faaliyetlerde LGBTİ+ Hakları ve Toplumsal Cinsiyet Eşitliği				6/10
1.1.	Eğitimin her aşamasında (önlisans, lisans, yüksek lisans, doktora) LGBTİ+ hakları bağlamında ve toplumsal cinsiyet konusunda zorunlu derslerin sayısı	1			16 adet zorunlu dersin adında anahtar sözcük bulunmaktadır.
1.2.	Eğitimin her aşamasında (önlisans, lisans, yüksek lisans, doktora) LGBTİ+ hakları bağlamında ve toplumsal cinsiyet konusunda seçmeli derslerin sayısı	2			51 adet seçmeli dersin adında anahtar sözcük bulunmaktadır.
1.3.	Üniversitelerde LGBTİ+ hakları bağlamında toplumsal cinsiyet eşitliği üzerine akademik etkinlik	2			278'i aşkın yayın, 45 faaliyet olmak üzere toplam 323 etkinlik bulunmaktadır.
1.4.	Üniversitelerdeki toplumsal cinsiyet ve kadın çalışmaları bölümlerinin varlığı	0			
1.5.	Üniversitelerdeki toplumsal cinsiyet ve kadın araştırma merkezlerinin varlığı	1			Kadın ve Aile Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi
2.	LGBTİ+'lar İçin Kampüs İklim				2/12
2.1.	Üniversitelerde LGBTİ+ dayanışma/araştırma kulüplerinin varlığı	0			
2.2.	Üniversitelerde LGBTİ+ Topluluğun statüsü (resmi/resmi olmayan/resmileşme sürecinde)	0			
2.3.	Üniversitelerde LGBTİ+'lar özelinde etkinlik sayısı	0			
2.4.	Kampüslerdeki Onur Haftası/Ayı etkinliklerinin sayısı	0			

2.5.	Kampüslerdeki 8 Mart etkinliklerinin sayısı	2	2'si topluluk, 10'u üniversite olmak üzere toplam 12 etkinlik gerçekleştirilmiştir.
2.6.	Kampüslerdeki Cinsiyetsiz Tuvalet Sayısı ve Erişilebilirlik	0	
3.	Üniversitelerde LGBTİ+fobik ve Cinsiyetçi Kalıplar		6/8
3.1.	LGBTİ+ hakları bağlamında toplumsal cinsiyet farkındalığını artıran kampanya ve bilgilendirici materyal sayısı	1	Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Komisyonu Yönergesi, Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Politikası
3.2.	Üniversite çalışanları ve yönetici kadro başta olmak üzere üniversite mensuplarına yönelik düzenlenen LGBTİ+ hakları bağlamında toplumsal cinsiyet eşitliği eğitim ve seminer sayısı	2	12 eğitim gerçekleştirilmiştir.
3.3.	Üniversite web sitelerinde bulunan açıklamalarda LGBTİ+ hakları bağlamında toplumsal cinsiyet eşitliğine uygun demeç sayısı	1	Kadın ve Aile Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi (AKAUM) etkinlik duyuruları
3.4.	Üniversitelerin paylaştığı LGBTİ+ hakları bağlamında incelenebilecek toplumsal cinsiyet eşitliğine dair rapor sayısı	2	AKAUM Yönetmeliği, Etik Davranış İlkeleri ve İş Etik Kurulu Yönergesi, Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Komisyonu Yönergesi, Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Politikası, Kurum İç Değerlendirme Raporu 2023 Yılı
TOPLAM SKOR			14/30

Anadolu Üniversitesi Kadın Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi 2019'da isim değişikliğine giderek Kadın ve Aile Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi (AKAUM) olmuştur.⁵ Bu değişiklik sonrasında AKAUM Yönetmeliğinde yalnızca 1 toplumsal cinsiyet ibaresi kalmıştır ve faaliyetleri incelendiğinde 5 yıl içerisinde toplumsal cinsiyet kavramının geçtiği 1 etkinlik gerçekleştirdikleri göze çarpmaktadır.

Anadolu Üniversitesi'nin müfredatı incelendiğinde 16 adet zorunlu ders, 51 adet seçmeli ders olmak üzere ders adında çalışmanın anahtar kelimelerinin bulunduğu 67 derse rastlanmıştır. Zorunlu ders sayıları yüksek gözükse de, bu derslerin birçoğu Açıköğretim'den gelmektedir. Açıköğretim AKTS sisteminde seçmeli hiçbir ders bulunmamaktadır. Ancak incelenen seçmeli derslerin ağırlıklı olarak insan hakları ve toplumsal cinsiyet bağlamında olduğu görülmüştür. Üniversitenin akademik yayınları incelendiğinde ise seçili anahtar kelimeleri içeren 278'i aşkın

⁵ <https://www.lexpera.com.tr/resmi-gazete/metin/anadolu-universitesi-kadin-calismalari-uygulama-ve-arastirma-merkezi-yonetmeliginde-degisiklik>

yayında “cinsel yönelim” ve “HIV/AIDS” anahtar kelimesinin geçtiği hiçbir çalışmaya rastlanmamış olması dikkat çekmiştir. Yayınların çoğunluğunun “insan hakları” anahtar kelimesini içerdiği görülmüştür.

LGBTİ+’lar için kampüs iklimi incelendiğinde Anadolu Üniversitesi’nde LGBTİ+ öğrenci topluluğunun olmadığı, LGBTİ+’lar ve Onur Haftası/Ayı özelinde etkinliklerin yapılmamış olduğu görülmüştür. Bunun yanı sıra 8 Mart Dünya Kadınlar Günü’ne yönelik etkinliklerin hem üniversite hem de topluluklar tarafından gerçekleştirildiği görülmüştür. Üniversite tarafından aynı zamanda üniversite mensuplarına toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik eğitim ve seminer çalışmaları da yapılmıştır. Bunlardan biri “Eğitim Odağından Eşitsizliklere Genel Bir Bakış ve Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği” semineridir.

Anadolu Üniversitesi’nin Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Komisyonu Yönergesi ve Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Politikası’nda ortak olarak toplumsal cinsiyet eşitliği vurgusu yapılmakla beraber bu eşitliğin kadın ve erkek cinsiyetleri üzerinden değerlendirildiği görülmüştür. Buna karşın komisyon yönergesinde İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi Eşitlik İlkesi’ne, politika belgesinde ise “...vb. sebeplerle, ayırım gözetmeksizin...” ifadelerine yer verilmiştir. Aynı zamanda Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Politikası’nın Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerinden No 5’e vurgu yapıldığı görülmüştür.

Anadolu Üniversitesi LGBTİ+ Haklarına Erişim Göstergeleri

	GÖSTERGE	PUANLAR			Bulgular
		0	1	2	
1.	Üniversite Mevzuat, Yönerge ve Politika Belgelerinde LGBTİ+ Hakları Bağlamında Toplumsal Cinsiyet Eşitliği				9/12
1.1.	CEDAW ve İstanbul Sözleşmesi’ne atıfta bulunan yönetmelik ve yönerge sayısı	0			
1.2.	Mevzuat, Yönerge ve Politika metinlerinde “toplumsal cinsiyet” ve “cinsel yönelim”, “cinsiyet kimliği” gibi kavramlara atıf sayısı	2			Kadın ve Aile Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliği, Etik Davranış İlkeleri ve İş Etik Kurulu Yönergesi, Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Komisyonu Yönergesi, Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Politikası, İdare Faaliyet Raporları 2019-2021 Yılları, Kurum İç Değerlendirme Raporları 2019-2023 Yılları
1.3.	Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerinden 5 No’lu amaca atıfta bulunan yönetmelik, yönerge ve politika sayısı	1			Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Politikası

1.4.	Toplumsal cinsiyet eşitliğini destekleyici yönetmelik sayısı	2	Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Komisyonu Yönergesi, Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Politikası, İdare Faaliyet Raporları 2019-2021 Yılları
1.5.	Üniversitelerin toplumsal cinsiyet, cinsiyet kimliği ve cinsel yönelime yönelik ayrımcılık karşıtı politika sayısı	2	Etik Davranış İlkeleri ve İş Etik Kurulu Yönergesi, Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Politikası
1.6.	Diploma Mezuniyet Belgelerinde İsim Değişikliği yollarının açık ve anlaşılır bir şekilde belirtilmesi	2	Hukuki zorunluluk ve cinsiyet değişikliği nedeniyle geriye dönük düzeltme yapılır.
2.	Üniversitelerin TCE'ye Dikkat Çekmek İçin STK'larla Yaptıkları İş Birlikleri, Etkinlikler		2/4
2.1.	STK'lar ile birlikte yürütülen kampanya, ortak çalışma, etkinlik, iş birliği sayısı ve buradaki TCE bağlamında çeşitlilik (kurum çeşitliliği, ortaklık çeşitlilikleri) sayısı	2	1 meslek odası ve 2 yerel yönetim ile iş birliği yapılmıştır.
2.2.	STK'larla birlikte oluşturulan ve hayata geçirilen modellerin sayısı	0	
3.	Üniversitelerde Şiddet ve Taciz ile Mücadelenin Kurumsallaşması: CTS Birimleri		0/10
3.1.	Üniversitelerdeki aktif CTS biriminin varlığı	0	
3.2.	Üniversitelerdeki CTS birimlerine başvuru yollarının açık ve anlaşılır bir şekilde belirtilmesi	0	
3.3.	CTS birimlerine dair bilgi alınabilecek üniversite-web sitesinin varlığı	0	
3.4.	CTS birimlerinde adalete erişime yardımcı olma, yönlendirme, psikolojik destek verme gibi durumlara dair bir içeriklerin varlığı	0	
3.5.	Taciz ve mobbing gibi konular hakkında verilen eğitim ve/veya seminer sayısı	0	
TOPLAM SKOR			11/26

Anadolu Üniversitesi'nin "Etik Davranış İlkeleri ve İş Etik Kurulu Yönergesi" içeriğinde ilgili tematik alana ilişkin olarak "diğer nedenlere dayalı ayrımcılık yapılmasına hiçbir nedenle izin verilmeyeceği, Uluslararası Sözleşmelerle temel hak ve özgürlüklerin korunacağı, bireysel farklılıklara, tüm bireylerin onur ve kişiliklerine saygı gösterileceği" içeriklerine sahip ilkeler bulunmaktadır. Aynı zamanda bu yönerge akademisyenleri insan hakları ve toplumsal cinsiyet bağlamında etkinlik ve yayın gerçekleştirmeye de teşvik etmektedir. İçeriği değerlendirildiğinde Anadolu Üniversitesi için önemli bir yönerge olduğunu söylemek mümkündür.

Genel olarak toplumsal cinsiyet eşitliğini destekleyecek mevzuat ve politika incelemesinde ise toplumsal cinsiyet ve sürdürülebilir kalkınma hedeflerine vurgu yapılan belgelere rastlanmıştır. Yönerge belgeleri arasında en önemli görülenlerden biri de Diploma, Diploma Eki ve Diğer Belgelerin Düzenlenmesine İlişkin Yönerge'dir. Yönergede, nüfus kimlik bilgilerindeki değişiklik nedeniyle diplomada geriye dönük düzeltme yapılmayacağı belirtilmekte ancak bu durumun hukuki zorunluluk ve cinsiyet değişikliklerini kapsamadığı vurgulanmaktadır.

Anadolu Üniversitesi'nde CTS Birimi ya da kurulmasına dair bir hedef, strateji çalışması bulunmamıştır. Üniversitede çalışan personeller için ise Psikolojik Taciz (Mobbing) Önleme Kurulu bulunmaktadır. Bu kurulun yönergesinde başvuru yolları ve sürecin nasıl işleyeceği detaylı bir şekilde aktarılmıştır. STK'larla yürütülen iş birliklerinin az sayıda olmasıyla birlikte yalnızca bir kadın derneğinin (KADEM) varlığı dikkat çekmiştir.

Anadolu Üniversitesi'nde toplumsal cinsiyet eşitliği politika ve mevzuat belgelerinde kavramsal olarak destekleniyor gibi görünse de etkinlik/eğitim/seminerlerde kadın-erkek ikililiği üzerinden ele alındığı ve LGBTİ+ kapsayıcılığının yok denecek kadar az olduğu dikkat çekmektedir. Akademik yayınlarda LGBTİ+ ve cinsel yönelim konularının neredeyse hiç yer almaması, kampüste LGBTİ+'lara yönelik destekleyici bir iklimin bulunmaması da kapsayıcılığı etkileyen faktörlerdir. CTS biriminin bulunmaması ve STK iş birliklerinin sınırlı olması, üniversitenin eşitlik politikalarının uygulamada yetersiz kaldığını düşündürmektedir.

7.2. LGBTİ+'lara Yönelik Ayrımcılık ve Haklara Erişim Ölçekleri

Araştırmaya Anadolu Üniversitesi mensubu olan 44 öğrenci, 2 akademik personel, 1 idari personel, 2018 ve sonrasında mezun olan 8, 2018 ve öncesinde mezun olan 4 olmak üzere toplam 59 kişi katılmıştır. Araştırmaya katılan 59 kişiye LGBTİ+'lara Yönelik Ayrımcılık Ölçeğinde yer alan 16 soru ve LGBTİ+ Haklarına Erişim Ölçeğinde yer alan 19 soru yöneltilmiş ve 1 (kesinlikle katılmıyorum) ile 5 (kesinlikle katılıyorum) yanıt aralığında likert tipi cevaplanması beklenmiştir. Sorulara katılımcıların verdikleri yanıtların analizlerinden elde edilen bulgular aşağıda gösterilmektedir. Aşağıda yer verilen bulgulara, katılımcıların verdiği yanıtların ortalamalarının 100'lük değerlere dönüştürülmesi yoluyla ulaşılmıştır.

Anadolu Üniversitesi LGBTİ+'lara Yönelik Ayrımcılık Ölçeği Skorları

1	Üniversite içerisinde LGBTİ+'lar sözlü şiddete maruz bırakılmazlar.	53.6	Şiddet	58.6
2	Üniversite içerisinde LGBTİ+'lar fiziksel şiddete maruz bırakılmazlar.	66.4		
3	Üniversite içerisinde LGBTİ+'lar psikolojik şiddete maruz bırakılmazlar.	49.4		
4	Üniversite içerisinde LGBTİ+'lar cinsel tacize maruz bırakılmazlar.	65		

5	Üniversite içerisinde ayrımcılığa uğrayan LGBTİ+'lar bunu rahatça ifade edebilir.	57	Akademik Faaliyetler	61.8		
6	Dersler sırasında dersi veren öğretim elemanı toplumsal cinsiyet eşitliğini gözetir.	61.4				
7	Dersler sırasında öğrenciler toplumsal cinsiyet eşitliğini gözetir.	63				
8	Ders içerikleri toplumsal cinsiyet eşitliğini gözetir.	58.6				
9	Derslerde LGBTİ+'lar ayrımcılığa uğramaz.	63.4				
10	Ders dışı akademik faaliyetlerde (seminer, çalıştay, atölye vb.) LGBTİ+'lar ayrımcılığa uğramaz.	60.4				
11	Üniversitede LGBTİ+'lar akademik personelle iletişim kurarken eşit muamele görür.	65				
12	Üniversitede LGBTİ+'lar öğrencilerle iletişim kurarken eşit muamele görür.	66.2				
13	Yurtlarda LGBTİ+'lar ayrımcılığa maruz bırakılmazlar.	46.8			Barınma	47.8
14	Yurtlarda LGBTİ+'lar yurt yönetimiyle iletişim kurarken eşit muamele görür.	47.2				
15	Yurtlarda LGBTİ+'lar yurt personeliyle iletişim kurarken eşit muamele görür.	47.2				
16	Yurtlarda LGBTİ+'lar yurttan kalan öğrencilerle iletişim kurarken eşit muamele görür.	50.6				
			SKOR	57.5		

Yukarıdaki tabloda Anadolu Üniversitesi mensuplarının Ayrımcılık Ölçeği'ne verdiği yanıtların skorları verilmiştir. Ayrımcılık Ölçeği'nin şiddet alt boyutuna 58.6, akademik faaliyetler alt boyutuna 61.8, barınma alt boyutuna 47.8 puan verilmiştir. Ölçekte yer alan sorulara verilen yanıtlar sonucunda Anadolu Üniversitesi'nin toplam puanı 57.5 olarak hesaplanmıştır.

Anadolu Üniversitesi'nin 59 mensubunun 15'i KYK yurdu, 8'i özel öğrenci yurdu, 2'si üniversite öğrenci yurdu, 1'i vakıf öğrenci yurdunda kalmakta ve 33'ü yurttan yaşamamaktadır. Barınma alt boyutundan alınan 47.8 puan ortalaması katılımcıların ikamet ettikleri yurtlara dair deneyimleri ya da izlenimleriyle açıklanmaktadır. KYK yurdunda kalan katılımcıların barınma alt boyutuna verdikleri puan 44.6 iken özel öğrenci yurdunda kalan katılımcıların puanı 64.3'tür. Bu ek analiz doğrultusunda Anadolu Üniversitesi KYK yurdunun LGBTİ+'lar için güvenli bir barınma seçeneği olmadığını ancak Eskişehir'deki özel yurtların görece daha iyi değerlendirildiğini söylemek mümkündür.

Anadolu Üniversitesi LGBTİ+ Haklarına Erişim Ölçeği Skorları

1	Üniversitede LGBTİ+ hakları özgürce savunulur.	53.8	Örgütlenme ve Savunuculuk	52.1
2	Üniversitede LGBTİ+ haklarına ilişkin faaliyetler özgürce gerçekleştirilir.	43.8		
3	Üniversitede LGBTİ+ temalı faaliyetler özgürce gerçekleştirilir.	45		
4	Üniversitede LGBTİ+ öğrenciler, LGBTİ+ haklarını savunmak için bir araya gelebilir.	58		
5	Üniversitede LGBTİ+'lar, öğrenci toplulukları bünyesine örgütlenebilir.	58.4		
6	Üniversitede Onur Yürüyüşü özgürce düzenlenebilir.	43.8		
7	Öğrenci toplulukları içerisinde LGBTİ+'lar kendilerini özgürce ifade edebilirler.	62		
8	Derslikler LGBTİ+'lar için güvenlidir.	61.4	Güvenli Alan	61.9
9	Ortak kullanım alanları (örn. kafeterya, kantin, kütüphane, çalışma salonları, laboratuvarlar, yemekhaneler, spor tesisleri ve benzeri sosyalleşme alanları gibi) LGBTİ+'lar için güvenlidir.	63		
10	İdari binalar LGBTİ+'lar için güvenlidir.	61.4		
11	Üniversite yönetimi LGBTİ+ hakları konusunda bilgi sahibidir.	41.4	Üniversite Mensuplarının Algı ve Tutumu	43.9
12	İdari personel LGBTİ+ hakları konusunda bilgi sahibidir.	42.4		
13	Üniversite güvenlik görevlileri LGBTİ+ hakları konusunda bilgi sahibidir.	35.6		
14	Üniversite yönetimi öğrencilerle iletişim kurarken toplumsal cinsiyet eşitliğini gözetir.	48.4		
15	İdari personel öğrencilerle iletişim kurarken toplumsal cinsiyet eşitliğini gözetir.	50.8		
16	Üniversite güvenlik görevlileri öğrencilerle iletişim kurarken toplumsal cinsiyet eşitliğini gözetir.	45		
17	Öğrenciler LGBTİ+ hakları konusunda bilgi sahibidir.	67.8	Akran Davranışları	66.6
18	Öğrenciler kendi aralarında iletişim kurarken toplumsal cinsiyet eşitliğini gözetir.	64.8		
19	Arkadaş ortamında LGBTİ+'lara dair meseleler, olumlu bir atmosferde konuşulur.	67.4		
			SKOR	53.3

Anadolu Üniversitesi mensuplarının LGBTİ+ Haklarına Erişim Ölçeğine verdiği puanlar yukarıdaki tabloda verilmiştir. Bu tablo incelendiğinde 7 sorudan oluşan Örgütlenme ve Savunuculuk alt boyutuna 52.1, 3 sorudan oluşan Güvenli Alan alt boyutuna 61.9, 6 sorudan oluşan Üniversite Mensuplarının Algı ve Tutumu alt boyutuna 43.9 ve 3 sorudan oluşan Akran Davranışları alt boyutuna 66.6 puan verdikleri görülmüştür. Ölçekte yer alan sorulara verilen yanıtlar sonucunda Anadolu Üniversitesi'nin toplam hesaplanmış puanı 53.3 olmuştur.

8. Aydın Adnan Menderes Üniversitesi

8.1. Mevzuat, Müfredat, Politika, Paydaş Analizleri

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi web sitesinde bulunan Yönetmelikler, Yönergeler, Eylem Planları, Direktörlükler, Koordinatörlükler, Müdürlükler, Uygulama ve Araştırma Merkezleri, üniversitenin misyonu ve vizyonu, Kurum İç Raporları, Faaliyet Raporları, duyuruları, etkinlik takvimleri, önlisans- lisans ve lisansüstü bölüm ve programlarının sayfalarındaki ders ve müfredat kısımları, AKTS Bilgi Paketi, hem üniversitenin kurumsal sosyal medya hesapları hem de toplulukların sosyal medya hesapları (Instagram, Facebook ve Twitter), YÖK Tez veri tabanı detaylı bir şekilde incelenerek üniversitelerde LGBTİ+ hakları bağlamında toplumsal cinsiyet eşitliğini izlemek üzere verilere ulaşılmaya çalışılmıştır.

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi LGBTİ+'lara Yönelik Ayrımcılık Göstergeleri

	GÖSTERGE	PUANLAR			Bulgular
		0	1	2	
1.	Üniversitelerde Akademik Faaliyetlerde LGBTİ+ Hakları ve Toplumsal Cinsiyet Eşitliği				6/10
1.1.	Eğitimin her aşamasında (önlisans, lisans, yüksek lisans, doktora) LGBTİ+ hakları bağlamında ve toplumsal cinsiyet konusunda zorunlu derslerin sayısı	1			15 adet zorunlu dersin adında anahtar sözcük bulunmaktadır.
1.2.	Eğitimin her aşamasında (önlisans, lisans, yüksek lisans, doktora) LGBTİ+ hakları bağlamında ve toplumsal cinsiyet konusunda seçmeli derslerin sayısı	2			148 adet seçmeli dersin adında anahtar sözcük bulunmaktadır.
1.3.	Üniversitelerde LGBTİ+ hakları bağlamında toplumsal cinsiyet eşitliği üzerine akademik etkinlik	1			50'yi aşkın yayın, 22 faaliyet olmak üzere toplam 72 akademik etkinlik bulunmaktadır.
1.4.	Üniversitelerdeki toplumsal cinsiyet ve kadın çalışmaları bölümlerinin varlığı	1			Kadın Çalışmaları (Disiplinlerarası) Anabilim Dalı
1.5.	Üniversitelerdeki toplumsal cinsiyet ve kadın araştırma merkezlerinin varlığı	1			Kadın ve Aile Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi
2.	LGBTİ+'lar İçin Kampüs İklim				4/12
2.1.	Üniversitelerde LGBTİ+ dayanışma/araştırma kulüplerinin varlığı	0			Kuir ADÜ 2021-2022 yılları arasında aktif faaliyet göstermiştir.
2.2.	Üniversitelerde LGBTİ+ Topluluğun statüsü (resmi/resmi olmayan/resmileşme sürecinde)	0			
2.3.	Üniversitelerde LGBTİ+'lar özelinde etkinlik sayısı	2			8 topluluk etkinliği gerçekleştirilmiştir.

2.4.	Kampüslerdeki Onur Haftası/Ayı etkinliklerinin sayısı	0	
2.5.	Kampüslerdeki 8 Mart etkinliklerinin sayısı	2	4'ü topluluk, 4'ü üniversite olmak üzere toplam 8 etkinlik gerçekleştirilmiştir.
2.6.	Kampüslerdeki Cinsiyetsiz Tuvalet Sayısı ve Erişilebilirlik	0	
3.	Üniversitelerde LGBTİ+fobik ve Cinsiyetçi Kalıplar		5/8
3.1.	LGBTİ+ hakları bağlamında toplumsal cinsiyet farkındalığını artıran kampanya ve bilgilendirici materyal sayısı	1	Kadın ve Aile Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi Stratejik Plan
3.2.	Üniversite çalışanları ve yönetici kadro başta olmak üzere üniversite mensuplarına yönelik düzenlenen LGBTİ+ hakları bağlamında toplumsal cinsiyet eşitliği eğitim ve seminer sayısı	2	7 etkinlik gerçekleştirilmiştir.
3.3	Üniversite web sitelerinde bulunan açıklamalarda LGBTİ+ hakları bağlamında toplumsal cinsiyet eşitliğine uygun demeç sayısı	1	Kadın ve Aile Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi (ADUKSAM) etkinlik duyuruları
3.4	Üniversitelerin paylaştığı LGBTİ+ hakları bağlamında incelenebilecek toplumsal cinsiyet eşitliğine dair rapor sayısı	1	ADUKSAM Hakkımızda, ADUKSAM 2024-2028 Stratejik Plan, ADÜZEM 2024-2028 Stratejik Plan
TOPLAM SKOR			15/30

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi hiç de azımsanmayacak 15 adet zorunlu derse sahip olmasına rağmen bu derslerin neredeyse hepsinin sağlık alanında olmasından dolayı eksik puan almıştır. Seçmeli dersler ise birçok fakültede birçok anahtar kelimeyi içeren bir zenginliğe sahiptir. Aydın Adnan Menderes Üniversitesi'nin AVESİS sistemi bulunmadığı ve Web of Science, Scopus gibi veri tabanları üzerinden herhangi bir araştırmaya ulaşamadığı için yayınlar kısmında yalnızca YÖK Tez veri tabanına dair bilgi bulunmaktadır. İzleme çalışması kapsamında belirlenen anahtar kelimeler ile 50'nin üzerinde yayına ulaşılmıştır. Bu 50 yayının hiçbiri "cinsel yönelim, eşitlik, LGBT/LGBTİ+, HIV/AIDS ve queer/kuir" anahtar kelimelerini içermemektedir. Ulaşılan 50 yayının neredeyse yarısında yalnızca "kadın (28)" ifadesi bulunduğu için izlemeye dahil olmuştur.

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Kadın Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi, 2021 yılında yönetmelik değişikliği gerçekleştirmiş ve Kadın ve Aile Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi (ADUKSAM) olarak faaliyet göstermektedir. ADUKSAM, ağırlıklı olarak etkinliklerini kadın sorunları üzerine gerçekleştirmekte ve yönetmeliğinde yalnızca kadın ve insan hakları vurgusu yapmaktadır. Ancak 2024-2028 Stratejik Planı içerisinde toplumsal cinsiyet eşitliğine bir defa değinilmiş ve CEDAW'a atıfta bulunulmuştur.

LGBTİ+'lar için kampüs iklimi incelendiğinde Aydın Adnan Menderes Üniversitesi'nde aktif LGBTİ+ öğrenci topluluğunun olmadığı, LGBTİ+'lar ve Onur Haftası/Ayı özelinde etkinliklerin yapılmamış olduğu görülmüştür. Kuir ADÜ, üniversite tarafından resmîyeti tanınmayan 1 yıl aktif faaliyet gösterebilmiş bir öğrenci topluluğudur. Aktif faaliyet gösterebildikleri 1 sene içerisinde 8 etkinlik gerçekleştirerek kampüs iklimine katkı sunmuşlardır. 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'ne yönelik etkinliklerin ise hem üniversite hem de topluluklar tarafından gerçekleştirildiği görülmüştür. Üniversite tarafından aynı zamanda üniversite mensuplarına yönelik toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik eğitim ve seminer çalışmaları da yapılmıştır.

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi'nin Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi (ADÜZEM) 2024-2028 Stratejik Planı, "çeşitlilik ve kültürel değerlere saygı, her öğrenciye eşit fırsatlar sağlamak, çeşitliliği teşvik etmek ve dezavantajlı gruplara yüksek kaliteli eğitim sunmak" gibi ifadeleri barındırmaktadır.

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi LGBTİ+ Haklarına Erişim Göstergeleri

	GÖSTERGE	PUANLAR			Bulgular
		0	1	2	
1.	Üniversite Mevzuat, Yönerge ve Politika Belgelerinde LGBTİ+ Hakları Bağlamında Toplumsal Cinsiyet Eşitliği				7/12
1.1.	CEDAW ve İstanbul Sözleşmesi'ne atıfta bulunan yönetmelik ve yönerge sayısı	2			ADUKSAM Hakkımızda, ADUKSAM 2024-2028 Stratejik Plan
1.2.	Mevzuat, Yönerge ve Politika metinlerinde "toplumsal cinsiyet" ve "cinsel yönelim", "cinsiyet kimliği" gibi kavramlara atıf sayısı	1			Öğrenci Toplulukları Yönergesi, ADUKSAM Hakkımızda
1.3.	Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerinden 5 No'lu amaca atıfta bulunan yönetmelik, yönerge ve politika sayısı	0			
1.4.	Toplumsal cinsiyet eşitliğini destekleyici yönetmelik sayısı	1			Öğrenci Toplulukları Yönergesi
1.5.	Üniversitelerin toplumsal cinsiyet, cinsiyet kimliği ve cinsel yönelime yönelik ayrımcılık karşıtı politika sayısı	2			Öğrenci Toplulukları Yönergesi, ADUKSAM Hakkımızda
1.6.	Diploma Mezuniyet Belgelerinde İsim Değişikliği yollarının açık ve anlaşılır bir şekilde belirtilmesi	1			Diploma arkasına şerhli olarak düzenleme yapılmaktadır.
2.	Üniversitelerin TCE'ye Dikkat Çekmek İçin STK'larla Yaptıkları İş Birlikleri, Etkinlikler				1/4
2.1.	STK'lar ile birlikte yürütülen kampanya, ortak çalışma, etkinlik, iş birliği sayısı ve buradaki TCE bağlamında çeşitlilik (kurum çeşitliliği, ortaklık çeşitlilikleri) sayısı	1			2 merkezi yönetim ile iş birliği yapılmıştır.
2.2.	STK'larla birlikte oluşturulan ve hayata geçirilen modellerin sayısı	0			

3.	Üniversitelerde Şiddet ve Taciz ile Mücadelenin Kurumsallaşması: CTS Birimleri	0/10
3.1.	Üniversitelerdeki aktif CTS biriminin varlığı	0
3.2.	Üniversitelerdeki CTS birimlerine başvuru yollarının açık ve anlaşılır bir şekilde belirtilmesi	0
3.3.	CTS birimlerine dair bilgi alınabilecek üniversite-web sitesinin varlığı	0
3.4.	CTS birimlerinde adalete erişime yardımcı olma, yönlendirme, psikolojik destek verme gibi durumlara dair bir içeriklerin varlığı	0
3.5.	Taciz ve mobbing gibi konular hakkında verilen eğitim ve/veya seminer sayısı	0
TOPLAM SKOR		8/26

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi'nin *Öğrenci Toplulukları Yönergesi*'nde ilgili tematik alana ilişkin olarak "Cinsiyet dahil olmak üzere ayrımcılık içeren ya da özendirilen veya eşitlik ilkesini ihlal eden hiçbir etkinlik yapamazlar." ibaresi bulunmaktadır. Üniversitenin hiçbir yönetmeliğinde ya da yönergesinde toplumsal cinsiyete, toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik atıf bulunamamıştır.

ADUKSAM Yönergesi'nde ise "İnsan Hakları ile Kadın ve Çocuk Hakları alanında Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmeler" vurgusu bulunmaktadır. Aynı yönergede belediyeler, kadın hakları alanında gönüllü çalışan gerçek ya da tüzel kişiler ile işbirliği yapmak da bir madde olarak bulunmaktadır. Buna karşın ADUKSAM'ın yalnızca KADEM ve Aydın Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ile işbirliği kurduğu görülmektedir. Yönetmelik belgesinin aksine ADUKSAM'ın Aydın Adnan Menderes Üniversitesi internet sayfasındaki Hakkımızda kısmında, insan haklarına, kadın haklarına, uluslararası sözleşmelere ve özellikle CEDAW'a, toplumsal cinsiyet eşitliğine vurgu yapılması dikkat çekicidir.

Mezun Öğrencilere Verilecek Belgelerin Düzenlenmesine İlişkin Yönerge'de mahkeme kararına dayalı nüfus kaydı değişikliğinde diplomanın arkasına gerekli açıklama ile şerh düşülerek düzenleme yapıldığı belirtilmiştir. Aydın Adnan Menderes Üniversitesi'nde bir CTS birimi bulunmaktadır ve strateji planları incelendiğinde de böyle bir hedefe rastlanmamıştır.

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi'nde toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda sınırlı bir farkındalık olduğu ve uygulamada da kapsayıcılığın zayıf kaldığı görülmektedir. Müfredatta toplumsal cinsiyetle ilgili dersler olsa da, zorunlu derslerin çoğunluğunun sağlık alanına sıkışmış olması çeşitliliği kısıtlamaktadır. Akademik yayınlarda LGBTİ+ ve cinsel yönelim konularına hiç yer verilmemesi dikkat çekicidir. ADUKSAM, adıyla uyumlu olarak kadın ve aile odaklı bir yaklaşım benimsemekte ancak toplumsal cinsiyet eşitliğine dair net bir politika sunmamaktadır. LGBTİ+ öğrenci topluluğu Kuir ADÜ yalnızca bir yıl aktif faaliyet gösterebilmiştir. Üniversitenin bir yönergesi ayrımcılığı yasaklasa da hiçbir yönergesinde toplumsal cinsiyet eşitliği kavramına doğrudan yer verilmemiştir.

8.2. LGBTİ+'lara Yönelik Ayrımcılık ve Haklara Erişim Ölçekleri

Araştırmaya Aydın Adnan Menderes Üniversitesi mensubu olan 37 öğrenci, 2018 yılı ve sonrasında mezun olan 6 ve diğer üniversite mensubu 2 olmak üzere toplam 45 kişi katılmıştır.

Araştırmaya katılan 45 kişiye LGBTİ+'lara Yönelik Ayrımcılık Ölçeğinde yer alan 16 soru ve LGBTİ+ Haklarına Erişim Ölçeğinde yer alan 19 soru yöneltilmiş ve 1 (kesinlikle katılmıyorum) ile 5 (kesinlikle katılıyorum) yanıt aralığında likert tipi cevaplanması beklenmiştir. Sorulara katılımcıların verdikleri yanıtların analizlerinden elde edilen bulgular aşağıda gösterilmektedir. Aşağıda yer verilen bulgulara, katılımcıların verdiği yanıtların ortalamalarının 100'lük değerlere dönüştürülmesi yoluyla ulaşılmıştır.

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi LGBTİ+'lara Yönelik Ayrımcılık Ölçeği Skorları

1	Üniversite içerisinde LGBTİ+'lar sözlü şiddete maruz bırakılmazlar.	45.4	Şiddet	51.4
2	Üniversite içerisinde LGBTİ+'lar fiziksel şiddete maruz bırakılmazlar.	61.8		
3	Üniversite içerisinde LGBTİ+'lar psikolojik şiddete maruz bırakılmazlar.	43.6		
4	Üniversite içerisinde LGBTİ+'lar cinsel tacize maruz bırakılmazlar.	55.2	Akademik Faaliyetler	54.7
5	Üniversite içerisinde ayrımcılığa uğrayan LGBTİ+'lar bunu rahatça ifade edebilir.	48.4		
6	Dersler sırasında dersi veren öğretim elemanı toplumsal cinsiyet eşitliğini gözetir.	55.2		
7	Dersler sırasında öğrenciler toplumsal cinsiyet eşitliğini gözetir.	53.8		
8	Ders içerikleri toplumsal cinsiyet eşitliğini gözetir.	53.8		
9	Derslerde LGBTİ+'lar ayrımcılığa uğramaz.	57.8		
10	Ders dışı akademik faaliyetlerde (seminer, çalıştay, atölye vb.) LGBTİ+'lar ayrımcılığa uğramaz.	58.6		
11	Üniversitede LGBTİ+'lar akademik personelle iletişim kurarken eşit muamele görür.	54.2		
12	Üniversitede LGBTİ+'lar öğrencilerle iletişim kurarken eşit muamele görür.	56	Barınma	43.3
13	Yurtlarda LGBTİ+'lar ayrımcılığa maruz bırakılmazlar.	41.8		
14	Yurtlarda LGBTİ+'lar yurt yönetimiyle iletişim kurarken eşit muamele görür.	42.6		
15	Yurtlarda LGBTİ+'lar yurt personeliyle iletişim kurarken eşit muamele görür.	42.6		
16	Yurtlarda LGBTİ+'lar yurttan kalan öğrencilerle iletişim kurarken eşit muamele görür.	46.2	SKOR	51

Yukarıdaki tabloda Aydın Adnan Menderes Üniversitesi mensuplarının Ayrımcılık Ölçeği skorları verilmiştir. Ayrımcılık Ölçeği'nin şiddet alt boyutuna 51.4, akademik faaliyetler alt boyutuna 54.7, barınma alt boyutuna 43.3 puan verilmiştir. Ölçekte yer alan sorulara verilen yanıtlar sonucunda Aydın Adnan Menderes Üniversitesi'nin toplam puanı 51 olarak hesaplanmıştır.

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi'nin 45 mensubunun 15'i KYK yurdu, 15'i özel öğrenci yurdunda kalmakta ve 15'i yurttta yaşamamaktadır. Barınma alt boyutundan alınan 43.3 puan ortalaması katılımcıların ikamet ettikleri yurtlara dair deneyimleri ya da izlenimleriyle açıklanmaktadır. KYK yurdunda konaklayan katılımcıların puan ortalamasının 37.6 ile hem özel yurtlardan hem de evde bulunan ancak yurtların durumuyla ilgili ifade belirten katılımcıların ortalamasından çok daha olumsuz olduğu görülmüştür.

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi LGBTİ+ Haklarına Erişim Ölçeği Skorları

1	Üniversitede LGBTİ+ hakları özgürce savunulur.	43.2	Örgütlenme ve Savunuculuk	40
2	Üniversitede LGBTİ+ haklarına ilişkin faaliyetler özgürce gerçekleştirilir.	34.6		
3	Üniversitede LGBTİ+ temalı faaliyetler özgürce gerçekleştirilir.	32.4		
4	Üniversitede LGBTİ+ öğrenciler, LGBTİ+ haklarını savunmak için bir araya gelebilir.	45.4		
5	Üniversitede LGBTİ+'lar, öğrenci toplulukları bünyesine örgütlenebilir.	39.6		
6	Üniversitede Onur Yürüyüşü özgürce düzenlenebilir.	32.4		
7	Öğrenci toplulukları içerisinde LGBTİ+'lar kendilerini özgürce ifade edebilirler.	52.4		
8	Derslikler LGBTİ+'lar için güvenlidir.	51.2	Güvenli Alan	51.4
9	Ortak kullanım alanları (örn. kafeterya, kantin, kütüphane, çalışma salonları, laboratuvarlar, yemekhaneler, spor tesisleri ve benzeri sosyalleşme alanları gibi) LGBTİ+'lar için güvenlidir.	55.2		
10	İdari binalar LGBTİ+'lar için güvenlidir.	48		
11	Üniversite yönetimi LGBTİ+ hakları konusunda bilgi sahibidir.	28.8	Üniversite Mensuplarının Algı ve Tutumu	33
12	İdari personel LGBTİ+ hakları konusunda bilgi sahibidir.	30.6		
13	Üniversite güvenlik görevlileri LGBTİ+ hakları konusunda bilgi sahibidir.	26.6		
14	Üniversite yönetimi öğrencilerle iletişim kurarken toplumsal cinsiyet eşitliğini gözetir.	37.8		
15	İdari personel öğrencilerle iletişim kurarken toplumsal cinsiyet eşitliğini gözetir.	40.8		
16	Üniversite güvenlik görevlileri öğrencilerle iletişim kurarken toplumsal cinsiyet eşitliğini gözetir.	33.4		
17	Öğrenciler LGBTİ+ hakları konusunda bilgi sahibidir.	56.4	Akran Davranışları	56.7
18	Öğrenciler kendi aralarında iletişim kurarken toplumsal cinsiyet eşitliğini gözetir.	52		
19	Arkadaş ortamında LGBTİ+'lara dair meseleler, olumlu bir atmosferde konuşulur.	61.8		
			SKOR	42.2

Yukarıdaki tabloda görülebileceği gibi Aydın Adnan Menderes Üniversitesi mensupları üniversitede örgütlenme imkanları ile ilgili 7 sorudan oluşan Örgütlenme ve Savunuculuk alt boyutuna

40, üniversitenin LGBTİ+'lar için güvenli olması ile ilgili 3 sorudan oluşan Güvenli Alan alt boyutuna 51.4, üniversite mensuplarının LGBTİ+'lara karşı düşünce ve davranışları ile ilgili 6 sorudan oluşan Üniversite Mensuplarının Algı ve Tutumu alt boyutuna 33 ve son olarak akranlarının LGBTİ+ öğrencilere karşı tutumunu ölçen 3 sorudan oluşan Akran Davranışları alt boyutuna 56.7 puan olarak hesaplanmış yanıtlar vermişlerdir. Ölçekte yer alan sorulara verilen yanıtlar sonucunda Aydın Adnan Menderes Üniversitesi için toplam skor 42.2 olarak hesaplanmıştır. Söz konusu genel ortalamanın yükselmesinin nedeni katılımcıların Akran Davranışları ve Güvenli Alan alt boyutlarına verdikleri puanların daha yüksek olmasından kaynaklanmaktadır.

9. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

9.1. Mevzuat, Müfredat, Politika, Paydaş Analizleri

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi web sitesinde bulunan Yönetmelikler, Yönergeler, Eylem Planları, Direktörlükler, Koordinatörlükler, Müdürlükler, Uygulama ve Araştırma Merkezleri, üniversitenin misyonu ve vizyonu, Kurum İç Raporları, Faaliyet Raporları, duyuruları, etkinlik takvimleri, önlisans- lisans ve lisansüstü bölüm ve programlarının sayfalarındaki ders ve müfredat kısımları, AKTS Bilgi Paketi, hem üniversitenin kurumsal sosyal medya hesapları hem de toplulukların sosyal medya hesapları (Instagram, Facebook ve Twitter), AVESİS ve YÖK Tez veri tabanları detaylı bir şekilde incelenerek üniversitelerde LGBTİ+ hakları bağlamında toplumsal cinsiyet eşitliğini izlemek üzere verilere ulaşılmaya çalışılmıştır.

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi LGBTİ+'lara Yönelik Ayrımcılık Göstergeleri

	GÖSTERGE	PUANLAR			Bulgular
		0	1	2	
1.	Üniversitelerde Akademik Faaliyetlerde LGBTİ+ Hakları ve Toplumsal Cinsiyet Eşitliği				7/10
1.1.	Eğitimin her aşamasında (önlisans, lisans, yüksek lisans, doktora) LGBTİ+ hakları bağlamında ve toplumsal cinsiyet konusunda zorunlu derslerin sayısı	1			9 adet zorunlu dersin adında anahtar sözcük bulunmaktadır.
1.2.	Eğitimin her aşamasında (önlisans, lisans, yüksek lisans, doktora) LGBTİ+ hakları bağlamında ve toplumsal cinsiyet konusunda seçmeli derslerin sayısı	2			92 adet seçmeli dersin adında anahtar sözcük bulunmaktadır.
1.3.	Üniversitelerde LGBTİ+ hakları bağlamında toplumsal cinsiyet eşitliği üzerine akademik etkinlik	1			296'yı aşkın yayın, 17 faaliyet olmak üzere toplam 313 etkinlik bulunmaktadır.
1.4.	Üniversitelerdeki toplumsal cinsiyet ve kadın çalışmaları bölümlerinin varlığı	2			Disiplinlerarası Kadın ve Aile Çalışmaları Anabilim Dalı
1.5.	Üniversitelerdeki toplumsal cinsiyet ve kadın araştırma merkezlerinin varlığı	1			Kadın ve Aile Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi
2.	LGBTİ+'lar İçin Kampüs İklim				5/12
2.1.	Üniversitelerde LGBTİ+ dayanışma/araştırma kulüplerinin varlığı	1			Çanakkale MUAF LGBTİA+ Öğrenci Topluluğu 2023 yılından beri aktif değildir.
2.2.	Üniversitelerde LGBTİ+ Topluluğun statüsü (resmi/resmi olmayan/resmileşme sürecinde)	0			
2.3.	Üniversitelerde LGBTİ+'lar özelinde etkinlik sayısı	2			24 etkinlik gerçekleştirilmiştir.

2.4.	Kampüslerdeki Onur Haftası/Ayı etkinliklerinin sayısı	0	
2.5.	Kampüslerdeki 8 Mart etkinliklerinin sayısı	2	7'si topluluk, 3'ü üniversite olmak üzere toplam 10 etkinlik gerçekleştirilmiştir.
2.6.	Kampüslerdeki Cinsiyetsiz Tuvalet Sayısı ve Erişilebilirlik	0	
3.	Üniversitelerde LGBTİ+fobik ve Cinsiyetçi Kalıplar		6/8
3.1.	LGBTİ+ hakları bağlamında toplumsal cinsiyet farkındalığını artıran kampanya ve bilgilendirici materyal sayısı	1	Gender Equality Plan, 2023 Yılı Sürdürülebilirlik Raporu
3.2.	Üniversite çalışanları ve yönetici kadro başta olmak üzere üniversite mensuplarına yönelik düzenlenen LGBTİ+ hakları bağlamında toplumsal cinsiyet eşitliği eğitim ve seminer sayısı	2	5 etkinlik gerçekleştirilmiştir.
3.3.	Üniversite web sitelerinde bulunan açıklamalarda LGBTİ+ hakları bağlamında toplumsal cinsiyet eşitliğine uygun demec sayısı	1	Kadın ve Aile Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi (ÇOMÜ KAM) etkinlik duyuruları
3.4.	Üniversitelerin paylaştığı LGBTİ+ hakları bağlamında incelenebilecek toplumsal cinsiyet eşitliğine dair rapor sayısı	2	ÇOMÜ KAM 2021-2025 Stratejik Eylem Planı, 2023 Yılı Sürdürülebilirlik Raporu, Kurum İç Değerlendirme Raporu 2022 Yılı, Gender Equality Plan, Etik İlkeleri ve Etik Kurulu Hakkında Yönerge
TOPLAM SKOR			18/30

Üniversitenin müfredat incelemesi AKTS Ders Kataloğu kısmından gerçekleştirilmiş, ders adında anahtar sözcük barındıran 9 adet zorunlu ve 92 adet seçmeli dersin olduğu görülmüştür. Zorunlu dersler arasında toplumsal cinsiyet anahtar kelimesinin geçtiği yalnızca 1 ders bulunmaktadır. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi'nin seçmeli dersleri ise birçok farklı bölümde, farklı anahtar kelimelerde görülmüştür. Akademik yayınlar içerisinde ise anahtar kelimelerin bulunduğu 296'yı aşkın veri elde edilmesine rağmen "cinsel yönelim" kavramını barındıran hiçbir yayına rastlanmamıştır. "Queer/kuir, erkeklik" anahtar kelimelerinin geçtiği yayınlar birer tane; "eşitsizlik" ve "ayrımcılık" anahtar kelimelerinin içinde bulunduğu 2'şer yayın bulunmaktadır. En sık rastlanan iki anahtar kelime ise 67 akademik yayın ile "kadın" ve 58 akademik yayın ile "toplumsal cinsiyet" olmuştur.

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi'nde Kadın ve Aile Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi bulunmaktadır. Merkezin gerçekleştirdiği etkinlikler değerlendirildiğinde kadın sorunları üzerinde durulduğu ve "toplumsal cinsiyet" kavramının adında geçtiği hiçbir etkinlik

gerçekleştirilmediği görülmüştür. Üniversitenin tamamında üniversite mensuplarına yönelik toplumsal cinsiyet eşitliği temelinde 5 eğitim/seminer gerçekleştirilmiştir.

LGBTİ+'lar için Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi'nde kampüs iklimi değerlendirildiğinde 2023 yılına kadar Çanakkale MUAF LGBTİ+ öğrenci topluluğunun aktif çalışma gösterdiğini ve 4 yıl içerisinde LGBTİ+'lar özelinde 24 etkinlik gerçekleştirdikleri görülmektedir. Çanakkale MUAF LGBTİ+ öğrenci topluluğunun üniversitenin kampüs iklimine olumlu katkılarının olduğunu söylemek mümkündür. Bu topluluk ne yazık ki kampüste hiç Onur Haftas/Ayı etkinliği gerçekleştirememiştir. Kampüslerdeki 8 Mart etkinlikleri incelendiğinde ise toplulukların üniversiteden daha çok etkinlik gerçekleştirdikleri görülmekte. Üniversitenin, kampüsün iklimini olumlu anlamda destekleyici pek bir faaliyeti olmadığı düşünülmektedir.

Üniversitenin yayınladığı 2023 Yılı Sürdürülebilirlik Raporu'nda Cinsiyet Eşitliği Planına vurgu yapılmış, cinsel taciz ve/veya cinsiyet eşitsizliğinden kaynaklanan bir ayrımcılık ve şiddet biçimi için çalışmalar yapılmasının önemine ve eşitlik ilkesine değinilmiştir. Raporda direkt cinsel yönelim veya cinsiyet kimliği ifadeleri kullanılsa da kapsayıcı bir eğitimin gereklilikleri ifade edilmiştir.

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi LGBTİ+ Haklarına Erişim Göstergeleri

	GÖSTERGE	PUANLAR			Bulgular
		0	1	2	
1.	Üniversite Mevzuat, Yönerge ve Politika Belgelerinde LGBTİ+ Hakları Bağlamında Toplumsal Cinsiyet Eşitliği				9/12
1.1.	CEDAW ve İstanbul Sözleşmesi'ne atıfta bulunan yönetmelik ve yönerge sayısı	1			Gender Equality Plan
1.2.	Mevzuat, Yönerge ve Politika metinlerinde "toplumsal cinsiyet" ve "cinsel yönelim", "cinsiyet kimliği" gibi kavramlara atıf sayısı	2			Gender Equality Plan, ÇOMÜ KAM 2021-2025 Stratejik Eylem Planı, Kurum İç Değerlendirme Raporu 2022 Yılı
1.3.	Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerinden 5 No'lu amaca atıfta bulunan yönetmelik, yönerge ve politika sayısı	1			2023 Yılı Sürdürülebilirlik Raporu
1.4.	Toplumsal cinsiyet eşitliğini destekleyici yönetmelik sayısı	2			Gender Equality Plan, Kadın ve Aile Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi 2021-2025 Stratejik Eylem Planı, 2023 Yılı Sürdürülebilirlik Raporu, Kurum İç Değerlendirme Raporu 2022 Yılı

1.5.	Üniversitelerin toplumsal cinsiyet, cinsiyet kimliği ve cinsel yönelime yönelik ayrımcılık karşıtı politika sayısı	2	2023 Yılı Sürdürülebilirlik Raporu, Etik İlkeleri ve Etik Kurulu Hakkında Yönerge, Sağlık Kültür ve Spor Daire Başkanlığı Öğrenci Kulüpleri Kuruluş ve İşleyiş Yönergesi
1.6.	Diploma Mezuniyet Belgelerinde isim değişikliği yollarının açık ve anlaşılır bir şekilde belirtilmesi	1	Diploma arkasına gerekli açıklama ile şerhli olarak düzenleme yapılmaktadır.
2.	Üniversitelerin TCE'ye Dikkat Çekmek için STK'larla Yaptıkları İş Birlikleri, Etkinlikler		2/4
2.1.	STK'lar ile birlikte yürütülen kampanya, ortak çalışma, etkinlik, iş birliği sayısı ve buradaki TCE bağlamında çeşitlilik (kurum çeşitliliği, ortaklık çeşitlilikleri) sayısı	2	1 STK, 2 merkezi yönetim ve 1 meslek odası işe iş birliği yapılmıştır.
2.2.	STK'larla birlikte oluşturulan ve hayata geçirilen modellerin sayısı	0	
3.	Üniversitelerde Şiddet ve Taciz ile Mücadelenin Kurumsallaşması: CTS Birimleri		0/10
3.1.	Üniversitelerdeki aktif CTS biriminin varlığı	0	
3.2.	Üniversitelerdeki CTS birimlerine başvuru yollarının açık ve anlaşılır bir şekilde belirtilmesi	0	
3.3.	CTS birimlerine dair bilgi alınabilecek üniversite-web sitesinin varlığı	0	
3.4.	CTS birimlerinde adalete erişime yardımcı olma, yönlendirme, psikolojik destek verme gibi durumlara dair bir içeriklerin varlığı	0	
3.5.	Taciz ve mobbing gibi konular hakkında verilen eğitim ve/veya seminer sayısı	0	
TOPLAM SKOR			11/26

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi'nin temel değerleri, misyon ve vizyonu arasında ilgili anahtar kelimeler olmasa da "sürdürülebilir ve kapsayıcı eğitim yaklaşımı, insana ve farklılıklara saygı" gibi çeşitli değerler bulunmaktadır. Üniversitenin çoğu yönerge belgesinde anahtar kelimelere rastlanmasa da 2 yönergesi önemli görülmektedir. Etik İlkeleri ve Etik Kurulu Hakkında Yönerge'sinde cinsiyet ve benzeri sebeplerle ayırım yapılamaz, insan hak ve özgürlüklerine aykırı veya kısıtlayıcı muamelede ve fırsat eşitliğini engelleyici davranış ve uygulamalarda bulunulmayacağı vurgulanmıştır. Bunlara ek olarak ayrımcılığa karşı etik ilkeler, farklılıklara hoşgörü ve mobbing/tacize karşı tolerans olmaması yönergedeki dikkat çekici maddelerdir. İkinci belge ise Sağlık Kültür ve Spor Daire Başkanlığı Öğrenci Kulüpleri Kuruluş ve İşleyiş Yönergesidir. Bu yönergede yine cinsiyet vb. hiçbir ayrımcılık ifadesinin kulüplerin adında bulunamayacağı, kişilik haklarını zedeleyen ayrımcılık ve şiddet davranışlarının yasaklanması ibareleri bulunmaktadır.

Üniversitenin 2022 Yılı Kurum İç Değerlendirme Raporu'nda toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik politikanın oluşturulmasının ihtiyacı dile getirilmiştir. Bu doğrultuda geliştirilen Gender Equality Plan, üniversitenin LGBTİ+ hakları bağlamında toplumsal cinsiyet eşitliğine en katkı sunan belgesidir. Planda cinsel yönelim ve cinsel kimlik kavramlarına rıza bağlamında ve cinsel taciz konularının içerisinde yer verilmiş, beden dokunulmazlığının ihlali, toplumsal cinsiyet, eşitlik/eşitsizlik gibi birçok anahtar kelime kullanılmıştır. Bunlara ek olarak cinsel taciz sürecinin üniversitede nasıl yürütüleceğine dair bir bilgilendirme ve tanımlar kısmı da bulunmaktadır. Bir diğer önemli metin ise yine planlar içerisinde ÇOMÜ KAM 2021-2025 Stratejik Eylem Planı'dır. Belge içerisinde toplumsal cinsiyet konularında eğitim seminerlerinin verilmesi, eşitliğin başlıca önem verilen değer olması gibi çeşitli vurgular bulunmaktadır.

Diploma, Diploma Eki ve Diğer Belgelerin Düzenlenmesine İlişkin Yönerge'de mahkeme kararına dayalı nüfus kaydı değişikliklerinin diploma arkasına gerekli açıklama ile şerh düşülerek düzenlemeyle gerçekleştirildiği belirtilmiştir. “Her ne sebeple olursa olsun yeni bir diploma düzenlenmez” şeklinde de bu karar vurgulanmıştır. Bu LGBTİ+ öğrencilerin ve trans+'ların haklara erişimini engelleyen ciddi bir unsurdur. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi'nin Gender Equality Plan'ı kapsamında cinsel taciz süreçlerinin nasıl işletileceğine dair bildirimler bulunsa da üniversitede bir CTS birimi ya da komisyonu bulunmamaktadır.

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi'nde toplumsal cinsiyetle ilgili 9 zorunlu, 92 seçmeli ders bulunmakta, ancak zorunlu derslerde bu konular sınırlı yer almaktadır. Akademik yayınlarda “kadın” ve “toplumsal cinsiyet” kavramları sıkça geçerken, “cinsel yönelim” hiç yer almamaktadır. Üniversitenin Gender Equality Planı, cinsel yönelim ve cinsiyet kimliği gibi konulara değinerek önemli bir adım atsa da, bir CTS birimi bulunmamaktadır. LGBTİ+ öğrenci topluluğu dört yıl boyunca 24 etkinlik düzenleyerek kampüs iklimine katkı sunmuş, ancak Onur Haftası/Ayı etkinliği gerçekleştirilememiştir. Üniversite, etik ilkeler ve ayrımcılıkla mücadeleye yönelik bazı güçlü politikalara sahip olsa da trans öğrencilerin diploma sürecinde karşılaşılabileceği engeller devam etmektedir.

9.2. LGBTİ+'lara Yönelik Ayrımcılık ve Haklara Erişim Ölçekleri

Araştırmaya Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi mensubu olan 34 öğrenci, 1 akademik personel, 1 idari personel, 2018 ve sonrasında mezun olan 4, 2018 ve öncesinde mezun olan 1 olmak üzere toplam 41 kişi katılmıştır. Araştırmaya katılan 41 kişiye LGBTİ+'lara Yönelik Ayrımcılık Ölçeğinde yer alan 16 soru ve LGBTİ+ Haklarına Erişim Ölçeğinde yer alan 19 soru yöneltilmiş ve 1 (kesinlikle katılmıyorum) ile 5 (kesinlikle katılıyorum) aralığında likert tipi cevaplanması beklenmiştir. Sorulara katılımcıların verdikleri yanıtların analizlerinden elde edilen bulgular aşağıda gösterilmektedir. Aşağıda yer verilen bulgulara, katılımcıların verdiği yanıtların ortalamalarının 100'lük değerlere dönüştürülmesi yoluyla ulaşılmıştır.

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi LGBTİ+'lara Yönelik Ayrımcılık Ölçeği Skorları

1	Üniversite içerisinde LGBTİ+'lar sözlü şiddete maruz bırakılmazlar.	54.6	Şiddet	59.7
2	Üniversite içerisinde LGBTİ+'lar fiziksel şiddete maruz bırakılmazlar.	67.8		
3	Üniversite içerisinde LGBTİ+'lar psikolojik şiddete maruz bırakılmazlar.	51.8		
4	Üniversite içerisinde LGBTİ+'lar cinsel tacize maruz bırakılmazlar.	64.8		
5	Üniversite içerisinde ayrımcılığa uğrayan LGBTİ+'lar bunu rahatça ifade edebilir.	60	Akademik Faaliyetler	61.6
6	Dersler sırasında dersi veren öğretim elemanı toplumsal cinsiyet eşitliğini gözetir.	61.4		
7	Dersler sırasında öğrenciler toplumsal cinsiyet eşitliğini gözetir.	57		
8	Ders içerikleri toplumsal cinsiyet eşitliğini gözetir.	58.6		
9	Derslerde LGBTİ+'lar ayrımcılığa uğramaz.	61.4		
10	Ders dışı akademik faaliyetlerde (seminer, çalıştay, atölye vb.) LGBTİ+'lar ayrımcılığa uğramaz.	64		
11	Üniversitede LGBTİ+'lar akademik personelle iletişim kurarken eşit muamele görür.	68.2		
12	Üniversitede LGBTİ+'lar öğrencilerle iletişim kurarken eşit muamele görür.	62.4	Barınma	44.7
13	Yurtlarda LGBTİ+'lar ayrımcılığa maruz bırakılmazlar.	43		
14	Yurtlarda LGBTİ+'lar yurt yönetimiyle iletişim kurarken eşit muamele görür.	46.4		
15	Yurtlarda LGBTİ+'lar yurt personeliyle iletişim kurarken eşit muamele görür.	46.4		
16	Yurtlarda LGBTİ+'lar yurttan kalan öğrencilerle iletişim kurarken eşit muamele görür.	43.4		
			SKOR	56.9

Yukarıdaki tabloda, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi mensuplarının üniversitede LGBTİ+'ların ayrımcılık deneyimlerinde şiddete maruz bırakılmaları ile ilgili 4 sorudan oluşan Şiddet alt boyutuna 59.7, Akademik Faaliyetler alt boyutuna 61.6, Barınma alt boyutuna 44.7 puan verdikleri görülmektedir. Ölçekte yer alan sorulara verilen yanıtların sonucunda Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi'nin toplam puanı 56.9'dur.

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi'nin 41 mensubunun 23'ü KYK yurdunda, 9'u özel öğrenci yurdunda kalmakta ve 9'u yurttan yaşamamaktadır. Barınma alt boyundan alınan 44.7 puan ortalaması katılımcıların ikamet ettikleri yurtlara dair deneyimleri ya da izlenimleriyle açıklanmaktadır. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi'nin içerisinde KYK Yurdu olduğu düşünüldüğünde 23 katılımcının 45.6 ortalaması üzerinden değerlendirmek daha makul gözükmemektedir. Bu durum KYK yurdunda kalan öğrencilerin LGBTİ+'ların yurt deneyimini olumlu bulmadığını göstermektedir.

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi LGBTİ+ Haklarına Erişim Ölçeği Skorları

1	Üniversitede LGBTİ+ hakları özgürce savunulur.	48.8	Örgütlenme ve Savunuculuk	44.5
2	Üniversitede LGBTİ+ haklarına ilişkin faaliyetler özgürce gerçekleştirilir.	42		
3	Üniversitede LGBTİ+ temalı faaliyetler özgürce gerçekleştirilir.	42.4		
4	Üniversitede LGBTİ+ öğrenciler, LGBTİ+ haklarını savunmak için bir araya gelebilir.	47.8		
5	Üniversitede LGBTİ+'lar, öğrenci toplulukları bünyesine örgütlenebilir.	41		
6	Üniversitede Onur Yürüyüşü özgürce düzenlenebilir.	37.6		
7	Öğrenci toplulukları içerisinde LGBTİ+'lar kendilerini özgürce ifade edebilirler.	52.2		
8	Derslikler LGBTİ+'lar için güvenlidir.	62.4	Güvenli Alan	60.8
9	Ortak kullanım alanları (örn. kafeterya, kantin, kütüphane, çalışma salonları, laboratuvarlar, yemekhaneler, spor tesisleri ve benzeri sosyalleşme alanları gibi) LGBTİ+'lar için güvenlidir.	60.4		
10	İdari binalar LGBTİ+'lar için güvenlidir.	59.6		
11	Üniversite yönetimi LGBTİ+ hakları konusunda bilgi sahibidir.	44	Üniversite Mensuplarının Algı ve Tutumu	44.2
12	İdari personel LGBTİ+ hakları konusunda bilgi sahibidir.	42.4		
13	Üniversite güvenlik görevlileri LGBTİ+ hakları konusunda bilgi sahibidir.	39.6		
14	Üniversite yönetimi öğrencilerle iletişim kurarken toplumsal cinsiyet eşitliğini gözetir.	46.8		
15	İdari personel öğrencilerle iletişim kurarken toplumsal cinsiyet eşitliğini gözetir.	47.8		
16	Üniversite güvenlik görevlileri öğrencilerle iletişim kurarken toplumsal cinsiyet eşitliğini gözetir.	44.8		
17	Öğrenciler LGBTİ+ hakları konusunda bilgi sahibidir.	55.6	Akran Davranışları	57.8
18	Öğrenciler kendi aralarında iletişim kurarken toplumsal cinsiyet eşitliğini gözetir.	58		
19	Arkadaş ortamında LGBTİ+'lara dair meseleler, olumlu bir atmosferde konuşulur.	60		
			SKOR	49.1

Tabloda görüldüğü üzere Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi mensupları üniversitedeki Örgütlenme ve Savunuculuk alt boyutu altındaki 7 soruya 44.5, Güvenli Alan alt boyutundaki 3 soruya 60.8, Üniversite Mensuplarının Algı ve Tutumu alt boyutundaki 6 soruya 44.2 ve Akran Davranışları alt boyutundaki 3 soruya 57.8 puan vermişlerdir. Ölçekte yer alan sorulara verilen yanıtlar sonucunda Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi için toplam skor 49.1 olarak hesaplanmıştır.

10. Çukurova Üniversitesi

10.1. Mevzuat, Müfredat, Politika, Paydaş Analizleri

Çukurova Üniversitesi web sitesinde bulunan Yönetmelikler, Yönergeler, Eylem Planları, Direktörlükler, Koordinatörlükler, Müdürlükler, Uygulama ve Araştırma Merkezleri, üniversitenin misyonu ve vizyonu, Kurum İç Raporları, Faaliyet Raporları, duyuruları, etkinlik takvimleri, önlisans- lisans ve lisansüstü bölüm ve programlarının sayfalarındaki ders ve müfredat kısımları, AKTS Bilgi Paketi, hem üniversitenin kurumsal sosyal medya hesapları hem de toplulukların sosyal medya hesapları (Instagram, Facebook ve Twitter), AVESİS ve YÖK Tez veri tabanları detaylı bir şekilde incelenerek üniversitelerde LGBTİ+ hakları bağlamında toplumsal cinsiyet eşitliğini izlemek üzere verilere ulaşılmaya çalışılmıştır.

Çukurova Üniversitesi LGBTİ+'lara Yönelik Ayrımcılık Göstergeleri

	GÖSTERGE	PUANLAR			Bulgular
		0	1	2	
1.	Üniversitelerde Akademik Faaliyetlerde LGBTİ+ Hakları ve Toplumsal Cinsiyet Eşitliği				8/10
1.1.	Eğitimin her aşamasında (önlisans, lisans, yüksek lisans, doktora) LGBTİ+ hakları bağlamında ve toplumsal cinsiyet konusunda zorunlu derslerin sayısı	2			14 adet zorunlu dersin adında anahtar sözcük bulunmaktadır.
1.2.	Eğitimin her aşamasında (önlisans, lisans, yüksek lisans, doktora) LGBTİ+ hakları bağlamında ve toplumsal cinsiyet konusunda seçmeli derslerin sayısı	2			61 adet seçmeli dersin adında anahtar sözcük bulunmaktadır.
1.3.	Üniversitelerde LGBTİ+ hakları bağlamında toplumsal cinsiyet eşitliği üzerine akademik etkinlik	2			290'ı aşkın yayın, 44 faaliyet olmak üzere toplam 334 etkinlik bulunmaktadır.
1.4.	Üniversitelerdeki toplumsal cinsiyet ve kadın çalışmaları bölümlerinin varlığı	0			
1.5.	Üniversitelerdeki toplumsal cinsiyet ve kadın araştırma merkezlerinin varlığı	2			Kadın ve Aile Çalışmaları Araştırma ve Uygulama Merkezi (KADAUM)
2.	LGBTİ+'lar İçin Kampüs İklim				2/12
2.1.	Üniversitelerde LGBTİ+ dayanışma/araştırma kulüplerinin varlığı	0			
2.2.	Üniversitelerde LGBTİ+ Topluluğun statüsü (resmi/resmi olmayan/resmikleşme sürecinde)	0			
2.3.	Üniversitelerde LGBTİ+'lar özelinde etkinlik sayısı	0			
2.4.	Kampüslerdeki Onur Haftası/Ayı etkinliklerinin sayısı	0			

2.5.	Kampüslerdeki 8 Mart etkinliklerinin sayısı	2	10'u topluluk, 11'i üniversite olmak üzere toplam 21 etkinlik gerçekleştirilmiştir.
2.6.	Kampüslerdeki Cinsiyetsiz Tuvalet Sayısı ve Erişilebilirlik	0	
3.	Üniversitelerde LGBTİ+fobik ve Cinsiyetçi Kalıplar		7/8
3.1.	LGBTİ+ hakları bağlamında toplumsal cinsiyet farkındalığını artıran kampanya ve bilgilendirici materyal sayısı	1	Çukurova Üniversitesi Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Çalışmaları, Misyon ve Vizyon, Eşitliğe Ulaşmak ve Ayrımcılıkla Mücadelede Güvencelerimiz Projesi, Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Kurum Strateji Belgesi
3.2.	Üniversite çalışanları ve yönetici kadro başta olmak üzere üniversite mensuplarına yönelik düzenlenen LGBTİ+ hakları bağlamında toplumsal cinsiyet eşitliği eğitim ve seminer sayısı	2	10 etkinlik gerçekleştirilmiştir.
3.3	Üniversite web sitelerinde bulunan açıklamalarda LGBTİ+ hakları bağlamında toplumsal cinsiyet eşitliğine uygun demeç sayısı	2	Rektör demeci, KADAUM web sayfasındaki duyurular
3.4	Üniversitelerin paylaştığı LGBTİ+ hakları bağlamında incelenebilecek toplumsal cinsiyet eşitliğine dair rapor sayısı	2	Çukurova Üniversitesi Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Çalışmaları, Misyon ve Vizyon, 2024-2028 Dönemi Stratejik Planı, Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Kurum Strateji Belgesi, İdare Faaliyet Raporu 2023 Yılı, Kurum İç Değerlendirme 2022-2023 Yılları Raporları
TOPLAM SKOR			17/30

Çukurova Üniversitesi'nin 1994 yılında kurulan Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi'nin ismi 09.2023 tarihli YÖK Yürütme Kurulu kararı ile Çukurova Üniversitesi Kadın ve Aile Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi (KADAUM) olarak değiştirilmiştir. Merkezin misyon ve vizyon belgelerinde toplumsal cinsiyet eşitliği, cinsel taciz ve saldırı birimi faaliyetlerini yürütmek yer almakta ve bu alanda etkinlikler de gerçekleştirdikleri görülmektedir. Özellikle üniversite mensuplarına yönelik düzenlenen 10 eğitimin çoğunluğunun içeriği toplumsal cinsiyet eşitliği bağlamında kapsayıcıdır. Akademik ve idari personele yönelik gerçekleştirilen Kadına

Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele Günü–Farkındalık Eğitimi ve Toplumsal Cinsiyete Dayalı Şiddet Eğitimi dikkat çekmiştir.

AKTS Bilgi Sistemi üzerinden gerçekleştirilen müfredat izlemesinde 14 adet zorunlu ders, 61 adet seçmeli ders olmak üzere ders adında anahtar kelimelerin bulunduğu 75 derse rastlanmıştır. Anadolu Üniversitesi’nde zorunlu ders sayısı Çukurova Üniversitesi’nden daha fazla olmasına rağmen, Çukurova Üniversitesi’nde zorunlu derslerin bölümler arası dağılımının ve toplumsal cinsiyet ibaresi geçen 5 zorunlu dersin varlığı göstergeden daha yüksek puan almasına aracı olmuştur. İncelenen seçmeli derslerin de “kadın” anahtar kelimesinin yanı sıra “feminist/feminizm, toplumsal cinsiyet, ayrımcılık, eşitsizlik, insan hakları, cinsel sağlık” gibi çeşitli kavramlar görülmüştür. Çukurova Üniversitesi’nde yapılan taramada 287 üzerinde akademik yayın bulunmuş olsa da “cinsel yönelim” ve “HIV/AIDS” anahtar kelimelerini içeren hiçbir yayına rastlanmamıştır. “LGBTİ+/LGBT” alanında ise yalnızca 4 yayına ulaşılabilmektedir.

LGBTİ+’lar için kampüs iklimi incelendiğinde Çukurova Üniversitesi’nde LGBTİ+ öğrenci topluluğunun olmadığı, LGBTİ+’lar ve Onur Haftası/Ayı özelinde etkinliklerin yapılmamış olduğu görülmüştür. Çukurova Üniversitesi Kadın Çalışmaları Kulübü her ne kadar kapsayıcı bir topluluk olsa da üniversitede henüz LGBTİ+’lar özelinde bir etkinlik gerçekleştirmediği görülmektedir. Çukurova Üniversitesi LGBTİ+ Topluluğu ise 2024 yılının eylül ayında kurulmuştur ve bu nedenle izlemeye dahil edilmemiştir. 8 Mart Dünya Kadınlar Günü’ne yönelik etkinliklerin ise hem üniversite hem de topluluklar tarafından gerçekleştirildiği görülmüştür.

Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Kurum Strateji Belgesi, göstergelerin birçoğunda yer alan önemli bir belgedir. Strateji belgesinde “cinsiyet kimliği, cinsel yönelim, toplumsal cinsiyete dayalı şiddet ve tanımlarının yapılması, farkındalık ve bilinç yükseltme eğitimleri düzenlenmesi, cinsiyet eşitliğine duyarlı ve ayrımcılık karşıtı, toplumsal cinsiyete dayalı şiddetin önlenmesinin ve CTS biriminin önemi” gibi pek çok vurguya yer verilmiştir. Rektör demecinde toplumsal cinsiyete yer verilmesi, strateji belgelerinin oluşturulması Çukurova Üniversitesi için olumlu gelişmelerdir.

Çukurova Üniversitesi LGBTİ+ Haklarına Erişim Göstergeleri

	GÖSTERGE	PUANLAR			Bulgular
		0	1	2	
1.	Üniversite Mevzuat, Yönerge ve Politika Belgelerinde LGBTİ+ Hakları Bağlamında Toplumsal Cinsiyet Eşitliği				8/12
1.1.	CEDAW ve İstanbul Sözleşmesi’ne atıfta bulunan yönetmelik ve yönerge sayısı	0			
1.2.	Mevzuat, Yönerge ve Politika metinlerinde “toplumsal cinsiyet” ve “cinsel yönelim”, “cinsiyet kimliği” gibi kavramlara atıf sayısı	2			10 belge içerisinde çok sayıda atıf bulunmaktadır.
1.3.	Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerinden 5 No’lu amaca atıfta bulunan yönetmelik, yönerge ve politika sayısı	2			Kurum İç Değerlendirme Raporu 2022-2023 Yılı, Çukurova Üniversitesi Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Çalışmaları

1.4.	Toplumsal cinsiyet eşitliğini destekleyici yönetmelik sayısı	2	Çukurova Üniversitesi Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Çalışmaları, 2024-2028 Dönemi Stratejik Planı, Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Kurum Strateji Belgesi
1.5.	Üniversitelerin toplumsal cinsiyet, cinsiyet kimliği ve cinsel yönelime yönelik ayrımcılık karşıtı politika sayısı	2	5 politika bulunmuştur.
1.6.	Diploma Mezuniyet Belgelerinde İsim Değişikliği yollarının açık ve anlaşılır bir şekilde belirtilmesi	0	
2.	Üniversitelerin TCE'ye Dikkat Çekmek İçin STK'larla Yaptıkları İş Birlikleri, Etkinlikler		2/4
2.1.	STK'lar ile birlikte yürütülen kampanya, ortak çalışma, etkinlik, iş birliği sayısı ve buradaki TCE bağlamında çeşitlilik (kurum çeşitliliği, ortaklık çeşitlilikleri) sayısı	2	4 STK, 2 yerel yönetim ve 1 merkezi yönetim ile işbirliği gerçekleştirilmiştir.
2.2.	STK'larla birlikte oluşturulan ve hayata geçirilen modellerin sayısı	0	
3.	Üniversitelerde Şiddet ve Taciz ile Mücadelenin Kurumsallaşması: CTS Birimleri		10/10
3.1.	Üniversitelerdeki aktif CTS biriminin varlığı	2	Cinsel Taciz ve Cinsel Saldırıya Karşı Destek Birimi
3.2.	Üniversitelerdeki CTS birimlerine başvuru yollarının açık ve anlaşılır bir şekilde belirtilmesi	2	Cinsel Taciz ve Cinsel Saldırıya Karşı Destek Biriminin Çalışmasına İlişkin Usul ve Esaslar
3.3.	CTS birimlerine dair bilgi alınabilecek üniversite-web sitesinin varlığı	2	https://cukurovacts.cu.edu.tr/
3.4.	CTS birimlerinde adalete erişime yardımcı olma, yönlendirme, psikolojik destek verme gibi durumlara dair bir içeriklerin varlığı	2	Cinsel Taciz ve Cinsel Saldırıya Karşı Destek Biriminin Çalışmasına İlişkin Usul ve Esaslar
3.5.	Taciz ve mobbing gibi konular hakkında verilen eğitim ve/veya seminer sayısı	2	Toplumsal Cinsiyete Dayalı Şiddet-CLIP 2 Projesi bilgilendirici eğitim, Cinsel Taciz ve Cinsel Saldırıya Karşı Destek Birimi tanıtım etkinlikleri
TOPLAM SKOR			20/26

Çukurova Üniversitesi'nin misyon, vizyon ve hedefleri arasında ilgili tematik alana ilişkin olarak evrensel etik ilkelere dayalı eğitim sunma bağlamında ifade özgürlüğüne saygı duyan bir anlayış, topluma karşı saygılı, dezavantajlı gruplara destekleyici ve teşvik eden mekanizmalar

sunan, toplumsal cinsiyet eşitliğini gözeten, öğrencilerin yerleşke içi yaşam kalitesini artıran ifadelerle kurumsal bir tutum geliştirilmiştir. Disiplin Soruşturması Rehberi’nde de cinsel yönelim, cinsiyet kimliği ya da toplumsal cinsiyet kavramı yer almasa da cinsel tacizde bulunmak, şiddet ya da nefret amaçlı bildiri, afiş vb. şeylerin kınama ile cezalandırılacağı belirtilmiştir. Çukurova Üniversitesi Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Çalışmaları metninde ise toplumun her kesiminden eşitsizliğinin önüne geçmeyi hedefleyen, ayrımcılık, cinsel saldırı ve tacizi önleme politikaları belirleyen ayrımcılık ve toplumsal cinsiyet eşitliği farkındalığını arttıran bir çalışma politikası tanımlanmıştır.

Ayrımcılık karşıtlığına yer veren yönerge, mevzuat ve politika belgelerinden bir diğeri Etik Davranış İlkeleri ile Başvuru Usul ve Esasları Hakkında Yönerge’dir. Bu belgede cinsiyet ve benzeri sebeplerle ayırım yapılamayacağı, insan hak ve özgürlüklerine aykırı veya kısıtlayıcı, fırsat eşitliğini engelleyici davranış ve uygulamalarda bulunulamayacağı açıkça ifade edilmiştir. Öğrenci Kulüpleri Kuruluş, Çalışma Usul ve Esasları Yönergesi’nde de kulüplerin kapatılma sebepleri arasında cinsiyet vb. ayrımcılık yapıldığının tespit edilmesi ve siyasi faaliyet gösterilmesi belirtilmiştir. Bu madde bir yandan LGBTİ+ hakları temelinde toplumsal cinsiyet eşitliğini desteklemekteyken diğer yandan LGBTİ+ ve toplumsal cinsiyet hareketinin terörize edilmesinden dolayı dezavantaj yaratabilecek bir kapsamdadır.

Üniversitenin 2019-2023 ve 2024-2028 Dönemleri Stratejik Planlarında toplumsal cinsiyet ve ayrımcılık alanlarının çalışmalarda önceliklendirilmesine ve CTS biriminin önemine yönelik vurgu yapılmıştır. Benzer ifadeler 2020 ile 2023 yılı arasında her Kurum İç Değerlendirme Raporu’nda da yer bulmuştur. Toplumsal cinsiyet temelli eşitsizliklerin ortadan kaldırılması ile başlayan iç değerlendirmeler, Gender Equality Plan’ın geliştirilmesine ve üniversitenin temel değerlerine toplumsal cinsiyet eşitliğinin eklenmesine uzanmıştır. Üniversite stratejik planlardaki hedeflerine uygun şekilde toplumsal cinsiyet eşitliğini desteklemek adına yaptığı çalışmalarda 3 STK ve 2 yerel yönetimle işbirliği göstermiştir.

Çukurova Üniversitesi’nde Cinsel Taciz ve Cinsel Saldırıya Karşı Destek Birimi bulunmaktadır. Birimin çalışmasına ilişkin usul ve esaslarında; cinsel saldırı ve cinsel taciz konusunda bilgi verilmiş, başvuru yolları açık bir şekilde ifade edilmiş, mağdura yönelik hukuki ve psikolojik destek hizmetleri aktarılmıştır. Birim KADAUM’un faaliyetleri arasındadır ancak kendi web sitesi bulunmaktadır. Bunlara ek olarak Çukurova Üniversitesi taciz ve mobbing konularında birçok bilgilendirici eğitim ve seminer düzenlemiştir.

Çukurova Üniversitesi, toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda önemli adımlar atmış, Kadın ve Aile Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi (KADAUM) aracılığıyla eğitimler ve farkındalık etkinlikleri düzenlemiştir. Müfredatta 14 zorunlu, 61 seçmeli dersle toplumsal cinsiyete dair dersler bulunurken, akademik yayınlarda “cinsel yönelim” ve “HIV/AIDS” kavramlarına rastlanmamıştır. Üniversitede LGBTİ+ öğrenci topluluğu 2024’te kurulmuş olup, kampüs ikliminde LGBTİ+’lara yönelik faaliyetler sınırlıdır. Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Strateji Belgesi ve üniversitenin etik ilkeleri ayrımcılık karşıtı politikaları desteklemekte, disiplin süreçlerinde cinsel taciz ve şiddete yönelik yaptırımlar belirtilmektedir. Cinsel Taciz ve Cinsel Saldırıya Karşı Destek Birimi’nin bulunması ve stratejik planlarda toplumsal cinsiyet eşitliğine yer verilmesi olumlu bir gelişme olmakla birlikte, yönerge, yönetmelik ve planlarında LGBTİ+ kapsayıcılığı açısından en gelişmiş üniversitedir.

10.2.LGBTİ+'lara Yönelik Ayrımcılık ve Haklara Erişim Ölçekleri

Araştırmaya Çukurova Üniversitesi mensubu olan 38 öğrenci, 2018 ve sonrasında mezun olan 6, 2018 öncesinde mezun olan 1 olmak üzere toplam 45 kişi katılmıştır. Araştırmaya katılan 45 kişiye LGBTİ+'lara Yönelik Ayrımcılık Ölçeğinde yer alan 16 soru ve LGBTİ+ Haklarına Erişim Ölçeğinde yer alan 19 soru yöneltilmiş ve 1 (kesinlikle katılmıyorum) ile 5 (kesinlikle katılıyorum) yanıt aralığında likert tipi cevaplanması beklenmiştir. Sorulara katılımcıların verdikleri yanıtların analizlerinden elde edilen bulgular aşağıda gösterilmektedir. Aşağıda yer verilen bulgulara, katılımcıların verdiği yanıtların ortalamalarının 100'lük değerlere dönüştürülmesi yoluyla ulaşılmıştır.

Çukurova Üniversitesi LGBTİ+'lara Yönelik Ayrımcılık Ölçeği Skorları

1	Üniversite içerisinde LGBTİ+'lar sözlü şiddete maruz bırakılmazlar.	49.4	Şiddet	53.7
2	Üniversite içerisinde LGBTİ+'lar fiziksel şiddete maruz bırakılmazlar.	56.4		
3	Üniversite içerisinde LGBTİ+'lar psikolojik şiddete maruz bırakılmazlar.	49.8		
4	Üniversite içerisinde LGBTİ+'lar cinsel tacize maruz bırakılmazlar.	59.6		
5	Üniversite içerisinde ayrımcılığa uğrayan LGBTİ+'lar bunu rahatça ifade edebilir.	54.6	Akademik Faaliyetler	61.9
6	Dersler sırasında dersi veren öğretim elemanı toplumsal cinsiyet eşitliğini gözetir.	64.4		
7	Dersler sırasında öğrenciler toplumsal cinsiyet eşitliğini gözetir.	60.8		
8	Ders içerikleri toplumsal cinsiyet eşitliğini gözetir.	62.6		
9	Derslerde LGBTİ+'lar ayrımcılığa uğramaz.	65.4		
10	Ders dışı akademik faaliyetlerde (seminer, çalıştay, atölye vb.) LGBTİ+'lar ayrımcılığa uğramaz.	64		
11	Üniversitede LGBTİ+'lar akademik personelle iletişim kurarken eşit muamele görür.	60.8		
12	Üniversitede LGBTİ+'lar öğrencilerle iletişim kurarken eşit muamele görür.	62.6		
13	Yurtlarda LGBTİ+'lar ayrımcılığa maruz bırakılmazlar.	46.2	Barınma	47.6
14	Yurtlarda LGBTİ+'lar yurt yönetimiyle iletişim kurarken eşit muamele görür.	48		
15	Yurtlarda LGBTİ+'lar yurt personeliyle iletişim kurarken eşit muamele görür.	48		
16	Yurtlarda LGBTİ+'lar yurttaki kalan öğrencilerle iletişim kurarken eşit muamele görür.	48.4		
			SKOR	56.3

Yukarıdaki tabloda görülebileceği gibi Çukurova Üniversitesi mensupları üniversitede LGBTİ+'ların şiddete maruz bırakılmaları ile ilgili 4 sorudan oluşan Ayrımcılık-Şiddet alt

boyutuna 53.7, akademik faaliyetler sırasında ayrımcılığa maruz bırakılma ile ilgili 8 sorudan oluşan Ayrımcılık-Akademik faaliyetler alt boyutuna 61.9 ve öğrencilerin yurtlarda ayrımcılığa maruz bırakılmaları ile ilgili 4 sorudan oluşan Ayrımcılık-Barınma alt boyutuna 47.6 puan olarak hesaplanmış yanıtlar vermişlerdir. Ölçekte yer alan sorulara verilen yanıtlar sonucunda Çukurova Üniversitesi için toplam skor 56.3 olarak hesaplanmıştır.

Çukurova Üniversitesi'nin 45 mensubunun 15'i KYK yurdu, 1'i özel öğrenci yurdunda kalmakta ve 29'u yurttan yaşamamaktadır. Barınma alt boyutundan alınan 47.6 puan ortalaması katılımcıların ikamet ettikleri yurtlara dair deneyimleri ya da izlenimleriyle açıklanmaktadır. Ancak Çukurova Üniversitesi'nin içerisinde yer alan KYK yurdunda ikamet eden 15 katılımcının yurt deneyimleri 39 puan ortalamasına sahiptir. Bu durum yurtlarda kalmayan insanların yurda dair görüşlerinin çok daha olumlu olduğunu ve KYK yurtlarında LGBTİ+'ların güvenli barınma imkanı bulamadığını göstermektedir.

Çukurova Üniversitesi LGBTİ+ Haklarına Erişim Ölçeği Skorları

1	Üniversitede LGBTİ+ hakları özgürce savunulur.	52.4	Örgütlenme ve Savunuculuk	50.4
2	Üniversitede LGBTİ+ haklarına ilişkin faaliyetler özgürce gerçekleştirilir.	45.4		
3	Üniversitede LGBTİ+ temalı faaliyetler özgürce gerçekleştirilir.	44.4		
4	Üniversitede LGBTİ+ öğrenciler, LGBTİ+ haklarını savunmak için bir araya gelebilir.	58.2		
5	Üniversitede LGBTİ+'lar, öğrenci toplulukları bünyesine örgütlenebilir.	55.6		
6	Üniversitede Onur Yürüyüşü özgürce düzenlenebilir.	41.8		
7	Öğrenci toplulukları içerisinde LGBTİ+'lar kendilerini özgürce ifade edebilirler.	55.6		
8	Derslikler LGBTİ+'lar için güvenlidir.	54.2	Güvenli Alan	55.1
9	Ortak kullanım alanları (örn. kafeterya, kantin, kütüphane, çalışma salonları, laboratuvarlar, yemekhaneler, spor tesisleri ve benzeri sosyalleşme alanları gibi) LGBTİ+'lar için güvenlidir.	55.2		
10	İdari binalar LGBTİ+'lar için güvenlidir.	56		
11	Üniversite yönetimi LGBTİ+ hakları konusunda bilgi sahibidir.	45.4	Üniversite Mensuplarının Algı ve Tutumu	44.7
12	İdari personel LGBTİ+ hakları konusunda bilgi sahibidir.	42.6		
13	Üniversite güvenlik görevlileri LGBTİ+ hakları konusunda bilgi sahibidir.	37.4		
14	Üniversite yönetimi öğrencilerle iletişim kurarken toplumsal cinsiyet eşitliğini gözetir.	48.8		
15	İdari personel öğrencilerle iletişim kurarken toplumsal cinsiyet eşitliğini gözetir.	49.4		
16	Üniversite güvenlik görevlileri öğrencilerle iletişim kurarken toplumsal cinsiyet eşitliğini gözetir.	44.8		

17	Öğrenciler LGBTİ+ hakları konusunda bilgi sahibidir.	59.2	Akran Davranışları	61
18	Öğrenciler kendi aralarında iletişim kurarken toplumsal cinsiyet eşitliğini gözetir.	64.4		
19	Arkadaş ortamında LGBTİ+'lara dair meseleler, olumlu bir atmosferde konuşulur.	59.6		
			SKOR	51

Çukurova Üniversitesi mensuplarının LGBTİ+ Haklarına Erişim Ölçeğine verdiği puanlar yukarıdaki tabloda verilmiştir. Bu tablo incelendiğinde 7 sorudan oluşan Örgütlenme ve Savunuculuk alt boyutuna 50.4, 3 sorudan oluşan Güvenli Alan alt boyutuna 55.1, 6 sorudan oluşan Üniversite Mensuplarının Algı ve Tutumu alt boyutuna 44.7 ve 3 sorudan oluşan Akran Davranışları alt boyutuna 61 puan verdikleri görülmüştür. Ölçekte yer alan sorulara verilen yanıtlar sonucunda Çukurova Üniversitesi'nin toplam hesaplanmış puanı 51 olmuştur.

Üniversitede bir LGBTİ+ topluluğu olmamasına rağmen Örgütlenme ve Dayanışma puanının genel ortalamaya yakın bulunmasının üniversitede kapsayıcı çalışmalar gösteren Kadın Dayanışma Topluluğu ile ilişkili olabileceği düşünülmektedir. Buna ek olarak var olan tüm yönerge, yönetmelik ve planlara karşın üniversite mensuplarının algı ve tutumlarına dair alt boyuttaki puan ortalamasının en düşük olması üzücüdür. Güvenlik görevlileri tüm çalışmalardaki bulgular ile benzer şekilde LGBTİ+ hakları konusunda bilgi sahibi bulunmamıştır.

11. Dokuz Eylül Üniversitesi

11.1. Mevzuat, Müfredat, Politika, Paydaş Analizleri

Dokuz Eylül Üniversitesi web sitesinde bulunan Yönetmelikler, Yönergeler, Eylem Planları, Direktörlükler, Koordinatörlükler, Müdürlükler, Uygulama ve Araştırma Merkezleri, üniversitenin misyonu ve vizyonu, Kurum İç Raporları, Faaliyet Raporları, duyuruları, etkinlik takvimleri, önlisans-lisans ve lisansüstü bölüm ve programlarının sayfalarındaki ders ve müfredat kısımları, AKTS Bilgi Paketi, hem üniversitenin kurumsal sosyal medya hesapları hem de toplulukların sosyal medya hesapları (Instagram, Facebook ve Twitter), AVESİS ve YÖK Tez veri tabanları detaylı bir şekilde incelenerek üniversitelerde LGBTİ+ hakları bağlamında toplumsal cinsiyet eşitliğini izlemek üzere verilere ulaşılmaya çalışılmıştır.

Dokuz Eylül Üniversitesi LGBTİ+'lara Yönelik Ayrımcılık Göstergeleri

	GÖSTERGE	PUANLAR			Bulgular
		0	1	2	
1.	Üniversitelerde Akademik Faaliyetlerde LGBTİ+ Hakları ve Toplumsal Cinsiyet Eşitliği				10/10
1.1.	Eğitimin her aşamasında (önlisans, lisans, yüksek lisans, doktora) LGBTİ+ hakları bağlamında ve toplumsal cinsiyet konusunda zorunlu derslerin sayısı	2			23 adet zorunlu dersin adında anahtar sözcük bulunmaktadır.
1.2.	Eğitimin her aşamasında (önlisans, lisans, yüksek lisans, doktora) LGBTİ+ hakları bağlamında ve toplumsal cinsiyet konusunda seçmeli derslerin sayısı	2			167 adet seçmeli dersin adında anahtar sözcük bulunmaktadır.
1.3.	Üniversitelerde LGBTİ+ hakları bağlamında toplumsal cinsiyet eşitliği üzerine akademik etkinlik	2			453'ü aşkın yayın, 45 faaliyet olmak üzere toplam 498 etkinlik bulunmaktadır.
1.4.	Üniversitelerdeki toplumsal cinsiyet ve kadın çalışmaları bölümlerinin varlığı	2			Kadın Çalışmaları Anabilim Dalı
1.5.	Üniversitelerdeki toplumsal cinsiyet ve kadın araştırma merkezlerinin varlığı	2			Kadın ve Aile Çalışmaları Araştırma ve Uygulama Merkezi (DEKAUM)
2.	LGBTİ+'lar İçin Kampüs İklim				5/12
2.1.	Üniversitelerde LGBTİ+ dayanışma/araştırma kulüplerinin varlığı	0			
2.2.	Üniversitelerde LGBTİ+ Topluluğun statüsü (resmi/resmi olmayan/resmîleşme sürecinde)	0			
2.3.	Üniversitelerde LGBTİ+'lar özelinde etkinlik sayısı	2			9'u topluluklar, 1'i üniversite olmak üzere toplamda 10 etkinlik gerçekleştirilmiştir.

2.4.	Kampüslerdeki Onur Haftası/Ayı etkinliklerinin sayısı	1	1 etkinlik gerçekleştirilmiştir.
2.5.	Kampüslerdeki 8 Mart etkinliklerinin sayısı	2	8'i topluluk, 6'sı üniversite olmak üzere toplam 14 etkinlik gerçekleştirilmiştir.
2.6.	Kampüslerdeki Cinsiyetsiz Tuvalet Sayısı ve Erişilebilirlik	0	
3.	Üniversitelerde LGBTİ+fobik ve Cinsiyetçi Kalıplar		5/8
3.1.	LGBTİ+ hakları bağlamında toplumsal cinsiyet farkındalığını artıran kampanya ve bilgilendirici materyal sayısı	1	Fırsat Eşitliği ve Şiddeti Önleme Politika Belgesi, Gender Diversity On Corporate Boards: A Road To Sustainability projesi
3.2.	Üniversite çalışanları ve yönetici kadro başta olmak üzere üniversite mensuplarına yönelik düzenlenen LGBTİ+ hakları bağlamında toplumsal cinsiyet eşitliği eğitim ve seminer sayısı	2	15 etkinlik gerçekleştirilmiştir.
3.3	Üniversite web sitelerde bulunan açıklamalarda LGBTİ+ hakları bağlamında toplumsal cinsiyet eşitliğine uygun demeç sayısı	1	Duyurular kısmında rektör demeci
3.4	Üniversitelerin paylaştığı LGBTİ+ hakları bağlamında incelenebilecek toplumsal cinsiyet eşitliğine dair rapor sayısı	1	İdare Faaliyet Raporu 2019-2020 Yılları, 2020 Yılı Kurum İç Değerlendirme Raporu
TOPLAM SKOR		20/30	

Dokuz Eylül Üniversitesi'nde anahtar kelimeleri içerisinde bulunduran 23 zorunlu ve 167 seçmeli olmak üzere toplamda 190 ders bulunmuştur. Mevcut izleme çalışmasında anahtar kelimelerin bulunduğu en az fazla ders burada görülmüştür. Dersler Dokuz Eylül Üniversitesi'nin farklı bölümlerinde ve çeşitli anahtar kelimelerle karşımıza çıkmıştır. Dersler içerisinde insan hakları ve uluslararası sözleşmelerin özel bir öneme sahip olduğu ortadadır. AVESİS ve YÖK Tez üzerinden gerçekleştirilen akademik yayınların taranmasında ise cinsel yönelim anahtar kelimesinin kullanıldığı 1 yayına sahip olan izleme çalışmasındaki tek üniversitedir. Buna ek olarak 453'ü aşkın yayın arasında "LGBTİ+/LGBT" anahtar kelimesini içeren 10, "Queer/Kuir" anahtar kelimesini içeren 13 çalışma bulunmaktadır.

Kadın Hakları ve Sorunları Uygulama ve Araştırma Merkezi, 2022 yılında isim ve yönerge değişikliği ile Kadın ve Aile Çalışmaları Araştırma ve Uygulama Merkezi (DEKAUM) olmuştur. Bu merkezin güncel yönetmeliğinde kadın kelimesi hariç hiçbir anahtar kelime bulunmamaktadır. Merkez Kadın Hakları ve Sorunları adıyla çalıştığı 2019 yılında "Cinsiyete Dayalı Ayrımcılık ve Şiddetle Mücadele Mekanizmaları" ve "Toplumsal Cinsiyet" adında birçok eğitimi üniversite mensuplarına ve Emniyet Müdürlüğüne yönelik gerçekleştirmiştir. İzleme gerçekleştirilen zaman aralığı içerisinde Aile Araştırmaları ve Uygulama Merkezi'nin ve Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Uygulama ve Araştırma Merkezi'nin de üniversite mensuplarına yönelik çeşitli

eğitimler/seminerler düzenlediği de görülmektedir. ATAMER müdürü tarafından gerçekleştirilen “Acil Serviste LGBTİQA+ Hastaya Yaklaşım” eğitim semineri bu eğitimler arasında önemlidir. AB ve diğer uluslararası hibe kaynakları tarafından düzenlendiği belirtilen «Gender Diversity On Corporate Boards: A Road To Sustainability» projesi de 2022-2024 yılları içerisinde gerçekleştirilmiştir.

LGBTİ+’lar için Kampüs İklimi bağlamında Dokuz Eylül Üniversitesi’nde LGBTİ+ öğrenci topluluğunun bulunmamasıdır. Ancak “TURKMSIC Öğrenci Topluluğu” kampüste gerçekleştirdiği LGBTİ+’lar özelindeki etkinlikleri ile kampüs iklimine olumlu katkı sunmuştur. Kadın Çalışmaları Anabilim Dalı tarafından gerçekleştirilen “Cinsel Kimliğe Dayalı Şiddet” paneli de bu etkinliklerden birisidir. 8 Mart Dünya Kadınlar Günü’ne yönelik etkinliklerin ise hem üniversite hem de topluluklar tarafından gerçekleştirildiği görülmektedir.

Üniversitenin LGBTİ+ hakları bağlamında toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik faaliyetlerinin daha sık görüldüğü 2019-2020 senelerini kapsayan Kurum İç Değerlendirme Raporlarında cinsiyet ayrımcılığına, şiddet ve cinsel tacize yönelik politika belgesine, Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarından No: 5’e vurgu yapıldığı toplumsal cinsiyet eşitliği vb. derslerin yaygınlaştırılmasını hedeflediği görülmektedir.

Dokuz Eylül Üniversitesi LGBTİ+ Haklarına Erişim Göstergeleri

	GÖSTERGE	PUANLAR			Bulgular
		0	1	2	
1.	Üniversite Mevzuat, Yönerge ve Politika Belgelerinde LGBTİ+ Hakları Bağlamında Toplumsal Cinsiyet Eşitliği				9/12
1.1.	CEDAW ve İstanbul Sözleşmesi’ne atıfta bulunan yönetmelik ve yönerge sayısı	2			Ulusal ve Uluslararası Belgeler, Fırsat Eşitliği ve Şiddeti Önleme Politika Belgesi, Cinsel Tacize ve Cinsel Saldırıya Karşı Destek Birimi Yönergesi
1.2.	Mevzuat, Yönerge ve Politika metinlerinde “toplumsal cinsiyet” ve “cinsel yönelim”, “cinsiyet kimliği” gibi kavramlara atıf sayısı	2			2016-2020 Stratejik Plan, İdare Faaliyet Raporu 2019-2020 Yılları, Kurum İç Değerlendirme Raporu 2020 Yılı
1.3.	Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerinden 5 No’lu amaca atıfta bulunan yönetmelik, yönerge ve politika sayısı	1			Kurum İç Değerlendirme Raporu 2019 Yılı
1.4.	Toplumsal cinsiyet eşitliğini destekleyici yönetmelik sayısı	0			

1.5.	Üniversitelerin toplumsal cinsiyet, cinsiyet kimliği ve cinsel yönelime yönelik ayrımcılık karşıtı politika sayısı	2	Etik Davranış İlkeleri ve Etik Komisyonu Yönergesi, Fırsat Eşitliği ve Şiddeti Önleme Politika Belgesi, Öğrenci Toplulukları Yönergesi
1.6.	Diploma Mezuniyet Belgelerinde İsim Değişikliği yollarının açık ve anlaşılır bir şekilde belirtilmesi	2	Kesinleşmiş mahkeme kararına dayalı nüfus kaydı değişikliğinde yeni diploma belgesi düzenlenmektedir.
2.	Üniversitelerin TCE'ye Dikkat Çekmek İçin STK'larla Yaptıkları İş Birlikleri, Etkinlikler		2/4
2.1.	STK'lar ile birlikte yürütülen kampanya, ortak çalışma, etkinlik, iş birliği sayısı ve buradaki TCE bağlamında çeşitlilik (kurum çeşitliliği, ortaklık çeşitlilikleri) sayısı	2	4 STK ile iş birliği yapılmıştır.
2.2.	STK'larla birlikte oluşturulan ve hayata geçirilen modellerin sayısı	0	
3.	Üniversitelerde Şiddet ve Taciz ile Mücadelenin Kurumsallaşması: CTS Birimleri		6/10
3.1.	Üniversitelerdeki aktif CTS biriminin varlığı	2	Cinsel Tacize ve Cinsel Saldırıya Karşı Destek Birimi
3.2.	Üniversitelerdeki CTS birimlerine başvuru yollarının açık ve anlaşılır bir şekilde belirtilmesi	2	Cinsel Tacize ve Cinsel Saldırıya Karşı Destek Birimi Yönergesi
3.3.	CTS birimlerine dair bilgi alınabilecek üniversite-web sitesinin varlığı	1	https://dekaum.deu.edu.tr/try/
3.4.	CTS birimlerinde adalete erişime yardımcı olma, yönlendirme, psikolojik destek verme gibi durumlara dair bir içeriklerin varlığı	1	Cinsel Tacize ve Cinsel Saldırıya Karşı Destek Birimi Yönergesi
3.5.	Taciz ve mobbing gibi konular hakkında verilen eğitim ve/veya seminer sayısı	0	
TOPLAM SKOR			17/26

Dokuz Eylül Üniversitesi dersler, yayınlar ve hatta etkinlikler noktasında LGBTİ+ hakları bağlamında toplumsal cinsiyet eşitliğini destekleyecek faaliyetler gösterse de yönerge, politika ve mevzuat belgelerinde toplumsal cinsiyet, toplumsal cinsiyet eşitliği atıfları kısıtlı görülmektedir. Etik Davranış İlkeleri ve Etik Komisyon Yönergesi'nde "cinsiyet ayrımı yapmadan, fırsat eşitliğini engelleyici davranış ve uygulamalara meydan vermeden tarafsızlık içinde davranmak; mezhep vb. nedenlerle kişiler arası ayrım yapmamak, farklılıklara hoşgörü ile yaklaşmak; insana, insan hak ve özgürlüklerine saygı temel prensibini benimsemek" ifadeleri kullanılmıştır. Cinsiyet kimliği, cinsel yönelim ifadesini kullanmadan vb. ifadesi içerisinde kapsayıcılık vurgulanmıştır. Fırsat Eşitliği ve Şiddeti Önleme Politika Belgesi'nde ise cinsel taciz ve şiddeti önlemek, farkındalık yaratmak; cinsiyete dayalı ayrımcılık olmaması için tedbirler almak; fırsat eşitliğini, çeşitliliği ve

kapsayıcılığı teşvik etmek” ifadeleri bulunmaktadır. Bu belgede aynı zamanda CEDAW’a ve 6284 sayılı kanuna atıf yapılmıştır.

Öğrenci Toplulukları Yönergesi “toplulukların adı cinsiyet vb. hiçbir ayrımcılık içeremez, ayrımcılık ya da eşitliğe aykırı hiçbir amaç tüzüklerinde yer alamaz, hiçbir etkinlik yapamazlar” şeklinde net bir ifadeyle ayrımcılığa karşı tedbirler almıştır. Bu kapsayıcı ifadelerin yer aldığı yönergelerin aksine Sosyal Tesisler Yönergesi ve Yurtlar Uygulama Esasları genel ahlak kurallarına uymayı, milli birlik ve bütünlük duygularını zedeleyici hareketleri (bayrak/sembol asmak) etkinlik mekan tahsisinin iptali ya da yurttan çıkarım için gerekçe göstermiştir. Yurtlar Uygulama Esaslarında ayrıca toplantı ve gösteri yürüyüşleri kanununa muhalefet de bir yurttan atılma sebebidir. Bu maddeler LGBTİ+’ların toplanma ve barınma özgürlükleri önünde ciddi bir engeldir.

Dokuz Eylül Üniversitesi 2016-2020 Stratejik Planı toplumsal cinsiyet eşitliği derslerinin önemini vurgulamış ve insan haklarına saygılı, geniş bir dünya görüşüne sahip öğrenci yetiştirme ilkelerini aktarmıştır. Üniversitenin 2019 Yılı İdare Faaliyet Raporu’nda ise cinsiyete dayalı her türlü şiddet ile mücadele için toplumsal cinsiyet eşitliğinin önemine vurgu ve fiziksel şiddetin temelinde toplumsal cinsiyet eşitsizliği yattığına dair bir ifadesi bulunmaktadır. Diploma, Diploma Eki ve Diğer Belgelerin Düzenlenmesine İlişkin Yönerge içerisinde isim değişikliği ile ilgili kesinleşmiş mahkeme kararına dayalı nüfus kaydı değişikliğinde yeni diploma belgesinin düzenleneceği belirtilmiştir.

Dokuz Eylül Üniversitesi’nde Cinsel Tacize ve Cinsel Saldırıya Karşı Destek Birimi bulunmaktadır. Birimin yönergesinde başvuru süreci, başvuruçunun anonim kalma hakkı, beyanın esas alındığı ve birimin psikolojik destek süreci sağladığı açıklanmıştır. Ancak hukuki destek sunulduğuna dair bir ibare bulunmamaktadır ve psikolojik destek sürecine dair bilgi eksikliği bulunmaktadır. Bunlara ek olarak yönerge İnsan Hakları Evrensel Bildirgesine ve İstanbul Sözleşmesine atıfta bulunmakta ve değerlendirme kurulunda bir STK temsilcisinin bulunmasını zorunlu kılmaktadır. CTS biriminin kendine ait bir internet sayfası bulunmamaktadır. DEKAUM’un sitesinde yer alan sekmedeki CTS sitesine “güncelleme” yapılması nedeniyle erişilememiştir.

Dokuz Eylül Üniversitesi’nde tematik alan bağlamında 190 ders bulunurken akademik yayın taramalarında LGBTİ+ ve queer konularında sınırlı sayıda da olsa çalışmaya rastlanmıştır. Kadın ve Aile Çalışmaları Araştırma ve Uygulama Merkezi (DEKAUM), eski ismiyle daha kapsayıcı eğitimler sunmuşken güncel yönergesinde toplumsal cinsiyet eşitliği bağlamında anahtar kelimeler yer almamaktadır. Üniversitede LGBTİ+ öğrenci topluluğu bulunmazken, TURKMSIC gibi öğrenci topluluklarının etkinlikleri kampüs iklimine katkı sunmuştur. Mevzuat ve politika belgelerinde LGBTİ+ haklarına dair ifadelerin kısıtlı olduğu görülmektedir. Öğrenci topluluklarına dair yönergeler ayrımcılığa karşı net ifadeler içerirken, yurt ve sosyal tesislerle ilgili düzenlemeler LGBTİ+’ların barınma ve toplanma özgürlüğüne engel oluşturabilecek ifadeler barındırmaktadır.

11.2. LGBTİ+’lara Yönelik Ayrımcılık ve Haklara Erişim Ölçekleri

Araştırmaya Dokuz Eylül Üniversitesi mensubu olan 68 öğrenci, 1 akademik personel, 1 idari personel, 2018 ve sonrasında mezun olan 17, 2018 öncesinde mezun olan 5 ve diğer mensup olarak kendini tanımlayan 1 olmak üzere toplam 93 kişi katılmıştır. Araştırmaya katılan 93 kişiye LGBTİ+’lara Yönelik Ayrımcılık Ölçeğinde yer alan 16 soru ve LGBTİ+ Haklarına Erişim Ölçeğinde yer alan 19 soru yöneltilmiş ve 1 (kesinlikle katılmıyorum) ile 5 (kesinlikle katılıyorum) yanıt aralığında likert tipi cevaplanması beklenmiştir. Sorulara katılımcıların verdikleri yanıtların analizlerinden elde edilen bulgular aşağıda gösterilmektedir. Aşağıda yer verilen

bulgulara, katılımcıların verdiği yanıtların ortalamalarının 100'lük değerlere dönüştürülmesi yoluyla ulaşılmıştır.

Dokuz Eylül Üniversitesi LGBTİ+'lara Yönelik Ayrımcılık Ölçeği Skorları

1	Üniversite içerisinde LGBTİ+'lar sözlü şiddete maruz bırakılmazlar.	45.2	Şiddet	52.5
2	Üniversite içerisinde LGBTİ+'lar fiziksel şiddete maruz bırakılmazlar.	62.8		
3	Üniversite içerisinde LGBTİ+'lar psikolojik şiddete maruz bırakılmazlar.	43.6		
4	Üniversite içerisinde LGBTİ+'lar cinsel tacize maruz bırakılmazlar.	58.4		
5	Üniversite içerisinde ayrımcılığa uğrayan LGBTİ+'lar bunu rahatça ifade edebilir.	51.2	Akademik Faaliyetler	55.9
6	Dersler sırasında dersi veren öğretim elemanı toplumsal cinsiyet eşitliğini gözetir.	56.8		
7	Dersler sırasında öğrenciler toplumsal cinsiyet eşitliğini gözetir.	59.4		
8	Ders içerikleri toplumsal cinsiyet eşitliğini gözetir.	52.6		
9	Derslerde LGBTİ+'lar ayrımcılığa uğramaz.	54.6		
10	Ders dışı akademik faaliyetlerde (seminer, çalıştay, atölye vb.) LGBTİ+'lar ayrımcılığa uğramaz.	53.8		
11	Üniversitede LGBTİ+'lar akademik personelle iletişim kurarken eşit muamele görür.	60.8		
12	Üniversitede LGBTİ+'lar öğrencilerle iletişim kurarken eşit muamele görür.	58.2		
13	Yurtlarda LGBTİ+'lar ayrımcılığa maruz bırakılmazlar.	37.8	Barınma	38.4
14	Yurtlarda LGBTİ+'lar yurt yönetimiyle iletişim kurarken eşit muamele görür.	38.4		
15	Yurtlarda LGBTİ+'lar yurt personeliyle iletişim kurarken eşit muamele görür.	38.8		
16	Yurtlarda LGBTİ+'lar yurttan kalan öğrencilerle iletişim kurarken eşit muamele görür.	38.8		
			SKOR	50.7

Yukarıdaki tabloda görülebileceği gibi Dokuz Eylül Üniversitesi mensupları üniversitede LGBTİ+'ların şiddete maruz bırakılmaları ile ilgili 4 sorudan oluşan Ayrımcılık-Şiddet alt boyutuna 52.5, akademik faaliyetler sırasında ayrımcılığa maruz bırakılma ile ilgili 8 sorudan oluşan Ayrımcılık-Akademik faaliyetler alt boyutuna 55.9 ve öğrencilerin yurtlarda ayrımcılığa maruz bırakılmaları ile ilgili 4 sorudan oluşan Ayrımcılık-Barınma alt boyutuna 38.4 puan olarak hesaplanmış yanıtlar vermişlerdir. Ölçekte yer alan sorulara verilen yanıtlar sonucunda Dokuz Eylül Üniversitesi için toplam skor 50.7 olarak hesaplanmıştır.

Dokuz Eylül Üniversitesi'nin 93 mensubunun 28'i KYK yurdu, 16'sı özel öğrenci yurdu, 3'ü üniversite öğrenci yurdu, 1'i, vakıf öğrenci yurdunda kalmakta ve 45'i yurttan yaşamamaktadır.

Barınma alt boyutundan alınan 38.4 puan ortalaması katılımcıların ikamet ettikleri yurtlara dair deneyimleri ya da izlenimleriyle açıklanmaktadır. Yurtlarda konaklayan katılımcılar tarafından o yurtlara yönelik verilen puanlar şu şekildedir: KYK yurdu (34.8), özel öğrenci yurdu (35.9), üniversite öğrenci yurdu (41.6), vakıf öğrenci yurdu (60) ve yurttan yaşamayanlar (40.8). Bu bağlamda bakıldığında en olumsuz değerlendirilen barınma alanı KYK yurtları olsa da Dokuz Eylül Öğrenci Yurdu ve özel öğrenci yurtları da benzer şekilde LGBTİ+'ların güvenli barınma imkanı bulamadığı alanlar olmuştur.

Dokuz Eylül Üniversitesi LGBTİ+ Haklarına Erişim Ölçeği Skorları

1	Üniversitede LGBTİ+ hakları özgürce savunulur.	43.8	Örgütlenme ve Savunuculuk	43.9
2	Üniversitede LGBTİ+ haklarına ilişkin faaliyetler özgürce gerçekleştirilir.	36.4		
3	Üniversitede LGBTİ+ temalı faaliyetler özgürce gerçekleştirilir.	36.2		
4	Üniversitede LGBTİ+ öğrenciler, LGBTİ+ haklarını savunmak için bir araya gelebilir.	52.6		
5	Üniversitede LGBTİ+'lar, öğrenci toplulukları bünyesine örgütlenebilir.	52.2		
6	Üniversitede Onur Yürüyüşü özgürce düzenlenebilir.	34.8		
7	Öğrenci toplulukları içerisinde LGBTİ+'lar kendilerini özgürce ifade edebilirler.	51.6		
8	Derslikler LGBTİ+'lar için güvenlidir.	53.8	Güvenli Alan	51.9
9	Ortak kullanım alanları (örn. kafeterya, kantin, kütüphane, çalışma salonları, laboratuvarlar, yemekhaneler, spor tesisleri ve benzeri sosyalleşme alanları gibi) LGBTİ+'lar için güvenlidir.	55		
10	İdari binalar LGBTİ+'lar için güvenlidir.	46.8		
11	Üniversite yönetimi LGBTİ+ hakları konusunda bilgi sahibidir.	31.8	Üniversite Mensuplarının Algı ve Tutumu	34.1
12	İdari personel LGBTİ+ hakları konusunda bilgi sahibidir.	34.2		
13	Üniversite güvenlik görevlileri LGBTİ+ hakları konusunda bilgi sahibidir.	29.4		
14	Üniversite yönetimi öğrencilerle iletişim kurarken toplumsal cinsiyet eşitliğini gözetir.	36.8		
15	İdari personel öğrencilerle iletişim kurarken toplumsal cinsiyet eşitliğini gözetir.	38.8		
16	Üniversite güvenlik görevlileri öğrencilerle iletişim kurarken toplumsal cinsiyet eşitliğini gözetir.	34		
17	Öğrenciler LGBTİ+ hakları konusunda bilgi sahibidir.	59	Akran Davranışları	58.7
18	Öğrenciler kendi aralarında iletişim kurarken toplumsal cinsiyet eşitliğini gözetir.	56.2		
19	Arkadaş ortamında LGBTİ+'lara dair meseleler, olumlu bir atmosferde konuşulur.	61.2		
			SKOR	44.4

Dokuz Eylül Üniversitesi mensuplarının LGBTİ+ Haklarına Erişim Ölçeğine verdiği puanlar yukarıdaki tabloda verilmiştir. Bu tablo incelendiğinde 7 sorudan oluşan Örgütlenme ve Savunuculuk alt boyutuna 43.9, 3 sorudan oluşan Güvenli Alan alt boyutuna 51.9, 6 sorudan oluşan Üniversite Mensuplarının Algı ve Tutumu alt boyutuna 34.1 ve 3 sorudan oluşan Akran Davranışları alt boyutuna 58.7 puan verdikleri görülmüştür. Ölçekte yer alan sorulara verilen yanıtlar sonucunda Dokuz Eylül Üniversitesi'nin toplam hesaplanmış puanı 44.4 olmuştur.

12. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi

12.1. Mevzuat, Müfredat, Politika, Paydaş Analizleri

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi web sitesinde bulunan Yönetmelikler, Yönergeler, Eylem Planları, Direktörlükler, Koordinatörlükler, Müdürlükler, Uygulama ve Araştırma Merkezleri, üniversitenin misyonu ve vizyonu, Kurum İç Raporları, Faaliyet Raporları, duyuruları, etkinlik takvimleri, önlisans- lisans ve lisansüstü bölüm ve programlarının sayfalarındaki ders ve müfredat kısımları, AKTS Bilgi Paketi, hem üniversitenin kurumsal sosyal medya hesapları hem de toplulukların sosyal medya hesapları (Instagram, Facebook ve Twitter), AVESİS ve YÖK Tez veri tabanları detaylı bir şekilde incelenerek üniversitelerde LGBTİ+ hakları bağlamında toplumsal cinsiyet eşitliğini izlemek üzere verilere ulaşmaya çalışılmıştır.

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi LGBTİ+'lara Yönelik Ayrımcılık Göstergeleri

	GÖSTERGE	PUANLAR			Bulgular
		0	1	2	
1.	Üniversitelerde Akademik Faaliyetlerde LGBTİ+ Hakları ve Toplumsal Cinsiyet Eşitliği				6/10
1.1.	Eğitimin her aşamasında (önlisans, lisans, yüksek lisans, doktora) LGBTİ+ hakları bağlamında ve toplumsal cinsiyet konusunda zorunlu derslerin sayısı	1			8 adet zorunlu dersin adında anahtar sözcük bulunmaktadır.
1.2.	Eğitimin her aşamasında (önlisans, lisans, yüksek lisans, doktora) LGBTİ+ hakları bağlamında ve toplumsal cinsiyet konusunda seçmeli derslerin sayısı	2			35 adet seçmeli dersin adında anahtar sözcük bulunmaktadır.
1.3.	Üniversitelerde LGBTİ+ hakları bağlamında toplumsal cinsiyet eşitliği üzerine akademik etkinlik	2			325'i aşkın yayın, 12 faaliyet olmak üzere toplam 337 etkinlik bulunmaktadır.
1.4.	Üniversitelerdeki toplumsal cinsiyet ve kadın çalışmaları bölümlerinin varlığı	0			
1.5.	Üniversitelerdeki toplumsal cinsiyet ve kadın araştırma merkezlerinin varlığı	1			Kadın Araştırmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi (ESKAM)
2.	LGBTİ+'lar İçin Kampüs İklim				3/12
2.1.	Üniversitelerde LGBTİ+ dayanışma/araştırma kulüplerinin varlığı	0			Eskişehir Osmangazi Üniversitesi LGBTİ+ Topluluğu (10.2021–08.2023 tarihleri arasında faaliyet göstermiştir.)
2.2.	Üniversitelerde LGBTİ+ Topluluğun statüsü (resmi/resmi olmayan/resmileşme sürecinde)	0			
2.3.	Üniversitelerde LGBTİ+'lar özelinde etkinlik sayısı	1			2 etkinlik gerçekleştirilmiştir.

2.4.	Kampüslerdeki Onur Haftası/Ayı etkinliklerinin sayısı	0	
2.5.	Kampüslerdeki 8 Mart etkinliklerinin sayısı	2	1'i topluluk, 6'sı üniversite olmak üzere toplam 7 etkinlik gerçekleştirilmiştir.
2.6.	Kampüslerdeki Cinsiyetsiz Tuvalet Sayısı ve Erişilebilirlik	0	
3.	Üniversitelerde LGBTİ+fobik ve Cinsiyetçi Kalıplar		7/8
3.1.	LGBTİ+ hakları bağlamında toplumsal cinsiyet farkındalığını artıran kampanya ve bilgilendirici materyal sayısı	2	Etik İlke ve Temel Değerler, Etik Değerler Bildirgesi 2022, Öğrenci Dürüstlük Belgesi, Cinsiyet Eşitliği Planı, Toplumsal Cinsiyet Eşitliği SDG5 Hedef
3.2.	Üniversite çalışanları ve yönetici kadro başta olmak üzere üniversite mensuplarına yönelik düzenlenen LGBTİ+ hakları bağlamında toplumsal cinsiyet eşitliği eğitim ve seminer sayısı	2	4 etkinlik gerçekleştirilmiştir.
3.3	Üniversite web sitelerinde bulunan açıklamalarda LGBTİ+ hakları bağlamında toplumsal cinsiyet eşitliğine uygun demeç sayısı	1	Üniversite duyuru ve haberlerinde rektör yardımcılarının demeçleri
3.4	Üniversitelerin paylaştığı LGBTİ+ hakları bağlamında incelenebilecek toplumsal cinsiyet eşitliğine dair rapor sayısı	2	7 rapor bulunmaktadır.
TOPLAM SKOR			16/30

Üniversitenin müfredat incelemesi AKTS Ders Kataloğu kısmından gerçekleştirilmiş, ders adında anahtar sözcük barındıran 8 adet zorunlu ve 35 adet seçmeli ders olmak üzere toplam 43 ders bulunmuştur. Zorunlu dersler, benzer fakültelerde bulunmakta ve toplumsal cinsiyet eşitliği bağlamında yetersizdir. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi'nin seçmeli dersleri değerlendirildiğinde ise çoğunluğun sağlık bilimleri üzerine olduğunu ve kadın, insan hakları anahtar kelimelerini daha sık barındırdığı görülmektedir. Anahtar kelimeler bağlamında gerçekleştirilen akademik yayın taramasında 325'i aşkın yayına ulaşılmış olsa da yalnızca "kadın" kelimesi geçen yayınlar çıkartıldığında bu sayı 100'ün altına inmektedir.

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi'nde Kadın Araştırmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi (ESKAM) bulunmaktadır. Üniversitede gerçekleştirdikleri etkinlikler ve internet siteleri değerlendirildiğinde kısıtlı çalışma gerçekleştirdikleri ve kadın sorunları üzerine yoğunlaştıkları görülmektedir. Üniversite mensuplarına yönelik LGBTİ+ hakları bağlamında toplumsal cinsiyet eşitliği temelindeki 4 seminer ve eğitimden 2'sinin kadınlar temelinde ESKAM tarafından gerçekleştirildiği görülmektedir.

LGBTİ+'lar İçin Kampüs İklimi değerlendirildiğinde üniversitede aktif faaliyet gösteren bir LGBTİ+ öğrenci topluluğu bulunamamıştır. Ekim 2021 ve Ağustos 2023 tarihleri arasında faaliyet gösteren Eskişehir Osmangazi Üniversitesi LGBTİ+ Topluluğu 2 etkinlik gerçekleştirerek kampüs

iklimine katkı sağlamıştır. 8 Mart Dünya Kadınlar Günü etkinlikleri değerlendirildiğinde 1'i topluluklar, 6'sı üniversite tarafından olmak üzere 7 etkinliğe ulaşılmıştır. Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele Haftası kapsamında 25 Kasım-2 Aralık 2022 tarihlerinde "Akademik ve İdari Erkek Personel için Videolu Eğitim" düzenlenmiştir.

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi'nin Etik Değerler Bildirgesi 2022 Yılı raporunda cinsel kimlik ifadesine yer vermesi üniversitenin güvenli bir kampüs olmasına yönelik değerli bir adımdır. Bildirgede "cinsiyet, cinsel kimlik, bedensel özellik sebebiyle çoğunluktan farklı kabul edilenlerin bu farklılıklarından dolayı asla tedirginlik yaşamayacağı bir zemin" vurgusu yapılmıştır. Öğrenci Dürüstlük Belgesi'nde ise "Hiçbir öğrenci cins, düşünce, kişisel ve bedensel yapısı itibarıyla ayrıma tabi olamaz." ifadesi dikkat çekicidir.

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi LGBTİ+ Haklarına Erişim Göstergeleri

	GÖSTERGE	PUANLAR			Bulgular
		0	1	2	
1.	Üniversite Mevzuat, Yönerge ve Politika Belgelerinde LGBTİ+ Hakları Bağlamında Toplumsal Cinsiyet Eşitliği				11/12
1.1.	CEDAW ve İstanbul Sözleşmesi'ne atıfta bulunan yönetmelik ve yönerge sayısı	1			Cinsel Taciz ve Cinsiyet Ayrımcılığını Önleme Yönergesi
1.2.	Mevzuat, Yönerge ve Politika metinlerinde "toplumsal cinsiyet" ve "cinsel yönelim", "cinsiyet kimliği" gibi kavramlara atıf sayısı	2			15 rapor bulunmaktadır.
1.3.	Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerinden 5 No'lu amaca atıfta bulunan yönetmelik, yönerge ve politika sayısı	2			Toplumsal Cinsiyet Eşitliği SDG5 Hedef, 2023-2027 Stratejik Planı, Kurum İç Değerlendirme Raporu 2023 Yılı
1.4.	Toplumsal cinsiyet eşitliğini destekleyici yönetmelik sayısı	2			Etik Davranış İlkeleri ve İş Etik Kurulu Yönergesi, Cinsiyet Eşitliği Planı, Toplumsal Cinsiyet Eşitliği SDG5 Hedef
1.5.	Üniversitelerin toplumsal cinsiyet, cinsiyet kimliği ve cinsel yönelime yönelik ayrımcılık karşıtı politika sayısı	2			Etik İlke ve Temel Değerler, Cinsel Taciz ve Cinsiyet Ayrımcılığını Önleme Yönergesi, Etik Davranış İlkeleri ve İş Etik Kurulu Yönergesi

1.6.	Diploma Mezuniyet Belgelerinde İsim Değişikliği yollarının açık ve anlaşılır bir şekilde belirtilmesi	2	Mezuniyet tarihinden sonra; hukuki zorunluluk veya cinsiyet değişikliklerinde Üniversite Yönetim Kurulunca alınacak karar ile yeni belge düzenlenir.
2.	Üniversitelerin TCE'ye Dikkat Çekmek İçin STK'larla Yaptıkları İş Birlikleri, Etkinlikler		2/4
2.1.	STK'lar ile birlikte yürütülen kampanya, ortak çalışma, etkinlik, iş birliği sayısı ve buradaki TCE bağlamında çeşitlilik (kurum çeşitliliği, ortaklık çeşitlilikleri) sayısı	2	2 yerel yönetim, 1 merkezi yönetim ve 1 meslek odası ile iş birliği gerçekleştirilmiştir.
2.2.	STK'larla birlikte oluşturulan ve hayata geçirilen modellerin sayısı	0	
3.	Üniversitelerde Şiddet ve Taciz ile Mücadelenin Kurumsallaşması: CTS Birimleri		6/10
3.1.	Üniversitelerdeki aktif CTS biriminin varlığı	2	Cinsel Taciz ve Cinsiyet Ayrımcılığını Önleme Kurulu
3.2.	Üniversitelerdeki CTS birimlerine başvuru yollarının açık ve anlaşılır bir şekilde belirtilmesi	2	Cinsel Taciz ve Cinsiyet Ayrımcılığını Önleme Yönergesi
3.3.	CTS birimlerine dair bilgi alınabilecek üniversite-web sitesinin varlığı	0	
3.4.	CTS birimlerinde adalete erişime yardımcı olma, yönlendirme, psikolojik destek verme gibi durumlara dair bir içeriklerin varlığı	2	Cinsel Taciz ve Cinsiyet Ayrımcılığını Önleme Yönergesi
3.5.	Taciz ve mobbing gibi konular hakkında verilen eğitim ve/veya seminer sayısı	0	
TOPLAM SKOR			19/26

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi'nin Etik İlke ve Temel Değerleri arasında ilgili tematik alana ilişkin olarak "farklılıklara saygı duyar; cinsiyet ve diğer nedenlere dayalı ayrımcılık yapılmasına hiçbir şekilde izin vermez; aynı duyarlılığı cinsel taciz, şiddet ve mobbing konularında da gösterir" maddeleri bulunmaktadır. Direkt olarak cinsel yönelim, cinsiyet kimliği ya da toplumsal cinsiyet ifadeleri bulunmasa da üniversitenin temel değerleri ve etik ilkeleri arasında ayrımcılık karşıtı maddeye ve farklılıklara saygıya yer verilmesi önemli görülmektedir. Etik temelindeki bir diğer belge Etik Davranış İlkeleri ve İş Etik Kurulu Yönergesi'dir. Bu yönergede de ayrımcılık yapmama, başkalarına saygı duyma, cinsiyet ve diğer nedenlerle ayrımcılığa izin vermeme maddeleri bulunmaktadır. Ek olarak başta insan hakları ve toplumsal cinsiyet eşitliği olmak üzere insan yaşamıyla ilgili temel konularda toplumun bilgilendirilmesi ve eğitilmesine yönelik etkinlik/yayın gerçekleştirilmesi bir etik davranış ilkesi olarak belirlenmiştir.

Benzer şekilde Öğrenci Kulüpleri Yönergesi de kulüplerin faaliyetlerinde cinsiyet vb. nedenlerle ayırım yapamayacaklarını vurgulamıştır. Toplumsal Cinsiyet Eşitliği SDG5 hedef belgesinde "toplumsal cinsiyet eşitliğini daha ileriye götürecek politikalar ve mevzuatın güçlendirilmesine katkı sağlamak" amaçlanmıştır. Bu doğrultuda yönergelerde neredeyse hiç görülmeyen toplumsal

cinsiyet, cinsel yönelim ve cinsiyet kimliği kavramlarının gelecekte dahil edilmesinin önemli olduğu düşünülmüştür. Örneğin Diploma, Diploma Eki ve Diğer Belgelerin Düzenlenmesine İlişkin Yönerge, “mezuniyet tarihinden sonra; hukuki zorunluluk veya cinsiyet değişikliklerinde Üniversite Yönetim Kurulunca alınacak karar ile yeni belge düzenlenir” ifadesiyle LGBTİ+ haklarının güçlenmesine katkı sunmaktadır.

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Cinsiyet Eşitliği Planı’nda “cinsiyet eşitliği konusunda kapsamlı ve multidisipliner yaklaşım sergilenmesi, İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi’ne vurgu ile herhangi bir ayırım gözetmeksizin herkesin eşit olması ve eşit, özgür, onurlu bir yaşamın temel insan hakkı olduğu” gibi birçok önemli noktaya değinilmiştir. Önceki strateji planlarından farklı olarak 2023-2027 Stratejik Planı’nda toplumsal cinsiyet eşitliği konuları daha belirgin şekilde gündeme alınmış, Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri SDG5’e vurgu yapılmış ve cinsel şiddetin engellenmesine yönelik çalışmaların altı çizilmiştir.

Cinsel Taciz ve Cinsiyet Ayrımcılığını Önleme Kurulu, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi’nde 2019 yılından itibaren bulunan aktif bir birimdir. Cinsel Taciz ve Cinsiyet Ayrımcılığını Önleme Yönergesi’nde cinsel yönelime dayalı taciz ifadesi yer bulmuş ve ayrımcılık karşıtlığı vurgulanmıştır. Birimdeki şikayetlerin gizlilik ilkesine göre devam ettiği, psikolojik destek yönlendirmesi yapıldığı, beyanın esas alındığı ve kanıt beklenmediği ifade edilmiştir. Birime başvuru yolları açıkça belirtilmiştir. Ancak CTS biriminin bir web sitesi ya da bilgi alınabilecek bir sayfası bulunmamaktadır. Birçok yönetmelik, yönerge belgesinde ve CTS biriminin varlığıyla cinsel taciz ve saldırı konusunda hassasiyetini belli eden Eskişehir Osmangazi Üniversitesi’nde taciz/mobbing konulu herhangi bir eğitime ya da seminere rastlanmamıştır.

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi’nde anahtar kelimeler bağlamında yapılan taramada 43 ders tespit edilmiş ve zorunlu derslerin yetersiz olduğu görülmüştür. Akademik yayın taramasında 325’ten fazla çalışma bulunmasına rağmen, kadın kelimesi geçenler çıkarıldığında bu sayı 100’ün altına düşmektedir. Kadın Araştırmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi (ESKAM) kadın odaklı sınırlı çalışmalar yapmaktadır. LGBTİ+ öğrenci topluluğu aktif değildir ancak geçmişte kısa süreli faaliyet göstermiştir. Üniversitenin etik bildiregeleri ayrımcılık karşıtı ifadeler içerse de cinsel yönelim ve cinsiyet kimliği doğrudan belirtilmemiştir. Cinsiyet Eşitliği Planı ve 2023-2027 Stratejik Planı toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik daha net hedefler içermektedir. Cinsel Taciz ve Cinsiyet Ayrımcılığını Önleme Kurulu aktif olup ayrımcılıkla mücadelede önemli bir rol oynasa da, ilgili bilgilere erişim sağlayacak bir web sitesi bulunmamaktadır.

12.2. LGBTİ+’lara Yönelik Ayrımcılık ve Haklara Erişim Ölçekleri

Araştırmaya Eskişehir Osmangazi Üniversitesi mensubu olan 52 öğrenci, 1 akademik personel, 2018 ve sonrasında mezun olan 2 ve kendini diğer mensup olarak tanımlayan 1 olmak üzere toplam 56 kişi katılmıştır. Araştırmaya katılan 56 kişiye LGBTİ+’lara Yönelik Ayrımcılık Ölçeğinde yer alan 16 soru ve LGBTİ+ Haklarına Erişim Ölçeğinde yer alan 19 soru yöneltilmiş ve 1 (kesinlikle katılmıyorum) ile 5 (kesinlikle katılıyorum) yanıt aralığında likert tipi cevaplanması beklenmiştir. Sorulara katılımcıların verdikleri yanıtların analizlerinden elde edilen bulgular aşağıda gösterilmektedir. Aşağıda yer verilen bulgulara, katılımcıların verdiği yanıtların ortalamalarının 100’lük değerlere dönüştürülmesi yoluyla ulaşılmıştır.

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi LGBTİ+'lara Yönelik Ayrımcılık Ölçeği Skorları

1	Üniversite içerisinde LGBTİ+'lar sözlü şiddete maruz bırakılmazlar.	58.2	Şiddet	62.2
2	Üniversite içerisinde LGBTİ+'lar fiziksel şiddete maruz bırakılmazlar.	69.2		
3	Üniversite içerisinde LGBTİ+'lar psikolojik şiddete maruz bırakılmazlar.	54.6		
4	Üniversite içerisinde LGBTİ+'lar cinsel tacize maruz bırakılmazlar.	66.8		
5	Üniversite içerisinde ayrımcılığa uğrayan LGBTİ+'lar bunu rahatça ifade edebilir.	59.2	Akademik Faaliyetler	64.6
6	Dersler sırasında dersi veren öğretim elemanı toplumsal cinsiyet eşitliğini gözetir.	63.2		
7	Dersler sırasında öğrenciler toplumsal cinsiyet eşitliğini gözetir.	64.2		
8	Ders içerikleri toplumsal cinsiyet eşitliğini gözetir.	63.2		
9	Derslerde LGBTİ+'lar ayrımcılığa uğramaz.	71		
10	Ders dışı akademik faaliyetlerde (seminer, çalıştay, atölye vb.) LGBTİ+'lar ayrımcılığa uğramaz.	59.6		
11	Üniversitede LGBTİ+'lar akademik personelle iletişim kurarken eşit muamele görür.	70		
12	Üniversitede LGBTİ+'lar öğrencilerle iletişim kurarken eşit muamele görür.	66.8		
13	Yurtlarda LGBTİ+'lar ayrımcılığa maruz bırakılmazlar.	38.2	Barınma	41.9
14	Yurtlarda LGBTİ+'lar yurt yönetimiyle iletişim kurarken eşit muamele görür.	41.4		
15	Yurtlarda LGBTİ+'lar yurt personeliyle iletişim kurarken eşit muamele görür.	42.6		
16	Yurtlarda LGBTİ+'lar yurttan kalan öğrencilerle iletişim kurarken eşit muamele görür.	44.6		
			SKOR	58.3

Yukarıdaki tabloda görülebileceği gibi Eskişehir Osmangazi Üniversitesi mensupları üniversitede LGBTİ+'ların şiddete maruz bırakılmaları ile ilgili 4 sorudan oluşan Ayrımcılık-Şiddet alt boyutuna 62.2, akademik faaliyetler sırasında ayrımcılığa maruz bırakılma ile ilgili 8 sorudan oluşan Ayrımcılık-Akademik faaliyetler alt boyutuna 64.6 ve öğrencilerin yurtlarda ayrımcılığa maruz bırakılmaları ile ilgili 4 sorudan oluşan Ayrımcılık-Barınma alt boyutuna 41.9 puan olarak hesaplanmış yanıtlar vermişlerdir. Ölçekte yer alan sorulara verilen yanıtlar sonucunda Eskişehir Osmangazi Üniversitesi için toplam skor 58.3 olarak hesaplanmıştır.

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi'nin 56 mensubunun 17'si KYK yurdu, 6'sı özel öğrenci yurdunda kalmakta ve 33'ü yurttan yaşamamaktadır. Barınma alt boyutundan alınan 58.3 puan ortalaması katılımcıların ikamet ettikleri yurtlara dair deneyimleri ya da izlenimleriyle açıklanmaktadır. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi'nin içerisinde bulunan KYK yurdunda ikamet eden 17 katılımcının yurt deneyimleri 39.4 puan ortalamasına sahiptir. Özel öğrenci yurdu deneyimleri

ve yurtda yaşamayanların izlenimleri yaklaşık 42.5 puan ortalamasındadır. Bu sonuçlardan anlaşılacağı üzere özellikle KYK yurtlarının LGBTİ+'lar için güvensiz barınma alanları olduğunu söylemek mümkündür.

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi LGBTİ+ Haklarına Erişim Ölçeği Skorları

1	Üniversitede LGBTİ+ hakları özgürce savunulur.	46.4	Örgütlenme ve Savunuculuk	43.3
2	Üniversitede LGBTİ+ haklarına ilişkin faaliyetler özgürce gerçekleştirilir.	39		
3	Üniversitede LGBTİ+ temalı faaliyetler özgürce gerçekleştirilir.	39		
4	Üniversitede LGBTİ+ öğrenciler, LGBTİ+ haklarını savunmak için bir araya gelebilir.	46.4		
5	Üniversitede LGBTİ+'lar, öğrenci toplulukları bünyesine örgütlenebilir.	43.2		
6	Üniversitede Onur Yürüyüşü özgürce düzenlenebilir.	35.4		
7	Öğrenci toplulukları içerisinde LGBTİ+'lar kendilerini özgürce ifade edebilirler.	54		
8	Derslikler LGBTİ+'lar için güvenlidir.	65.8	Güvenli Alan	65.8
9	Ortak kullanım alanları (örn. kafeterya, kantin, kütüphane, çalışma salonları, laboratuvarlar, yemekhaneler, spor tesisleri ve benzeri sosyalleşme alanları gibi) LGBTİ+'lar için güvenlidir.	65.8		
10	İdari binalar LGBTİ+'lar için güvenlidir.	66		
11	Üniversite yönetimi LGBTİ+ hakları konusunda bilgi sahibidir.	47.6	Üniversite Mensuplarının Algı ve Tutumu	44.6
12	İdari personel LGBTİ+ hakları konusunda bilgi sahibidir.	41.8		
13	Üniversite güvenlik görevlileri LGBTİ+ hakları konusunda bilgi sahibidir.	35.4		
14	Üniversite yönetimi öğrencilerle iletişim kurarken toplumsal cinsiyet eşitliğini gözetir.	57.4		
15	İdari personel öğrencilerle iletişim kurarken toplumsal cinsiyet eşitliğini gözetir.	44.6		
16	Üniversite güvenlik görevlileri öğrencilerle iletişim kurarken toplumsal cinsiyet eşitliğini gözetir.	41		
17	Öğrenciler LGBTİ+ hakları konusunda bilgi sahibidir.	69	Akran Davranışları	69.4
18	Öğrenciler kendi aralarında iletişim kurarken toplumsal cinsiyet eşitliğini gözetir.	67.4		
19	Arkadaş ortamında LGBTİ+'lara dair meseleler, olumlu bir atmosferde konuşulur.	71.8		
			SKOR	51.4

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi mensuplarının LGBTİ+ Haklarına Erişim Ölçeğine verdiği puanlar yukarıdaki tabloda verilmiştir. Bu tablo incelendiğinde 7 sorudan oluşan Örgütlenme ve Savunuculuk alt boyutuna 43.3, 3 sorudan oluşan Güvenli Alan alt boyutuna 65.8, 6 sorudan oluşan Üniversite Mensuplarının Algı ve Tutumu alt boyutuna 44.6 ve 3 sorudan oluşan Akran

Davranışları alt boyutuna 69.4 puan verdikleri görölmüştür. Ölçekte yer alan sorulara verilen yanıtlar sonucunda Eskişehir Osmangazi Üniversitesi'nin toplam hesaplanmış puanı 51.4 olmuştur. Ölçekte en düşük puan alan 4 maddenin 3'ü LGBTİ+'ların kampüste özgürce faaliyet/Onur Yürüyüşü gerçekleştirebilmesi üzereyken diğerleri güvenlik görevlilerinin LGBTİ+ hakları konusunda bilgi sahibi olmasıdır. İzleme çalışmasının gerçekleştirildiği 5 yıllık süreçte kampüste yalnızca 2 LGBTİ+ temalı etkinlik gerçekleştirilmiş olması bu bulguyu desteklemektedir.

13. Mersin Üniversitesi

13.1. Mevzuat, Müfredat, Politika, Paydaş Analizleri

Mersin Üniversitesi web sitesinde bulunan Yönetmelikler, Yönergeler, Eylem Planları, Direktörlükler, Koordinatörlükler, Müdürlükler, Uygulama ve Araştırma Merkezleri, üniversitenin misyonu ve vizyonu, Kurum İç Raporları, Faaliyet Raporları, duyuruları, etkinlik takvimleri, önlisans- lisans ve lisansüstü bölüm ve programlarının sayfalarındaki ders ve müfredat kısımları, AKTS Bilgi Paketi, hem üniversitenin kurumsal sosyal medya hesapları hem de toplulukların sosyal medya hesapları (Instagram, Facebook ve Twitter), YÖK Tez veri tabanı detaylı bir şekilde incelenerek üniversitelerde LGBTİ+ hakları bağlamında toplumsal cinsiyet eşitliğini izlemek üzere verilere ulaşmaya çalışılmıştır.

Mersin Üniversitesi LGBTİ+'lara Yönelik Ayrımcılık Göstergeleri

	GÖSTERGE	PUANLAR			Bulgular
		0	1	2	
1.	Üniversitelerde Akademik Faaliyetlerde LGBTİ+ Hakları ve Toplumsal Cinsiyet Eşitliği				10/10
1.1.	Eğitimin her aşamasında (önlisans, lisans, yüksek lisans, doktora) LGBTİ+ hakları bağlamında ve toplumsal cinsiyet konusunda zorunlu derslerin sayısı	2			12 adet zorunlu dersin adında anahtar sözcük bulunmaktadır.
1.2.	Eğitimin her aşamasında (önlisans, lisans, yüksek lisans, doktora) LGBTİ+ hakları bağlamında ve toplumsal cinsiyet konusunda seçmeli derslerin sayısı	2			143 adet seçmeli dersin adında anahtar sözcük bulunmaktadır.
1.3.	Üniversitelerde LGBTİ+ hakları bağlamında toplumsal cinsiyet eşitliği üzerine akademik etkinlik	2			90'ı aşkın yayın, 28 faaliyet olmak üzere toplam 118 etkinlik bulunmaktadır.
1.4.	Üniversitelerdeki toplumsal cinsiyet ve kadın çalışmaları bölümlerinin varlığı	2			Kadın Araştırmaları Anabilim Dalı
1.5.	Üniversitelerdeki toplumsal cinsiyet ve kadın araştırma merkezlerinin varlığı	2			Kadın Sorunları Uygulama ve Araştırma Merkezi (MERKAM)
2.	LGBTİ+'lar İçin Kampüs İklim				6/12
2.1.	Üniversitelerde LGBTİ+ dayanışma/araştırma kulüplerinin varlığı	2			Mersin Üniversitesi LGBTİQ+ Dayanışma Topluluğu (08.2022 ile 10.2023 arası aktiftir.) MersinKuir (10.2023 itibarıyla etkindir.)
2.2.	Üniversitelerde LGBTİ+ Topluluğun statüsü (resmi/resmi olmayan/resmileşme sürecinde)	0			
2.3.	Üniversitelerde LGBTİ+'lar özelinde etkinlik sayısı	2			16 etkinlik gerçekleştirilmiştir.

2.4.	Kampüslerdeki Onur Haftası/Ayı etkinliklerinin sayısı	0	
2.5.	Kampüslerdeki 8 Mart etkinliklerinin sayısı	2	4'ü topluluk, 10'u üniversite olmak üzere toplam 14 etkinlik gerçekleştirilmiştir.
2.6.	Kampüslerdeki Cinsiyetsiz Tuvalet Sayısı ve Erişilebilirlik	0	
3.	Üniversitelerde LGBTİ+fobik ve Cinsiyetçi Kalıplar		5/8
3.1.	LGBTİ+ hakları bağlamında toplumsal cinsiyet farkındalığını artıran kampanya ve bilgilendirici materyal sayısı	0	
3.2.	Üniversite çalışanları ve yönetici kadro başta olmak üzere üniversite mensuplarına yönelik düzenlenen LGBTİ+ hakları bağlamında toplumsal cinsiyet eşitliği eğitim ve seminer sayısı	2	12 etkinlik gerçekleştirilmiştir.
3.3.	Üniversite web sitelerinde bulunan açıklamalarda LGBTİ+ hakları bağlamında toplumsal cinsiyet eşitliğine uygun demeç sayısı	2	MERKAM etkinlik duyuruları
3.4.	Üniversitelerin paylaştığı LGBTİ+ hakları bağlamında incelenebilecek toplumsal cinsiyet eşitliğine dair rapor sayısı	1	İdare Faaliyet Raporu 2022-2023 Yılları
TOPLAM SKOR			21/30

Mersin Üniversitesi'nde Kadın Sorunları Uygulama ve Araştırma Merkezi (MERKAM) bulunmaktadır. MERKAM'ın Yönetmeliğinde toplumsal cinsiyet kavramı hiç kullanılmamıştır. Ancak “çağdaş insan hakları ilkelerine uygun hakların korunması, yaygınlaştırılması ve geliştirilmesi” ifadesine yer verilmiştir. MERKAM'ın üniversite mensuplarına yönelik gerçekleştirildiği etkinlikler ve seminer/egitimler değerlendirildiğinde ise “Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Eğitimi” ve “Toplumsal Cinsiyet Farkındalığı, Yeni Medya Düzeni ve Şiddet” gibi pek çok toplumsal cinsiyet eşitliği bağlamında faaliyet görülmektedir.

Üniversitenin Müfredat İncelemesinde ders adında anahtar sözcük barındıran 12 adet zorunlu, 143 adet seçmeli toplamda 155 ders tespit edilmiştir. Zorunlu derslerin neredeyse yarısı sağlık bilimleri yarısı da sosyal bilimler alanında olmasına rağmen ders isimlerinde “insan hakları, cinsel sağlık, toplumsal cinsiyet, beden, cinsiyet tartışmaları/sosyolojisi” gibi çeşitli anahtar kelimeleri barındırmaktadır. Seçmeli dersler ise fakülteler, bölümler arasında çeşitlenmekte ve toplumsal cinsiyet eşitliği bağlamında farklılaşmaktadır. Müfredat İncelemesinde ders sayısının bu kadar yüksek olmasındaki bir diğer etken Mersin Üniversitesi'nin Kadın Araştırmaları Yüksek Lisans ve Toplumsal Cinsiyet Çalışmaları Doktora programına sahip olmasından kaynaklanmaktadır.

Mersin Üniversitesi AVESİS sistemini kullanmamaktadır ve Web of Science, Scopus veri tabanlarında çalışmalarına erişim sağlanamamıştır. Bu nedenle akademik yayınlar AXIS⁶ ve YÖK Tez veri tabanı üzerinden taranabilmiştir ve 90'ı aşkın yayına ulaşılmıştır. Bu tarama sırasında

6 <https://acikerisim.mersin.edu.tr/>

dikkat çekici bir diğer bulgu ise 2023 ve 2024 yıllarında “kadın” anahtar kelimesini başlığında bulunduran hiçbir yayına ulaşamamış olmasıdır.

LGBTİ+’lar için Kampüs İklimi değerlendirildiğinde ise Ağustos 2022 ve Ekim 2023 tarihleri arasında aktif olan Mersin Üniversitesi LGBTİQ+ Dayanışma Topluluğu ve tam olarak Mersin Üniversitesi’nin bir topluluğu olmasa da öğrenci topluluğu olan Mersin Üniversitesi’nde eğitim alan LGBTİ+’ların bir araya geldiği MersinKuir önemli bir yere sahiptir. LGBTİ+’lar özelinde gerçekleştirilen 16 etkinlik bunu kanıtlar niteliktedir. Buna karşın Kampüste Onur Haftası/Ayı etkinliği gerçekleştirilmemiştir. Kampüslerdeki 8 Mart Dünya Kadınlar Günü özelinde hem topluluklar hem de üniversite tarafından etkinlik gerçekleştirildiği görülmektedir.

Üniversitenin paylaştığı LGBTİ+ hakları bağlamında incelenebilecek toplumsal cinsiyet eşitliğine dair rapor sayısı ne yazık ki kısıtlıdır. 2022 ve 2023 yıllarında yayınlanan İdare Faaliyet Raporları dışında maalesef bir rapora ulaşamamıştır. 2022 ve 2023 Yılları İdare Faaliyet Raporlarında “cinsiyet eşitliğini teşvik etmek adına çalışmalar gerçekleştirmek” ve “sağlık hizmetlerinde cinsiyet eşitliğinin geliştirilmesi” ifadeleri yer almaktadır. Rektörün Toplumsal Cinsiyet Eşitliğine Duyarlı Üniversite ve Kadın Dostu Kampüs Söyleşisi ise umut vericidir. Rektör Prof. Dr. Aslıhan Doğan Topçu, “ataerkil ideolojinin dayatmalarının her alanda kendini gösterdiğini ve bu nedenle toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması adına yapılan her çalışmanın çok önemli olduğunu” dile getirmiştir.⁷

Mersin Üniversitesi LGBTİ+ Haklarına Erişim Göstergeleri

	GÖSTERGE	PUANLAR			Bulgular
		0	1	2	
1.	Üniversite Mevzuat, Yönerge ve Politika Belgelerinde LGBTİ+ Hakları Bağlamında Toplumsal Cinsiyet Eşitliği				4/12
1.1.	CEDAW ve İstanbul Sözleşmesi’ne atıfta bulunan yönetmelik ve yönerge sayısı	0			
1.2.	Mevzuat, Yönerge ve Politika metinlerinde “toplumsal cinsiyet” ve “cinsel yönelim”, “cinsiyet kimliği” gibi kavramlara atıf sayısı	1			Cinsel Taciz ve Cinsel Saldırıya Karşı Destek Birimi Yönergesi
1.3.	Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerinden 5 No’lu amaca atıfta bulunan yönetmelik, yönerge ve politika sayısı	0			
1.4.	Toplumsal cinsiyet eşitliğini destekleyici yönetmelik sayısı	0			
1.5.	Üniversitelerin toplumsal cinsiyet, cinsiyet kimliği ve cinsel yönelime yönelik ayrımcılık karşıtı politika sayısı	1			Mobbingi Önleme Birimi Yönergesi
1.6.	Diploma Mezuniyet Belgelerinde İsim Değişikliği yollarının açık ve anlaşılır bir şekilde belirtilmesi	2			Cinsiyet değişikliği haricinde geriye dönük düzeltme yapılmaz.

⁷ <https://www.mersin.edu.tr/haberler/370994/toplumsal-cinsiyet-esitligine-duyarli-universite-ve-kadin-dostu-kampus-soylesisi-gerceklestirildi>

2.	Üniversitelerin TCE'ye Dikkat Çekmek İçin STK'larla Yaptıkları İş Birlikleri, Etkinlikler		3/4
2.1.	STK'lar ile birlikte yürütülen kampanya, ortak çalışma, etkinlik, iş birliği sayısı ve buradaki TCE bağlamında çeşitlilik (kurum çeşitliliği, ortaklık çeşitlilikleri) sayısı	2	2 STK, 1 yerel yönetim ve 1 merkezi yönetim ile iş birliği gerçekleştirilmiştir.
2.2.	STK'larla birlikte oluşturulan ve hayata geçirilen modellerin sayısı	1	Cinsiyete Dayalı Şiddet ve Taciz Politikası (MBB)
3.	Üniversitelerde Şiddet ve Taciz ile Mücadelenin Kurumsallaşması: CTS Birimleri		8/10
3.1.	Üniversitelerdeki aktif CTS biriminin varlığı	2	Cinsel Taciz ve Cinsel Saldırıya Karşı Destek Birimi
3.2.	Üniversitelerdeki CTS birimlerine başvuru yollarının açık ve anlaşılır bir şekilde belirtilmesi	2	Cinsel Taciz ve Cinsel Saldırıya Karşı Destek Birimi Yönergesi
3.3.	CTS birimlerine dair bilgi alınabilecek üniversite-web sitesinin varlığı	1	https://mersin.edu.tr/akademik/kadin-sorunlari-uygulama-ve-arastirma-merkezi/cinsel-taciz-ve-cinsel-siddete-karsi-des-tek-birimi-cts
3.4.	CTS birimlerinde adalete erişime yardımcı olma, yönlendirme, psikolojik destek verme gibi durumlara dair bir içeriklerin varlığı	2	Cinsel Taciz ve Cinsel Saldırıya Karşı Destek Birimi Yönergesi
3.5.	Taciz ve mobbing gibi konular hakkında verilen eğitim ve/veya seminer sayısı	1	4 etkinlik gerçekleştirilmiştir.
TOPLAM SKOR			15/26

Mersin Üniversitesi'nin yönetmelik, yönerge, politika ve stratejik, idari, faaliyet raporları bütünüyle değerlendirildiğinde toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik çok kısıtlı veriye ulaşılmıştır. Misyon ve Vizyon belgelerinde “evrensel ve ulusal değerler” vurgusu yapılmış ve Sürdürülebilir Kalkınma'ya katkı sunmak hedef olarak belirtilmiştir. Araştırma Politikası'nda ise insan haklarına, ulusal ve uluslararası etik ilkelere uygun hareket etmeyi, toplumsal sorunlara duyarlı olmayı ilke edinmiştir. Benzer şekilde Eğitim ve Öğretim Politikası'nda “insan haklarına saygılı eleman, uluslararasılaşma anlayışı çerçevesinde katkı sağlamak” ibareleri geçmektedir. Ancak bu ifadelerin hepsi LGBTİ+ hakları bağlamında toplumsal cinsiyet eşitliğine dair muğlak ifadelerdir.

Diploma, Diploma Eki ve Diğer Belgelerin Düzenlenmesine İlişkin Yönerge'de “cinsiyet değişikliği dışında, öğrencilerin mezuniyet tarihinden sonra diplomalarında geriye dönük düzeltme yapılmaz.” ibaresi bulunmaktadır. Cinsiyet uyum sürecine girilmediği sürece isim değişikliği diploma arkasına şerh düşerek gerçekleştirilmektedir. Üniversitenin ayrımcılığı önlemeye dair politika içeren tek belgesi Mobbingi Önleme Birimi Yönergesi'dir. Yönergede sistematik ve kasıtlı olarak cinsiyet ayrımı yapmak gibi pek çok psikolojik taciz davranışı belirtilmiş ve mobbinge karşı sürecin nasıl yürütüleceğine dair bilgilendirme yapılmıştır. Mersin Üniversitesi'nde MERKAM tarafından Mersin Büyükşehir Belediyesine, üniversite öğrencilerine ve üniversite akademik

ve idari personeline yönelik “Mobbing-İş Yerinde Psikolojik Taciz Eğitimi”, “Cinsiyete Dayalı Şiddet ve Taciz Politikası/Eğitimi” ve “Cinsel Taciz Farkındalığı” eğitim/seminer faaliyetleri gerçekleştirilmiştir.

Mersin Üniversitesi’nde Cinsel Taciz ve Cinsel Saldırıya Karşı Destek Birimi bulunmaktadır. Birimin yönergesinde “üniversite öğrencilerinin karşılaşabileceği her türlü cinsel şiddet, saldırı ve tacize karşı” birimin bilgilendirme sorumluluğu, hukuki ve psikolojik destek sunulduğu, kurul üyelerinin toplumsal cinsiyete duyarlı olması gerekliliği belirtilmiştir. Aynı zamanda üniversite içerisinde cinsiyetçi küfürü ortadan kaldırmaya çalışılacağı da dile getirilmiştir. Başvuru yolları ve sürecin nasıl işleyeceği açıkça aktarılmıştır. Birimin kendine ait bir internet sitesi olmamakla beraber ulaşımı da zor bulunmuştur. MERKAM internet sitesinin içerisinde bir buton şeklinde var olan CTS biriminin erişilebilirliği kısıtlıdır.

Mersin Üniversitesi’nde toplumsal cinsiyet eşitliği ve LGBTİ+ hakları konusunda bazı olumlu gelişmeler olsa da eksiklikler devam etmektedir. MERKAM çeşitli eğitimler düzenlerken yönetmeliğinde “toplumsal cinsiyet” kavramına yer vermemiştir. Müfredatta ilgili dersler bulunmakta ancak akademik yayınlara erişim kısıtlıdır. LGBTİ+ öğrenci toplulukları aktif olsa da Onur Haftası etkinliği düzenlenmemiştir. Üniversitenin ilgili politika ve raporları yetersiz, ifadeleri ise muğlaktır. Cinsel Taciz ve Saldırıya Karşı Destek Birimi bulunsa da erişimi zordur. Rektörün eşitlik yanlısı söylemleri olumlu olsa da somut adımlar gerekmektedir.

13.2. LGBTİ+’lara Yönelik Ayrımcılık ve Haklara Erişim Ölçekleri

Araştırmaya Mersin Üniversitesi mensubu olan 54 öğrenci, 3 akademik personel, 2018 ve sonrasında mezun olan 8 ve 2018 öncesinde mezun olan 1 olmak üzere toplam 66 kişi katılmıştır. Araştırmaya katılan 66 kişiye LGBTİ+’lara Yönelik Ayrımcılık Ölçeğinde yer alan 16 soru ve LGBTİ+ Haklarına Erişim Ölçeğinde yer alan 19 soru yöneltilmiş ve 1 (kesinlikle katılmıyorum) ile 5 (kesinlikle katılıyorum) yanıt aralığında likert tipi cevaplanması beklenmiştir. Sorulara katılımcıların verdikleri yanıtların analizlerinden elde edilen bulgular aşağıda gösterilmektedir. Aşağıda yer verilen bulgulara, katılımcıların verdiği yanıtların ortalamalarının 100’lük değerlere dönüştürülmesi yoluyla ulaşılmıştır.

Mersin Üniversitesi LGBTİ+’lara Yönelik Ayrımcılık Ölçeği Skorları

1	Üniversite içerisinde LGBTİ+’lar sözlü şiddete maruz bırakılmazlar.	43	Şiddet	49.6
2	Üniversite içerisinde LGBTİ+’lar fiziksel şiddete maruz bırakılmazlar.	54.6		
3	Üniversite içerisinde LGBTİ+’lar psikolojik şiddete maruz bırakılmazlar.	42.2		
4	Üniversite içerisinde LGBTİ+’lar cinsel tacize maruz bırakılmazlar.	59		

5	Üniversite içerisinde ayrımcılığa uğrayan LGBTİ+'lar bunu rahatça ifade edebilir.	50	Akademik Faaliyetler	54.5	
6	Dersler sırasında dersi veren öğretim elemanı toplumsal cinsiyet eşitliğini gözetir.	57			
7	Dersler sırasında öğrenciler toplumsal cinsiyet eşitliğini gözetir.	57			
8	Ders içerikleri toplumsal cinsiyet eşitliğini gözetir.	56.6			
9	Derslerde LGBTİ+'lar ayrımcılığa uğramaz.	56			
10	Ders dışı akademik faaliyetlerde (seminer, çalıştay, atölye vb.) LGBTİ+'lar ayrımcılığa uğramaz.	52.4			
11	Üniversitede LGBTİ+'lar akademik personelle iletişim kurarken eşit muamele görür.	53.6			
12	Üniversitede LGBTİ+'lar öğrencilerle iletişim kurarken eşit muamele görür.	54			
13	Yurtlarda LGBTİ+'lar ayrımcılığa maruz bırakılmazlar.	40.4	Barınma	41.2	
14	Yurtlarda LGBTİ+'lar yurt yönetimiyle iletişim kurarken eşit muamele görür.	39.6			
15	Yurtlarda LGBTİ+'lar yurt personeliyle iletişim kurarken eşit muamele görür.	40.4			
16	Yurtlarda LGBTİ+'lar yurttan kalan öğrencilerle iletişim kurarken eşit muamele görür.	44.6			
				SKOR	50

Yukarıdaki tabloda görülebileceği gibi Mersin Üniversitesi mensupları üniversitede LGBTİ+'ların şiddete maruz bırakılmaları ile ilgili 4 sorudan oluşan Ayrımcılık-Şiddet alt boyutuna 49.6, akademik faaliyetler sırasında ayrımcılığa maruz bırakılma ile ilgili 8 sorudan oluşan Ayrımcılık-Akademik faaliyetler alt boyutuna 54.5 ve öğrencilerin yurtlarda ayrımcılığa maruz bırakılmaları ile ilgili 4 sorudan oluşan Ayrımcılık-Barınma alt boyutuna 41.2 puan olarak hesaplanmış yanıtlar vermişlerdir. Ölçekte yer alan sorulara verilen yanıtlar sonucunda Mersin Üniversitesi için toplam skor 50 olarak hesaplanmıştır.

Mersin Üniversitesi'nin 66 mensubunun 25'i KYK yurdu, 2'si özel öğrenci yurdu, 1'i üniversite öğrenci yurdu, 1'i vakıf öğrenci yurdunda kalmakta ve 37'si yurttan yaşamamaktadır. Barınma alt boyutundan alınan 41.2 puan ortalaması katılımcıların ikamet ettikleri yurtlara dair deneyimleri ya da izlenimleriyle açıklanmaktadır. Mersin Üniversitesi'nin içerisinde bulunan KYK yurdunda ikamet eden 25 katılımcının yurt deneyimleri 43.8 puan ortalamasına sahiptir.

Mersin Üniversitesi LGBTİ+ Haklarına Erişim Ölçeği Skorları

1	Üniversitede LGBTİ+ hakları özgürce savunulur.	46.6	Örgütlenme ve Savunuculuk	47.6
2	Üniversitede LGBTİ+ haklarına ilişkin faaliyetler özgürce gerçekleştirilir.	42.2		
3	Üniversitede LGBTİ+ temalı faaliyetler özgürce gerçekleştirilir.	44		
4	Üniversitede LGBTİ+ öğrenciler, LGBTİ+ haklarını savunmak için bir araya gelebilir.	55.2		
5	Üniversitede LGBTİ+'lar, öğrenci toplulukları bünyesine örgütlenebilir.	51		
6	Üniversitede Onur Yürüyüşü özgürce düzenlenebilir.	38.4		
7	Öğrenci toplulukları içerisinde LGBTİ+'lar kendilerini özgürce ifade edebilirler.	56		
8	Derslikler LGBTİ+'lar için güvenlidir.	53.4	Güvenli Alan	54
9	Ortak kullanım alanları (örn. kafeterya, kantin, kütüphane, çalışma salonları, laboratuvarlar, yemekhaneler, spor tesisleri ve benzeri sosyalleşme alanları gibi) LGBTİ+'lar için güvenlidir.	54.8		
10	İdari binalar LGBTİ+'lar için güvenlidir.	54		
11	Üniversite yönetimi LGBTİ+ hakları konusunda bilgi sahibidir.	36.4	Üniversite Mensuplarının Algı ve Tutumu	38.7
12	İdari personel LGBTİ+ hakları konusunda bilgi sahibidir.	37		
13	Üniversite güvenlik görevlileri LGBTİ+ hakları konusunda bilgi sahibidir.	31.8		
14	Üniversite yönetimi öğrencilerle iletişim kurarken toplumsal cinsiyet eşitliğini gözetir.	43.6		
15	İdari personel öğrencilerle iletişim kurarken toplumsal cinsiyet eşitliğini gözetir.	43		
16	Üniversite güvenlik görevlileri öğrencilerle iletişim kurarken toplumsal cinsiyet eşitliğini gözetir.	41		
17	Öğrenciler LGBTİ+ hakları konusunda bilgi sahibidir.	58.2	Akran Davranışları	56.3
18	Öğrenciler kendi aralarında iletişim kurarken toplumsal cinsiyet eşitliğini gözetir.	57.2		
19	Arkadaş ortamında LGBTİ+'lara dair meseleler, olumlu bir atmosferde konuşulur.	53.6		
			SKOR	47.2

Mersin Üniversitesi mensuplarının LGBTİ+ Haklarına Erişim Ölçeğine verdiği puanlar yukarıdaki tabloda verilmiştir. Bu tablo incelendiğinde 7 sorudan oluşan Örgütlenme ve Savunuculuk alt boyutuna 47.6, 3 sorudan oluşan Güvenli Alan alt boyutuna 54, 6 sorudan oluşan Üniversite Mensuplarının Algı ve Tutumu alt boyutuna 38.7 ve 3 sorudan oluşan Akran Davranışları alt boyutuna 56.3 puan verdikleri görülmüştür. Ölçekte yer alan sorulara verilen yanıtlar sonucunda Mersin Üniversitesi'nin toplam hesaplanmış puanı 47.2 olmuştur. Ölçekte en düşük puan alan madde güvenlik görevlilerininin LGBTİ+ hakları konusunda bilgi sahibi olmasıdır.

14. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi

14.1. Mevzuat, Müfredat, Politika, Paydaş Analizleri

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi web sitesinde bulunan Yönetmelikler, Yönergeler, Eylem Planları, Direktörlükler, Koordinatörlükler, Müdürlükler, Uygulama ve Araştırma Merkezleri, üniversitenin misyonu ve vizyonu, Kurum İç Raporları, Faaliyet Raporları, duyuruları, etkinlik takvimleri, önlisans- lisans ve lisansüstü bölüm ve programlarının sayfalarındaki ders ve müfredat kısımları, AKTS Bilgi Paketi, hem üniversitenin kurumsal sosyal medya hesapları hem de toplulukların sosyal medya hesapları (Instagram, Facebook ve Twitter), YÖK Tez veri tabanı ve üniversitenin Faaliyet Raporlarındaki bilimsel yayın aktarımları detaylı bir şekilde incelenerek üniversitelerde LGBTİ+ hakları bağlamında toplumsal cinsiyet eşitliğini izlemek üzere verilere ulaşılmaya çalışılmıştır.

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi LGBTİ+'lara Yönelik Ayrımcılık Göstergeleri

	GÖSTERGE	PUANLAR			Bulgular
		0	1	2	
1.	Üniversitelerde Akademik Faaliyetlerde LGBTİ+ Hakları ve Toplumsal Cinsiyet Eşitliği				6/10
1.1.	Eğitimin her aşamasında (önlisans, lisans, yüksek lisans, doktora) LGBTİ+ hakları bağlamında ve toplumsal cinsiyet konusunda zorunlu derslerin sayısı	1			5 adet zorunlu dersin adında anahtar sözcük bulunmaktadır.
1.2.	Eğitimin her aşamasında (önlisans, lisans, yüksek lisans, doktora) LGBTİ+ hakları bağlamında ve toplumsal cinsiyet konusunda seçmeli derslerin sayısı	2			71 adet seçmeli dersin adında anahtar sözcük bulunmaktadır.
1.3.	Üniversitelerde LGBTİ+ hakları bağlamında toplumsal cinsiyet eşitliği üzerine akademik etkinlik	2			130'u aşkın yayın, 54 faaliyet olmak üzere toplam 184 etkinlik bulunmaktadır.
1.4.	Üniversitelerdeki toplumsal cinsiyet ve kadın çalışmaları bölümlerinin varlığı	0			
1.5.	Üniversitelerdeki toplumsal cinsiyet ve kadın araştırma merkezlerinin varlığı	1			Kadın ve Aile Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi (MUKAMER)
2.	LGBTİ+'lar İçin Kampüs İklim				4/12
2.1.	Üniversitelerde LGBTİ+ dayanışma/araştırma kulüplerinin varlığı	0			Muğla Queer (2022 senesinde aktif etkinlik gerçekleştirmiştir.)
2.2.	Üniversitelerde LGBTİ+ Topluluğun statüsü (resmi/resmi olmayan/resmileşme sürecinde)	0			

2.3.	Üniversitelerde LGBTİ+'lar özelinde etkinlik sayısı	2	5'i topluluk, 1'i üniversite olmak üzere 6 etkinlik gerçekleştirilmiştir.
2.4.	Kampüslerdeki Onur Haftası/Ayı etkinliklerinin sayısı	0	
2.5.	Kampüslerdeki 8 Mart etkinliklerinin sayısı	2	8'i topluluk, 15'i üniversite olmak üzere toplam 23 etkinlik gerçekleştirilmiştir.
2.6.	Kampüslerdeki Cinsiyetsiz Tuvalet Sayısı ve Erişilebilirlik	0	
3.	Üniversitelerde LGBTİ+fobik ve Cinsiyetçi Kalıplar		5/8
3.1.	LGBTİ+ hakları bağlamında toplumsal cinsiyet farkındalığını artıran kampanya ve bilgilendirici materyal sayısı	2	5 materyal bulunmaktadır.
3.2.	Üniversite çalışanları ve yönetici kadro başta olmak üzere üniversite mensuplarına yönelik düzenlenen LGBTİ+ hakları bağlamında toplumsal cinsiyet eşitliği eğitim ve seminer sayısı	2	10 etkinlik gerçekleştirilmiştir.
3.3.	Üniversite web sitelerinde bulunan açıklamalarda LGBTİ+ hakları bağlamında toplumsal cinsiyet eşitliğine uygun demeç sayısı	0	
3.4.	Üniversitelerin paylaştığı LGBTİ+ hakları bağlamında incelenebilecek toplumsal cinsiyet eşitliğine dair rapor sayısı	1	Cinsel Taciz ve Cinsel Saldırıyla Mücadele Kurulu Yönergesi, Cinsel Taciz ve Cinsel Saldırıyla Mücadele Kurulu Birim Görevleri
TOPLAM SKOR			15/30

Üniversitenin müfredat incelemesi AKTS Ders Kataloğu kısmından gerçekleştirilmiş, ders adında anahtar sözcük barındıran 5 zorunlu, 71 seçmeli olmak üzere toplam 76 dersin olduğu görülmüştür. Zorunlu dersler yalnızca sağlık bilimleri alanında ve toplumsal cinsiyet eşitliğini içinde barındırmamaktadır. Seçmeli dersler ise farklı bölümlerde ve çeşitli anahtar kelimeleri içeren şekilde dağılmaktadır. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi bilimsel yayınlar için AVESİS, AXSIS gibi sistemleri kullanmamaktadır ve Web of Science, Scopus üzerinden veriye ulaşamamıştır. Ancak üniversitenin faaliyet raporlarında her sene gerçekleştirilen etkinliklerin yanı sıra bilimsel yayınlar, projeler, eğitimler ve tezler de sunulmuştur. Bu nedenle tarama Faaliyet Raporlarındaki çalışmalar ve YÖK Tez veri tabanı kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Ulaşılan akademik yayınlarda neredeyse her anahtar kelimeyi içerisinde barındıran bir yayın en az görülmüştür.

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi'nde 2005 yılında kurulan Kadın Çalışmaları Araştırma ve Uygulama Merkezi, 2019 yılının Eylül ayında resmi gazetede yayınlanan yönetmelik değişikliğiyle Kadın ve Aile Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi olarak anılmaya başlanmıştır. İzleme gerçekleştirilen seneler arası MUKAMER'in hiçbir faaliyetine rastlanmamıştır. Üniversite mensuplarına yönelik gerçekleştirilen toplumsal cinsiyet eşitliği temelli eğitim ve seminerler Tıp Fakültesi, Eğitim Koordinatörlüğü, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi gibi çeşitli alanlara dağılım

göstermiştir. Örnek olarak Eğitim Koordinatörlüğü tarafından üniversitenin akademik ve idari personeline yönelik gerçekleştirilen “İnsan Hakları Temelinde İşyerinde Cinsiyet Eşitliği” eğitimi verilebilmektedir. Bunlara ek olarak Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi’nin TÜBİTAK ve BAP tarafından desteklenen önemli projeleri bulunmaktadır. Bu projeler “toplumsal cinsiyet”, “insan hakları”, “toplumsal cinsiyet eşitliği farkındalığı”, “cinsiyet eşitsizliği”, “cinsiyetçi söylem”, “LGBTİ+” gibi birçok anahtar kelimeyi içermektedir.

LGBTİ+’lar için Kampüs İklimi değerlendirildiğinde üniversite tarafından resmiyeti tanınmayan LGBTİ+ öğrenci topluluğu, Muğla Queer 1 sene aktif faaliyet gösterebilmiş ve bu süre içerisinde 5 etkinlik gerçekleştirerek kampüs iklimine katkı sağlamıştır. Tıp Fakültesi tarafından gerçekleştirilen “Aşk Bir İnsan Hakkıdır” semineri de burada yer alan etkinliklerden biridir. 8 Mart Dünya Kadınlar Günü’ne yönelik etkinlikler incelendiğinde 8’i topluluk 15’i üniversite tarafından gerçekleştirilmiş 23 etkinliğe ulaşılmıştır. Üniversitenin 2019 yılından 2023 yılına kadar yayınladığı her Faaliyet Raporu’nda izleme çalışması bağlamında etkinliklere ve yayınlara yer verilmiş, 2020 Yılı Kurum İç Değerlendirme Raporu’nda toplumsal cinsiyet ortak derslerinin açıldığı bildirilmiştir.

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi LGBTİ+ Haklarına Erişim Göstergeleri

	GÖSTERGE	PUANLAR			Bulgular
		0	1	2	
1.	Üniversite Mevzuat, Yönerge ve Politika Belgelerinde LGBTİ+ Hakları Bağlamında Toplumsal Cinsiyet Eşitliği				5/12
1.1.	CEDAW ve İstanbul Sözleşmesi’ne atıfta bulunan yönetmelik ve yönerge sayısı	0			
1.2.	Mevzuat, Yönerge ve Politika metinlerinde “toplumsal cinsiyet” ve “cinsel yönelim”, “cinsiyet kimliği” gibi kavramlara atıf sayısı	2			Cinsel Taciz ve Cinsel Saldırıyla Mücadele Kurulu Yönergesi, Cinsel Taciz ve Cinsel Saldırıyla Mücadele Kurulu Birim Görevleri
1.3.	Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerinden 5 No’lu amaca atıfta bulunan yönetmelik, yönerge ve politika sayısı	0			
1.4.	Toplumsal cinsiyet eşitliğini destekleyici yönetmelik sayısı	1			Cinsel Taciz ve Cinsel Saldırıyla Mücadele Kurulu Yönergesi
1.5.	Üniversitelerin toplumsal cinsiyet, cinsiyet kimliği ve cinsel yönelime yönelik ayrımcılık karşıtı politika sayısı	2			Öğrenci Toplulukları Yönergesi, Cinsel Taciz ve Cinsel Saldırıyla Mücadele Kurulu Yönergesi
1.6.	Diploma Mezuniyet Belgelerinde İsim Değişikliği yollarının açık ve anlaşılır bir şekilde belirtilmesi	0			
2.	Üniversitelerin TCE’ye Dikkat Çekmek İçin STK’larla Yaptıkları İş Birlikleri, Etkinlikler				1/4

2.1.	STK'lar ile birlikte yürütülen kampanya, ortak çalışma, etkinlik, iş birliği sayısı ve buradaki TCE bağlamında çeşitlilik (kurum çeşitliliği, ortaklık çeşitlilikleri) sayısı	1	1 STK ve 1 merkezi yönetim ile işbirliği kurulmuştur.
2.2.	STK'larla birlikte oluşturulan ve hayata geçirilen modellerin sayısı	0	
3.	Üniversitelerde Şiddet ve Taciz ile Mücadelenin Kurumsallaşması: CTS Birimleri		6/10
3.1.	Üniversitelerdeki aktif CTS biriminin varlığı	2	Cinsel Taciz ve Cinsel Saldırıyla Mücadele Kurulu
3.2.	Üniversitelerdeki CTS birimlerine başvuru yollarının açık ve anlaşılır bir şekilde belirtilmesi	1	Cinsel Taciz ve Cinsel Saldırıyla Mücadele Kurulu Yönergesi
3.3.	CTS birimlerine dair bilgi alınabilecek üniversite-web sitesinin varlığı	1	https://hukukmusa-virligi.mu.edu.tr/tr/cinsel-taciz-ve-cinsel-saldiriyla-mucadele-kurulucitsam-6708
3.4.	CTS birimlerinde adalete erişime yardımcı olma, yönlendirme, psikolojik destek verme gibi durumlara dair bir içeriklerin varlığı	2	Cinsel Taciz ve Cinsel Saldırıyla Mücadele Kurulu Yönergesi
3.5.	Taciz ve mobbing gibi konular hakkında verilen eğitim ve/veya seminer sayısı	0	
TOPLAM SKOR			12/26

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi'nde toplumsal cinsiyet eşitliği bağlamında anahtar kelimelerin yer aldığı kısıtlı yönerge, yönetmelik ve politika belgesine ulaşılmıştır. Bu kısıtlılığın yanı sıra Koruma ve Güvenlik Şube Müdürlüğü Görev, Çalışma ve Trafik Yönergesi'nde olduğu gibi içerisinde "toplu eylem duyumu alındığında, gerektiğinde genel kolluk desteği alınması, girişlerin kapatılması, ziyaretçi girişlerinin sınırlandırılması" ifadeleriyle örgütlenme ve toplanma hakkını ihlal eden maddelere rastlanmıştır. Öğrenci Toplulukları Yönergesi'nde ise "toplumda infial yaratacak, manevi değerlere, devletin manevi şahsiyetine zarar verici tutumlar" ile "cinsiyet ayrımı ile komplaktırıcı, ötekileştirici, ayrıştırıcı tutumlar" içeren topluluklara durdurma cezası ve tekrarı durumunda kapatma uygulanacağı belirtilmiştir. LGBTİ+'ların varoluşlarını sınırlandıran ve muğlak ifadelerle koruyabilecek olan bu yönetmeliğin hak ihlallerine neden olabileceği düşünülmektedir.

Üniversitede Cinsel Taciz ve Cinsel Saldırıyla Mücadele Kurulu bulunmaktadır ve toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik ifadeler yalnızca bu kurulun yönergesi ve birim görevleri belgelerinde geçmektedir. Cinsel Taciz ve Cinsel Saldırıyla Mücadele Kurulu Yönergesi'nde "toplumsal cinsiyet eşitliği; cinsel taciz ve saldırıdan arındırılmış bir ortam için farkındalık çalışmaları; engelleme, etkin soruşturma ve yaptırımın önemi" vurgulanmıştır. CTS'ye başvuru süreci açık bir şekilde aktarılmamıştır ancak psikolojik, tıbbi ve hukuki destek mekanizmalarının işletildiği belirtilmiştir. CTS Kurulu'nun Birim Görevleri'nde ise "toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda duyarlılık, cinsiyet ayrımcılığına karşı farkındalık, cinsel taciz ve cinsel saldırıdan koruma, etkin soruşturma yürütme, sürecin anonim gerçekleştirildiği ve başvuru yolları" şeklinde bilgilere yer

verilmiştir. CTS kurulu için kurulmuş ayrı bir website bulunmamakla beraber hukuk müşavirliği başlığı altında geçmekte ve erişim kolay gözükmemektedir.

14.2. LGBTİ+'lara Yönelik Ayrımcılık ve Haklara Erişim Ölçekleri

Araştırmaya Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi mensubu olan 53 öğrenci, 4 akademik personel ve 2018 ve sonrasında mezun olan 4 olmak üzere toplam 61 kişi katılmıştır. Araştırmaya katılan 61 kişiye LGBTİ+'lara Yönelik Ayrımcılık Ölçeğinde yer alan 16 soru ve LGBTİ+ Haklarına Erişim Ölçeğinde yer alan 19 soru yöneltilmiş ve 1 (kesinlikle katılmıyorum) ile 5 (kesinlikle katılıyorum) yanıt aralığında likert tipi cevaplanması beklenmiştir. Sorulara katılımcıların verdikleri yanıtların analizlerinden elde edilen bulgular aşağıda gösterilmektedir. Aşağıda yer verilen bulgulara, katılımcıların verdiği yanıtların ortalamalarının 100'lük değerlere dönüştürülmesi yoluyla ulaşılmıştır.

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi LGBTİ+'lara Yönelik Ayrımcılık Ölçeği Skorları

1	Üniversite içerisinde LGBTİ+'lar sözlü şiddete maruz bırakılmazlar.	47.2	Şiddet	53.4
2	Üniversite içerisinde LGBTİ+'lar fiziksel şiddete maruz bırakılmazlar.	64		
3	Üniversite içerisinde LGBTİ+'lar psikolojik şiddete maruz bırakılmazlar.	44.2		
4	Üniversite içerisinde LGBTİ+'lar cinsel tacize maruz bırakılmazlar.	58.4		
5	Üniversite içerisinde ayrımcılığa uğrayan LGBTİ+'lar bunu rahatça ifade edebilir.	55.4	Akademik Faaliyetler	57.9
6	Dersler sırasında dersi veren öğretim elemanı toplumsal cinsiyet eşitliğini gözetir.	56.4		
7	Dersler sırasında öğrenciler toplumsal cinsiyet eşitliğini gözetir.	60		
8	Ders içerikleri toplumsal cinsiyet eşitliğini gözetir.	55.4		
9	Derslerde LGBTİ+'lar ayrımcılığa uğramaz.	58		
10	Ders dışı akademik faaliyetlerde (seminer, çalıştay, atölye vb.) LGBTİ+'lar ayrımcılığa uğramaz.	58.4		
11	Üniversitede LGBTİ+'lar akademik personelle iletişim kurarken eşit muamele görür.	57.8		
12	Üniversitede LGBTİ+'lar öğrencilerle iletişim kurarken eşit muamele görür.	62		
13	Yurtlarda LGBTİ+'lar ayrımcılığa maruz bırakılmazlar.	38.4	Barınma	38
14	Yurtlarda LGBTİ+'lar yurt yönetimiyle iletişim kurarken eşit muamele görür.	37.4		
15	Yurtlarda LGBTİ+'lar yurt personeliyle iletişim kurarken eşit muamele görür.	38		
16	Yurtlarda LGBTİ+'lar yurttan kalan öğrencilerle iletişim kurarken eşit muamele görür.	38.4		
			SKOR	51.8

Yukarıdaki tabloda görülebileceği gibi Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi mensupları üniversitede LGBTİ+'ların şiddete maruz bırakılmaları ile ilgili 4 sorudan oluşan Ayrımcılık-Şiddet alt boyutuna 53.4, akademik faaliyetler sırasında ayrımcılığa maruz bırakılma ile ilgili 8 sorudan oluşan Ayrımcılık-Akademik faaliyetler alt boyutuna 57.9 ve öğrencilerin yurtlarda ayrımcılığa maruz bırakılmaları ile ilgili 4 sorudan oluşan Ayrımcılık-Barınma alt boyutuna 38 puan olarak hesaplanmış yanıtlar vermişlerdir. Ölçekte yer alan sorulara verilen yanıtlar sonucunda Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi için toplam skor 51.8 olarak hesaplanmıştır.

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi'nin 61 mensubununun 35'i KYK yurdu, 12'si özel öğrenci yurdu, 1'i üniversite öğrenci yurdunda kalmakta ve 13'ü yurtda yaşamamaktadır. Barınma alt boyutundan alınan 38 puan ortalaması katılımcıların ikamet ettikleri yurtlara dair deneyimleri ya da izlenimleriyle açıklanmaktadır. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi'nin içerisinde üniversiteye bağlı özel yurt bulunmaktadır. Üniversitenin çevresinde ise KYK yurtları vardır. KYK yurdu ve özel öğrenci yurdunda kalan katılımcıların yurt deneyimleri puan ortalamaları sırasıyla şu şekildedir: 39.2 ve 33.7. Bu değerler üniversite özel yurdunun KYK'dan bile daha çok LGBTİ+'ların barınma zorluğu çektiği alan olduğunu göstermektedir.

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi LGBTİ+ Haklarına Erişim Ölçeği Skorları

1	Üniversitede LGBTİ+ hakları özgürce savunulur.	47.8	Örgütlenme ve Savunuculuk	48.9
2	Üniversitede LGBTİ+ haklarına ilişkin faaliyetler özgürce gerçekleştirilir.	42		
3	Üniversitede LGBTİ+ temalı faaliyetler özgürce gerçekleştirilir.	40		
4	Üniversitede LGBTİ+ öğrenciler, LGBTİ+ haklarını savunmak için bir araya gelebilir.	58.4		
5	Üniversitede LGBTİ+'lar, öğrenci toplulukları bünyesine örgütlenebilir.	48.2		
6	Üniversitede Onur Yürüyüşü özgürce düzenlenebilir.	41		
7	Öğrenci toplulukları içerisinde LGBTİ+'lar kendilerini özgürce ifade edebilirler.	65.6		
8	Derslikler LGBTİ+'lar için güvenlidir.	65.2	Güvenli Alan	61.9
9	Ortak kullanım alanları (örn. kafeterya, kantin, kütüphane, çalışma salonları, laboratuvarlar, yemekhaneler, spor tesisleri ve benzeri sosyalleşme alanları gibi) LGBTİ+'lar için güvenlidir.	63.2		
10	İdari binalar LGBTİ+'lar için güvenlidir.	57.4		

11	Üniversite yönetimi LGBTİ+ hakları konusunda bilgi sahibidir.	35.8	Üniversite Mensuplarının Algı ve Tutumu	38
12	İdari personel LGBTİ+ hakları konusunda bilgi sahibidir.	36.8		
13	Üniversite güvenlik görevlileri LGBTİ+ hakları konusunda bilgi sahibidir.	32.2		
14	Üniversite yönetimi öğrencilerle iletişim kurarken toplumsal cinsiyet eşitliğini gözetir.	41.4		
15	İdari personel öğrencilerle iletişim kurarken toplumsal cinsiyet eşitliğini gözetir.	44		
16	Üniversite güvenlik görevlileri öğrencilerle iletişim kurarken toplumsal cinsiyet eşitliğini gözetir.	38.6		
17	Öğrenciler LGBTİ+ hakları konusunda bilgi sahibidir.	57.8	Akran Davranışları	58.7
18	Öğrenciler kendi aralarında iletişim kurarken toplumsal cinsiyet eşitliğini gözetir.	60		
19	Arkadaş ortamında LGBTİ+'lara dair meseleler, olumlu bir atmosferde konuşulur.	58.6		
			SKOR	49.1

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi mensuplarının LGBTİ+ Haklarına Erişim Ölçeğine verdiği puanlar yukarıdaki tabloda verilmiştir. Bu tablo incelendiğinde 7 sorudan oluşan Örgütlenme ve Savunuculuk alt boyutuna 48.9, 3 sorudan oluşan Güvenli Alan alt boyutuna 61.9, 6 sorudan oluşan Üniversite Mensuplarının Algı ve Tutumu alt boyutuna 38 ve 3 sorudan oluşan Akran Davranışları alt boyutuna 58.7 puan verdikleri görülmüştür. Ölçekte yer alan sorulara verilen yanıtlar sonucunda Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi'nin toplam hesaplanmış puanı 49.1 olmuştur. Ölçekte en düşük puan alan madde diğer üniversiteler ile benzer şekilde güvenlik görevlilerinin LGBTİ+ hakları konusunda bilgi sahibi olmasıdır.

15. Uludağ Üniversitesi

15.1. Mevzuat, Müfredat, Politika, Paydaş Analizleri

Uludağ Üniversitesi web sitesinde bulunan Yönetmelikler, Yönergeler, Eylem Planları, Direktörlükler, Koordinatörlükler, Müdürlükler, Uygulama ve Araştırma Merkezleri, üniversitenin misyonu ve vizyonu, Kurum İç Raporları, Faaliyet Raporları, duyuruları, etkinlik takvimleri, önlisans- lisans ve lisansüstü bölüm ve programlarının sayfalarındaki ders ve müfredat kısımları, AKTS Bilgi Paketi, hem üniversitenin kurumsal sosyal medya hesapları hem de toplulukların sosyal medya hesapları (Instagram, Facebook ve Twitter), AVESİS ve YÖK Tez veri tabanları detaylı bir şekilde incelenerek üniversitelerde LGBTİ+ hakları bağlamında toplumsal cinsiyet eşitliğini izlemek üzere verilere ulaşılmaya çalışılmıştır.

Uludağ Üniversitesi LGBTİ+'lara Yönelik Ayrımcılık Göstergeleri

	GÖSTERGE	PUANLAR			Bulgular
		0	1	2	
1.	Üniversitelerde Akademik Faaliyetlerde LGBTİ+ Hakları ve Toplumsal Cinsiyet Eşitliği				8/10
1.1.	Eğitimin her aşamasında (önlisans, lisans, yüksek lisans, doktora) LGBTİ+ hakları bağlamında ve toplumsal cinsiyet konusunda zorunlu derslerin sayısı	1			12 adet zorunlu dersin adında anahtar sözcük bulunmaktadır.
1.2.	Eğitimin her aşamasında (önlisans, lisans, yüksek lisans, doktora) LGBTİ+ hakları bağlamında ve toplumsal cinsiyet konusunda seçmeli derslerin sayısı	2			76 adet seçmeli dersin adında anahtar sözcük bulunmaktadır.
1.3.	Üniversitelerde LGBTİ+ hakları bağlamında toplumsal cinsiyet eşitliği üzerine akademik etkinlik	2			351'i aşkın yayın, 23 faaliyet olmak üzere toplam 374 etkinlik bulunmaktadır.
1.4.	Üniversitelerdeki toplumsal cinsiyet ve kadın çalışmaları bölümlerinin varlığı	2			Kadın ve Aile Çalışmaları Anabilim Dalı
1.5.	Üniversitelerdeki toplumsal cinsiyet ve kadın araştırma merkezlerinin varlığı	1			Kadın ve Aile Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi (UKAM)
2.	LGBTİ+'lar İçin Kampüs İklim				3/12
2.1.	Üniversitelerde LGBTİ+ dayanışma/araştırma kulüplerinin varlığı	0			
2.2.	Üniversitelerde LGBTİ+ Topluluğun statüsü (resmi/resmi olmayan/resmikleşme sürecinde)	0			
2.3.	Üniversitelerde LGBTİ+'lar özelinde etkinlik sayısı	1			3 etkinlik yapılmıştır.
2.4.	Kampüslerdeki Onur Haftası/Ayı etkinliklerinin sayısı	0			

2.5.	Kampüslerdeki 8 Mart etkinliklerinin sayısı	2	11'i topluluk, 10'u üniversite olmak üzere toplam 21 etkinlik gerçekleştirilmiştir.
2.6.	Kampüslerdeki Cinsiyetsiz Tuvalet Sayısı ve Erişilebilirlik	0	
3.	Üniversitelerde LGBTİ+fobik ve Cinsiyetçi Kalıplar		5/8
3.1.	LGBTİ+ hakları bağlamında toplumsal cinsiyet farkındalığını artıran kampanya ve bilgilendirici materyal sayısı	1	Cinsiyet Eşitliği Planı (2022-2025)
3.2.	Üniversite çalışanları ve yönetici kadro başta olmak üzere üniversite mensuplarına yönelik düzenlenen LGBTİ+ hakları bağlamında toplumsal cinsiyet eşitliği eğitim ve seminer sayısı	2	6 etkinlik gerçekleştirilmiştir.
3.3.	Üniversite web sitelerinde bulunan açıklamalarda LGBTİ+ hakları bağlamında toplumsal cinsiyet eşitliğine uygun demeç sayısı	1	UKAM etkinlik duyuruları
3.4.	Üniversitelerin paylaştığı LGBTİ+ hakları bağlamında incelenebilecek toplumsal cinsiyet eşitliğine dair rapor sayısı	1	Cinsiyet Eşitliği Planı (2022-2025)
TOPLAM SKOR			16/30

Uludağ Üniversitesi'nde Kadın Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi 2021 yılında yönetmelik ve isim değişikliği ile Kadın ve Aile Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi (UKAM) olarak çalışmaya başlamıştır. Kadın Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi'nin amaçları hala sitede bulunmaktadır ve içerisinde toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlamak, Türkiye'de toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin araştırılması gibi ifadeler kullanılmıştır. UKAM'ın yönetmeliğinde ise "insan haklarına ve hukuka saygının gelişmesine ve sağlamaştırılmasına katkı" haricinde toplumsal cinsiyet eşitliği bağlamında bir ifadeye rastlanmamıştır. Merkezin gerçekleştirdiği etkinlikler ve faaliyetleri incelendiğinde "toplumsal cinsiyet" ibaresi geçen tek etkinliğin 2019'da merkezin ismi ve yönergesi değiştirilmeden önce gerçekleştirilen "Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Farkındalık Atölyesi" olduğu görülmektedir. Üniversitenin Mediko-Sosyal Gençlik Danışma Merkezi tarafından da üniversite mensuplarına yönelik Cinsel Yolla Bulaşan Hastalıklar eğitimi gerçekleştirilmiştir.

Üniversitenin AKTS Bilgi Sistemi üzerinden müfredat incelemesi yapıldığında ders adında anahtar sözcük barındıran 12 zorunlu ve 76 seçmeli ders rapor edilmiştir. Zorunlu derslerin neredeyse hepsinin sosyal bilimler ve sağlık bilimleri alanında gerçekleştirildiği ve fakülteler arası çeşitliliğe sahip olmadığını söylemek mümkündür. Ancak seçmeli derslerin toplumsal cinsiyet eşitliği bağlamında farklılaştığı ve fakültelerde çeşitlendiği görülmektedir. Toplumsal cinsiyet çeşitliliğinin sağlanmasında Kadın ve Aile Çalışmaları Anabilim Dalı'nın etkisi olduğu düşünülmektedir. Akademik yayınların anahtar kelimeler bağlamında taranmasında ise 351'in üzerinde yayına rastlanmıştır. "Cinsel yönelim", "erkeklik", "queer/kuir" kavramlarına dair hiçbir yayın bulunamamışken "cinsiyet" ve "kadın" anahtar kelimelerinin 64'er kez yayınların başlığında yer aldığı tespit edilmiştir.

Uludağ Üniversitesi'nde LGBTİ+'lar için Kampüs İklimi değerlendirildiğinde LGBTİ+ öğrenci topluluğunun bulunmadığı görülmektedir. Uludağ Üniversitesi Toplum Gönüllüleri Topluluğu gibi kapsayıcı etkinlikler gerçekleştiren bir topluluğun varlığı üniversitede LGBTİ+'lar özelinde 3 etkinlik gerçekleştirmiş ve kampüs iklimine katkı sunmuştur. Kampüste Onur Ayı/Haftası etkinliği ise gerçekleştirilememiştir. 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'ne yönelik etkinlikler değerlendirildiğinde topluluklar tarafından 11, üniversite tarafından 10 olmak üzere toplam 21 etkinlik gerçekleştirildiği görülmektedir. Bu etkinliklerden bazıları "Feminist Psikoloji Semineri", "8 Mart'a giderken; Kadın Mücadelesi Tarihini ve Mücadele Biçimlerini Konuşuyoruz" ve "İstanbul Sözleşmesi Ne İşe Yarar" gibi toplumsal cinsiyet eşitliğini destekleyici faaliyetlerdir.

Uludağ Üniversitesi LGBTİ+ Haklarına Erişim Göstergeleri

	GÖSTERGE	PUANLAR			Bulgular
		0	1	2	
1.	Üniversite Mevzuat, Yönerge ve Politika Belgelerinde LGBTİ+ Hakları Bağlamında Toplumsal Cinsiyet Eşitliği				7/12
1.1.	CEDAW ve İstanbul Sözleşmesi'ne atıfta bulunan yönetmelik ve yönerge sayısı	0			
1.2.	Mevzuat, Yönerge ve Politika metinlerinde "toplumsal cinsiyet" ve "cinsel yönelim", "cinsiyet kimliği" gibi kavramlara atıf sayısı	1			Cinsiyet Eşitliği Planı (2022-2025)
1.3.	Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerinden 5 No'lu amaca atıfta bulunan yönetmelik, yönerge ve politika sayısı	2			2024-2028 Yılları Stratejik Planı, Cinsiyet Eşitliği Planı (2022-2025)
1.4.	Toplumsal cinsiyet eşitliğini destekleyici yönetmelik sayısı	1			Cinsiyet Eşitliği Planı (2022-2025)
1.5.	Üniversitelerin toplumsal cinsiyet, cinsiyet kimliği ve cinsel yönelime yönelik ayrımcılık karşıtı politika sayısı	2			Öğrenci Toplulukları Kuruluş, İşleyiş ve Etkinlik Yönergesi; Cinsiyet Eşitliği Planı (2022-2025)
1.6.	Diploma Mezuniyet Belgelerinde İsim Değişikliği yollarının açık ve anlaşılır bir şekilde belirtilmesi	1			Şerhli değişiklik yapılmaktadır.
2.	Üniversitelerin TCE'ye Dikkat Çekmek İçin STK'larla Yaptıkları İş Birlikleri, Etkinlikler				2/4
2.1.	STK'lar ile birlikte yürütülen kampanya, ortak çalışma, etkinlik, iş birliği sayısı ve buradaki TCE bağlamında çeşitlilik (kurum çeşitliliği, ortaklık çeşitlilikleri) sayısı	2			4 STK ve 1 yerel yönetim ile iş birliği kurulmuştur.
2.2.	STK'larla birlikte oluşturulan ve hayata geçirilen modellerin sayısı	0			

3.	Üniversitelerde Şiddet ve Taciz ile Mücadelenin Kurumsallaşması: CTS Birimleri	0/10
3.1.	Üniversitelerdeki aktif CTS biriminin varlığı	0
3.2.	Üniversitelerdeki CTS birimlerine başvuru yollarının açık ve anlaşılır bir şekilde belirtilmesi	0
3.3.	CTS birimlerine dair bilgi alınabilecek üniversite-web sitesinin varlığı	0
3.4.	CTS birimlerinde adalete erişime yardımcı olma, yönlendirme, psikolojik destek verme gibi durumlara dair bir içeriklerin varlığı	0
3.5.	Taciz ve mobbing gibi konular hakkında verilen eğitim ve/veya seminer sayısı	0
TOPLAM SKOR		9/26

Uludağ Üniversitesi'nin yönerge, yönetmelik ve politika belgelerinde "toplumsal cinsiyet" ibaresi bulunmamaktadır. Toplumsal cinsiyet kavramına yalnızca planlarda rastlanmıştır. Cinsiyet Eşitliği Planı (2022-2025) içerisinde "Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerinden 5 No'lu amaca atıf, cinsiyet eşitliğinin sağlanması, toplumsal cinsiyet temelli ayrımcılık ve şiddetin önüne geçilmesi, çeşitlilik" gibi birçok atıf bulunmaktadır. 2024-2028 Yılları Stratejik Plan'ında da "5 No'lu amaca atıf gerçekleştirerek toplumsal cinsiyet eşitliği hedefine ulaşmak için politika ve mevzuatlarla desteklenerek eşitliğin artırılacağı, cinsel şiddetin önüne geçilemediği; kulüplerin çeşitlendirilmesi hedefi" gibi toplumsal cinsiyet eşitliğini destekleyici birçok ifade yer almaktadır. Mediko-Sosyal ve Gençlik Danışma Merkezinin Görev, Yetki ve Sorumlulukları Yönergesi'nde cinsel sağlık ve şiddet gibi gençler için önemli sağlık riskleri ve sorunlarıyla ilgili danışmanlık, psikolojik görüşme ve terapi hizmeti gibi pek çok imkan ve eğitimin gerçekleştirildiği belirtilmektedir.

Öğrenci Toplulukları Kurulu, İşleyiş ve Etkinlik Yönergesi'nde ise hem ayrımcılık gerçekleştirilmesini hem de siyasi içerikli, genel ahlaka aykırı ya da yüz kızartıcı davranışların bulunduğu etkinliklerin topluluğun fesih sebebi olduğu aktarılmıştır. Bu yönerge hem LGBTİ+ haklarını korumaya hem de genel ahlak ifadesi ile hakların ihlal edilmesine aracılı olabilecek bir niteliğe sahiptir. Benzer şekilde Yurtlar Yönergesi'nde de "cinsel taciz ve cinsel saldırıda bulunmak" ve "milli birlik ve bütünlük duygularını zedeleyici ya da bozucu amaçlı eylemde bulunmak" yurttan kesin çıkartma cezası alınacak eylemler olarak sunulmuştur. Önlisans ve Lisans Eğitim Öğretim Yönetmeliği'nde aktarılan mezuniyet ve diploma süreçleri ise mezuniyetten sonra mahkeme kararına dayalı nüfus kaydı değişikliğinde diplomanın arkasına şerh düşüldüğü belirtilmiştir. Bu durum LGBTİ+ öğrencilerin hak ihlaline uğramasına neden olan ayrımcı bir uygulamadır. Uludağ Üniversitesi'nde CTS birimi bulunmamaktadır ve herhangi bir strateji planında kurulma hedefine de rastlanılmamıştır.

15.2. LGBTİ+'lara Yönelik Ayrımcılık ve Haklara Erişim Ölçekleri

Araştırmaya Uludağ Üniversitesi mensubu olan 28 öğrenci, 3 akademik personel ve 2018 ve sonrasında mezun olan 3 ve kendini diğer mensup olarak tanımlayan 1 olmak üzere toplam 35 kişi katılmıştır. Araştırmaya katılan 35 kişiye LGBTİ+'lara Yönelik Ayrımcılık Ölçeğinde yer alan 16 soru ve LGBTİ+ Haklarına Erişim Ölçeğinde yer alan 19 soru yöneltilmiş ve 1 (kesinlikle

katılmıyorum) ile 5 (kesinlikle katılıyorum) yanıt aralığında likert tipi cevaplanması beklenmiştir. Sorulara katılımcıların verdikleri yanıtların analizlerinden elde edilen bulgular aşağıda gösterilmektedir. Aşağıda yer verilen bulgulara, katılımcıların verdiği yanıtların ortalamalarının 100'lük değerlere dönüştürülmesi yoluyla ulaşılmıştır.

Uludağ Üniversitesi LGBTİ+'lara Yönelik Ayrımcılık Ölçeği Skorları

1	Üniversite içerisinde LGBTİ+'lar sözlü şiddete maruz bırakılmazlar.	45.8	Şiddet	51.8
2	Üniversite içerisinde LGBTİ+'lar fiziksel şiddete maruz bırakılmazlar.	57.8		
3	Üniversite içerisinde LGBTİ+'lar psikolojik şiddete maruz bırakılmazlar.	46.8		
4	Üniversite içerisinde LGBTİ+'lar cinsel tacize maruz bırakılmazlar.	57.2		
5	Üniversite içerisinde ayrımcılığa uğrayan LGBTİ+'lar bunu rahatça ifade edebilir.	49.2	Akademik Faaliyetler	58.1
6	Dersler sırasında dersi veren öğretim elemanı toplumsal cinsiyet eşitliğini gözetir.	58.8		
7	Dersler sırasında öğrenciler toplumsal cinsiyet eşitliğini gözetir.	58.8		
8	Ders içerikleri toplumsal cinsiyet eşitliğini gözetir.	60		
9	Derslerde LGBTİ+'lar ayrımcılığa uğramaz.	60.6		
10	Ders dışı akademik faaliyetlerde (seminer, çalıştay, atölye vb.) LGBTİ+'lar ayrımcılığa uğramaz.	58.2		
11	Üniversitede LGBTİ+'lar akademik personelle iletişim kurarken eşit muamele görür.	57.8		
12	Üniversitede LGBTİ+'lar öğrencilerle iletişim kurarken eşit muamele görür.	61.8		
13	Yurtlarda LGBTİ+'lar ayrımcılığa maruz bırakılmazlar.	41.8	Barınma	42
14	Yurtlarda LGBTİ+'lar yurt yönetimiyle iletişim kurarken eşit muamele görür.	42.8		
15	Yurtlarda LGBTİ+'lar yurt personeliyle iletişim kurarken eşit muamele görür.	41.8		
16	Yurtlarda LGBTİ+'lar yurttan kalan öğrencilerle iletişim kurarken eşit muamele görür.	41.8		
			SKOR	52.5

Yukarıdaki tabloda görülebileceği gibi Uludağ Üniversitesi mensupları üniversitede LGBTİ+'ların şiddete maruz bırakılmaları ile ilgili 4 sorudan oluşan Ayrımcılık-Şiddet alt boyutuna 51.8, akademik faaliyetler sırasında ayrımcılığa maruz bırakılma ile ilgili 8 sorudan oluşan Ayrımcılık-Akademik faaliyetler alt boyutuna 58.1 ve öğrencilerin yurtlarda ayrımcılığa maruz bırakılmaları ile ilgili 4 sorudan oluşan Ayrımcılık-Barınma alt boyutuna 42 puan olarak hesaplanmış yanıtlar vermişlerdir. Ölçekte yer alan sorulara verilen yanıtlar sonucunda Uludağ Üniversitesi için toplam skor 52.5 olarak hesaplanmıştır.

Uludağ Üniversitesi'nin 35 mensubunun 17'si KYK yurdu, 3'ü özel öğrenci yurdu, 1'i üniversite öğrenci yurdunda kalmakta ve 14'ü yurttan yaşamamaktadır. Barınma alt boyutundan alınan 42 puan ortalaması katılımcıların ikamet ettikleri yurtlara dair deneyimleri ya da izlenimleriyle açıklanmaktadır. Uludağ Üniversitesi'nin içerisinde üniversiteye bağlı özel yurt bulunmaktadır. Üniversitenin çevresinde ise KYK yurtları vardır. KYK yurdu ve özel öğrenci yurdu kalan katılımcıların yurt deneyimleri puan ortalamaları sırasıyla şu şekildedir: 47 ve 21.6. Bu değerler üniversite özel yurdunun LGBTİ+'lar için güvenli bir alan olmadığını, KYK'dan bile daha çok barınma zorluğu çekildiğini göstermektedir.

Uludağ Üniversitesi LGBTİ+ Haklarına Erişim Ölçeği Skorları

1	Üniversitede LGBTİ+ hakları özgürce savunulur.	41.2	Örgütlenme ve Savunuculuk	38.4
2	Üniversitede LGBTİ+ haklarına ilişkin faaliyetler özgürce gerçekleştirilir.	33.2		
3	Üniversitede LGBTİ+ temalı faaliyetler özgürce gerçekleştirilir.	32		
4	Üniversitede LGBTİ+ öğrenciler, LGBTİ+ haklarını savunmak için bir araya gelebilir.	41.8		
5	Üniversitede LGBTİ+'lar, öğrenci toplulukları bünyesine örgütlenebilir.	42.2		
6	Üniversitede Onur Yürüyüşü özgürce düzenlenebilir.	32.6		
7	Öğrenci toplulukları içerisinde LGBTİ+'lar kendilerini özgürce ifade edebilirler.	46.2		
8	Derslikler LGBTİ+'lar için güvenlidir.	56	Güvenli Alan	54.6
9	Ortak kullanım alanları (örn. kafeterya, kantin, kütüphane, çalışma salonları, laboratuvarlar, yemekhaneler, spor tesisleri ve benzeri sosyalleşme alanları gibi) LGBTİ+'lar için güvenlidir.	56		
10	İdari binalar LGBTİ+'lar için güvenlidir.	52		
11	Üniversite yönetimi LGBTİ+ hakları konusunda bilgi sahibidir.	34.2	Üniversite Mensuplarının Algı ve Tutumu	37.8
12	İdari personel LGBTİ+ hakları konusunda bilgi sahibidir.	38.8		
13	Üniversite güvenlik görevlileri LGBTİ+ hakları konusunda bilgi sahibidir.	32.6		
14	Üniversite yönetimi öğrencilerle iletişim kurarken toplumsal cinsiyet eşitliğini gözetir.	40.6		
15	İdari personel öğrencilerle iletişim kurarken toplumsal cinsiyet eşitliğini gözetir.	43.4		
16	Üniversite güvenlik görevlileri öğrencilerle iletişim kurarken toplumsal cinsiyet eşitliğini gözetir.	37.2		
17	Öğrenciler LGBTİ+ hakları konusunda bilgi sahibidir.	57.2		
18	Öğrenciler kendi aralarında iletişim kurarken toplumsal cinsiyet eşitliğini gözetir.	58.8	Akran Davranışları	60.1
19	Arkadaş ortamında LGBTİ+'lara dair meseleler, olumlu bir atmosferde konuşulur.	64.6		
SKOR				44.2

Uludağ Üniversitesi mensuplarının LGBTİ+ Haklarına Erişim Ölçeğine verdiği puanlar yukarıdaki tabloda verilmiştir. Bu tablo incelendiğinde 7 sorudan oluşan Örgütlenme ve Savunuculuk alt boyutuna 38.4, 3 sorudan oluşan Güvenli Alan alt boyutuna 54.6, 6 sorudan oluşan Üniversite Mensuplarının Algı ve Tutumu alt boyutuna 37.8 ve 3 sorudan oluşan Akran Davranışları alt boyutuna 60.1 puan verdikleri görülmüştür. Ölçekte yer alan sorulara verilen yanıtlar sonucunda Uludağ Üniversitesi'nin toplam hesaplanmış puanı 42.2 olmuştur. Diğer üniversitelerdeki sonuçlardan farklı olarak, ölçekte en düşük puan alan madde “Üniversitede LGBTİ+ temalı faaliyetler özgürce gerçekleştirilir.” olarak bulunmuştur. Üniversitenin yönetmelik, yönerge ve mevzuatlarındaki muğlak ifadeler değerlendirildiğinde bu sonuç şaşırtıcı olmamıştır.

16. Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın yapısal izleme bölümü olan Mevzuat ve Müfredat İncelemesi, Politika ve Paydaş Analizlerine bakıldığında, Ayrımcılık Göstergelerinde üniversitelerin genel ortalaması 30 üzerinden 17 iken Haklara Erişim Göstergelerinde ortalama 26 üzerinden 13.2'dir. Yapısal izlemenin Haklara Erişim Göstergelerinden Üniversitelerde Şiddet ve Taciz ile Mücadelenin Kurumsallaşması: CTS Birimleri, 10 üzerinden 3.2 ile en düşük alt göstergedir. Üniversitelerin TCE'ye Dikkat Çekmek İçin STK'larla Yaptıkları İş Birlikleri, Etkinlikler alt göstergesinin genel ortalaması 4 üzerinden 1,9'dur. Haklara Erişim göstergeleri arasından, üniversitelerdeki mevcut durumda en iyi puan alan alt gösterge 12 üzerinden 7,6 ile Mevzuat, Yönerge ve Politika Belgelerinde LGBTİ+ Hakları Bağlamında Toplumsal Cinsiyet Eşitliği olmuştur. En düşük alt gösterge puanını, Ayrımcılık Göstergelerinden LGBTİ+'lar İçin Kampüs İklimi alt göstergesi 12 üzerinden 3.7 puan ile takip etmektedir. Üniversitelerde LGBTİ+fobik ve Cinsiyetçi Kalıplar alt göstergesinin genel ortalaması 8 üzerinden 5,8'dir. Ayrımcılık göstergeleri arasından üniversitelerdeki mevcut durumda en iyi puan alan alt gösterge 10 üzerinden 7.6 ile Üniversitelerde Akademik Faaliyetlerde LGBTİ+ Hakları ve Toplumsal Cinsiyet Eşitliği olmuştur.

2024 yılında "Google Forms" aracılığı ile veri toplanmıştır. LGBTİ+'lara Yönelik Ayrımcılık Ölçeği ve LGBTİ+ Haklarına Erişim Ölçeği kullanılarak gerçekleştirilen araştırmaya toplam 684 üniversite mensubu katılmıştır. Araştırmanın dahil edilme kriterlerine uygun olan 647 katılımcı analize dahil edilmiştir. Araştırma katılımcılarının demografik bilgileri yöntem kısmında yer alan şekillerde aktarılmıştır. Ayrımcılık Göstergeleri arasında Barınma 43.4 ile genel ortalaması en düşük alt göstergedir. Haklara Erişim Göstergelerinde ise Üniversite Mensuplarının Algı ve Tutumunun 39.8 genel ortalama ile en düşük alt göstergedir.

Ankara ve İstanbul'daki devlet ve vakıf üniversitelerinin durumu ile kırsaldaki devlet üniversiteleri arasında maddi ve manevi birçok fark bulunmaktadır. Raporun bazı kısımlarında benzerlikler ve farklılıklar şeklinde değinilmesi haricinde veriler arasında bir analiz veya karşılaştırma gerçekleştirilmeyecektir.

		1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Haklar Ölçeği Toplam	-	,826**	,783**	,822**	,674**	,707**	,559**	,682**	,583**
2	Haklar: Örgütlenme		-	,454**	,468**	,366**	,380**	,262**	,365**	,358**
3	Haklar: Güvenli Alan			-	,639**	,572**	,735**	,649**	,718**	,522**
4	Haklar: Mensup Tutum ve Algıları				-	,493**	,658**	,520**	,615**	,583**
5	Haklar: Akran Davranışları					-	,637**	,527**	,649**	,437**
6	Ayrımcılık Ölçeği Toplam						-	,865**	,941**	,797**
7	Ayrımcılık: Şiddet							-	,733**	,592**
8	Ayrımcılık: Akademik Faaliyetler								-	,613**
9	Ayrımcılık: Barınma									-

Çalışmada kullanılan Haklara Erişim ve Ayrımcılık Göstergelerinin toplam puanları ve alt boyutları arasındaki ilişkiler korelasyon analizi ile incelenmiştir. Elde edilen bulgular Tablo 1’de sunulmuştur. Korelasyon analizinin sonuçları incelendiğinde iki ana gösterge ve alt boyutlarının tümünün birbiriyle pozitif yönde ve anlamlı ilişki gösterdiği bulunmuştur. Haklar Ölçeği’nin Ayrımcılık Ölçeği ($r=.707$, $p<0.01$) ile pozitif yönde, güçlü ilişkili olduğu bulunmuştur. LGBTİ+ Haklarına Erişim Ölçeği kendi içerisinde değerlendirildiğinde.36 ve.82 arasında; LGBTİ+’lara Yönelik Ayrımcılık Ölçeği değerlendirildiğinde.59 ile.94 arasında ilişkisellikleri tespit edilmiştir.

Ölçeklerden elde edilen puanların birbirleri ile pozitif bir korelasyona sahip olması ölçek değerlerinden biri yükselirken diğerinin de yükseldiği; birinin düşerken diğerinin de düştüğü anlamına gelmektedir. Bu doğrultuda değerlendirildiğinde katılımcıların örgütlenme, güvenli alan, mensup tutum/algıları ve akran davranışları gibi alt boyutlarda haklara erişim sağlayamayan öğrencilerin şiddet, barınma ve akademik faaliyetlerde de ayrımcılık deneyimledikleri söylenebilir.

i. Haklar ve Ayrımcılık İlişkisi

Mevzuat ve politika belgelerinde LGBTİ+ haklarını ve LGBTİ+’ların bu belgelerdeki görünür-lüğünü izleyen alt göstergenin genel ortalaması 12 üzerinden 7.6’dır. İncelenen 10 üniversitesi’nin 7’sinin hiçbir belgesinde “cinsiyet kimliği” ya da “cinsel yönelim” ifadesi bulunmamaktadır. Cinsiyet Eşitliği Eylem Planları, Strateji Planları ve Kadın Çalışmaları Araştırma Merkezlerinin Yönergesinde toplumsal cinsiyet eşitliği, kapsayıcılık, eşitlik ve çeşitliliğe dair ibareler yer almaktadır.

Hem ölçekler hem de üniversitelerde gerçekleştirilen yapısal izleme bulguları haklar ve ayrımcılık arasındaki ilişkiye işaret etmektedir. Bir yerde LGBTİ+’ların hakları gözetildiğinde veya görünürlüğünü yadsımayan haklar mevcutsa LGBTİ+’ların uğradıkları ayrımcılık da azalmaktadır. Aşağıda yer verilen Tablo 2’de LGBTİ+’ların Haklarına Erişimi’nin LGBTİ+’ların Ayrımcılığa Uğramama düzeylerini ne ölçüde yordadığı gösterilmiştir.

Model	B	Standart Hata	β	t	p	R ²	
1	Sabit	1,938	,084		23.198	,000	,143
	Örgütlenme ve Savunuculuk	,340	,033	,380	10.444	,000	
2	Sabit	,885	,076		11,716	,000	,542
	Örgütlenme ve Savunuculuk	,053	,027	,059	1.964	,000	
	Güvenli Alan	,590	,025	,708	23.696	,000	

3	Sabit	,782	,072		10.936	,000	,599
	Örgütlenme ve Savunuculuk	-.012	,026	-.014	-.468	,640	
	Güvenli Alan	,446	,028	,535	16.074	,000	
	Üniversite Mensuplarının Algı ve Tutumu	,338	,035	,322	9.604	,000	
4	Sabit	,392	,079		4.979	,000	,647
	Örgütlenme ve Savunuculuk	-.035	,024	-.039	-1.426	,154	
	Güvenli Alan	,351	,028	,421	12.600	,000	
	Üniversite Mensuplarının Algı ve Tutumu	,284	,034	,270	8.466	,000	
	Akran Davranışları	,270	,029	,277	9.476	,000	
Bağımlı Değişken (Sabit): LGBTİ+'lara Yönelik Ayrımcılık Göstergesi							

LGBTİ+'ların Ayrımcılık puanlarını Haklara Erişim bağlamında hangi değişkenin en iyi açıkladığını belirleyebilmek amacıyla yapılan Hiyerarşik Regresyon Analizi sonucu Tablo 2'de gösterilmiştir. Analiz sonuçları incelendiğinde Örgütlenme ve Savunuculuk puanlarının LGBTİ+'lara yönelik ayrımcılığı %14 düzeyinde açıkladığı görülmüştür ($p<.001$). Örgütlenme ve Savunuculuk puanlarının Güvenli Alan puanları eklenerek yeniden değerlendirildiği Model 2 incelendiğinde bu iki göstergenin ciddi bir artış ile LGBTİ+'lara yönelik ayrımcılığı %54 oranında açıkladığı görülmektedir. Örgütlenme ve Savunuculuk, Güvenli Alan ve Üniversite Mensuplarının Algı ve Tutumu bir arada incelendiğinde LGBTİ+'lara yönelik ayrımcılığı %59; bu modele Akran Davranışları eklenerek tüm alt boyutlar bir arada değerlendirildiğinde ise %64 oranında açıkladığı görülmektedir ($p<.001$).

Hiyerarşik Regresyon analizi sonuçları değerlendirildiğinde Haklara Erişim Göstergelerinin LGBTİ+'lara yönelik ayrımcılığı açıklamakta başarılı olduğunu söylemek mümkündür. LGBTİ+'ların Eşit Haklara erişiminin artmasıyla LGBTİ+'lara yönelik ayrımcılığın azaldığı görülmektedir. Bunlara ek olarak Örgütlenme ve Savunuculuk alt göstergesi LGBTİ+'lara yönelik ayrımcılığı tek başına açıklıyor dahi olsa yeterince etkili olmamıştır. Yereldeki devlet üniversitelerinde Güvenli Alanların önemi birinci ve ikinci model arasındaki oran farkında görülmektedir. Geçen senenin vakıf üniversitelerinde gerçekleştirilen çalışmada bu etkin faktör Akran Davranışları iken yereldeki devlet üniversitelerinde Güvenli Alan olması beklenen bir sonuçtur.

Tablo 3. Toplumsal Cinsiyet Eşitliği ile İlişkili Mevzuat ve Politika Belgeleri İçerisinde Düzenlemesi Olan ve Olmayan Üniversitelerde LGBTİ+'ların Haklarına Erişiminin ve Ayrımcılığa Uğrama Düzeyinin Karşılaştırılması İçin T Testi Tablosu

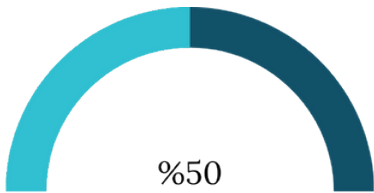
	Politika Belgesi Var		<	Politika Belgesi Yok		Karşılaştırma	
	Ort.	SS.		Ort.	SS.	t	p
Ayrımcılık	2.72	1.006	<	2.73	0.93	-048	.962
Eşit Haklar	2.43	0.88	>	2.42	0.77	-099	.921

Üniversitelerin Ayrımcılık ve Haklara Erişim Göstergeleri puanlarının politika ve mevzuat belgelerinin yeterliliğine göre farklılaşp farklılaşmadığını incelemek amacıyla Bağımsız Örneklem T-Testi analizi yapılmıştır. Analiz sonuçları incelendiğinde politika belgesi var olan yeterli sayılabilecek üniversitelerin ayrımcılık puanları ($\bar{X}=2.72$, $SS=1.006$) ve politika belgeleri yok/yetersiz sayılan üniversitelerin ayrımcılık puanları arasında ($\bar{X}=2.73$, $SS=0.93$) anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür ($p>.05$). Eşit Haklar bağlamında da politika belgesi var olan yeterli sayılabilecek üniversitelerin puanlarının ($\bar{X}=2.43$, $SS=0.88$) ve politika belgeleri yok/yetersiz sayılan üniversitelerin puanlarından ($\bar{X}=2.43$, $SS=0.88$) anlamlı bir biçimde farklılaşmadığı bulunmuştur ($p>.05$).

Bu sonuçlar değerlendirmeye alınan üniversitelerin politika ve mevzuat belgelerinin olması ya da olmamasının Ayrımcılık ve Haklara Erişim Göstergeleri puanlarında herhangi bir etkisi olmadığını göstermektedir. Ancak bu yanıltıcı bir sonuçtur. Mevzuat ve politika belgelerinin izlemesinde var/yeterli olarak sayılan üniversiteler içerisinde yalnızca toplumsal cinsiyet eşitliği vurgusunun yapıldığı belgeler bulunmaktadır. Yereldeki devlet üniversitelerinde politika belgelerinin var ve yeterli şekilde ifade edilmesi neredeyse imkansızdır. Bu nedenle LGBTİ+ haklarına dair bir vurgu içerebileceği düşünülen mevzuatlar sayılmış ve yapılan karşılaştırma da anlamlı bir sonuca ulaşamamıştır.

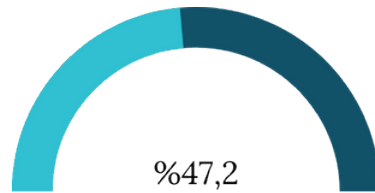
ii. Üniversitede LGBTİ+ Olmak

Çalışma kapsamında kendisini LGBTİ+ şemsiyesinde konumlandıran 388 katılımcıya üniversitedeki LGBTİ+'lara yönelik ayrımcılık deneyimleri ile ilgili ek sorular yöneltilmiştir. LGBTİ+ katılımcıların %50'si (n= 194) ayrımcılığa uğramamak için yönelimini/cinsiyet kimliğini açıklamadığını, %47.2'si (n=183) ise yönelimi/cinsiyet kimliği sebebiyle güvende hissetmediğini ifade etmiştir.

%50

LGBTİ+ katılımcıların %50'si (n=194) ayrımcılığa uğramamak için yönelimini/cinsiyet kimliğini açıklamıyor.

%47,2

LGBTİ+ katılımcıların %47,2'si (n=183) yönelimi/cinsiyet kimliği sebebiyle güvende hissetmiyor.

Tablo 4. LGBTİ+'ların Kimliklerini Açık/Gizli Tutmalarına Göre Ayrımcılık ve Eşit Haklar Puanlarının Karşılaştırması

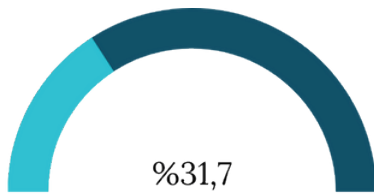
	LGBTİ+ Kimliğini Gizli Tutan			Açık Kimlikli Olan		Karşılaştırma	
	Ort.	SS.		Ort.	SS.	t	p
Ayrımcılık	2.42	0.83	<	2.76	0.99	-3.636	.000
Eşit Haklar	2.12	0.71	<	2.42	0.79	-3.928	.000

LGBTİ+ kimliğini gizli tutan ve LGBTİ+ kimliği açık olan katılımcıların arasında Ayrımcılık ve Eşit Haklara erişim puanları bağlamında karşılaştırma yapmak amacıyla Bağımsız Örneklem T-Testi yapılmıştır. Sonuçlar Tablo 4'te sunulmuştur. Analiz sonucuna göre LGBTİ+ kimliğini gizli tutan katılımcıların ayrımcılık puanları (\bar{X} =2.42, SS=0.83) ile açık kimlikli katılımcıların ayrımcılık puanları (\bar{X} =2.76, SS=0.99) arasında anlamlı bir fark olduğu görülmüştür ($p<.001$). Eşit Haklar bağlamında değerlendirildiğinde LGBTİ+ kimliğini gizli tutan katılımcıların puanları (\bar{X} =2.12, SS=0.71) ile açık kimlikli olan katılımcıların puanları (\bar{X} =2.42, SS=0.79) arasında anlamlı bir fark olduğu görülmüştür ($p<.001$).

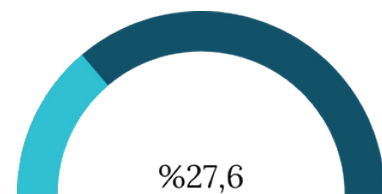
Bu sonuçlar göstermektedir ki LGBTİ+'ların kimliklerini gizli tutması ve açık kimlikli olması, Ayrımcılık ve Eşit Haklara Erişim Göstergelerinde farklılaşmaya neden olmaktadır. Kimliklerini gizleme zorunluluğu hisseden LGBTİ+'ları haklara erişim zorluklarını ve ayrımcılık deneyimini, açık kimlikli LGBTİ+'lara oranla daha çok bildirmektedir.

LGBTİ+ varoluşlarını gizlemek zorunda hisseden LGBTİ+'lar, çalışmada izlenen üniversiteler arasındaki en düşük skora sahip üniversitelerde eğitimlerine devam etmektedir. Bu da kimliklerini gizli tutma zorunluluğu hissetmelerine ve varoluşlarını gizleyerek eğitimlerine devam etmelerine rağmen haklara erişimde yaşadıkları zorlukları ve ayrımcılık deneyimlerini açıklar niteliktedir.

LGBTİ+ katılımcılardan %31.7'si (n=123) üniversitede cinsiyet kimliği ve/veya cinsel yönelimi sebebiyle ayrımcılığa, %27.6'sı (n=107) şiddete maruz bırakıldığını açıklamıştır. LGBTİ+ üniversite mensuplarının %29.9'u (n=116) cinsiyet kimliğini ve/veya cinsel yönelimini açıkladığında burs, yarı zamanlı çalışma vb. ekonomik olanaklardan mahrum bırakıldığını veya bırakılmaktan çekindiğini belirtmiştir.

LGBTİ+ katılımcıların %31.7'si (n=123) cinsiyet kimliği ve/veya cinsel yönelimi sebebiyle üniversitede ayrımcılığa maruz bırakılmış

LGBTİ+ katılımcıların %27.6'sı (n=107) cinsiyet kimliği ve/veya cinsel yönelimi sebebiyle şiddete maruz bırakılmış

Bu ifadeler trans+ katılımcılar için değerlendirildiğinde ise %49.4'ü (n=42) üniversitede cinsiyet kimliği ve/veya cinsel yönelimi sebebiyle ayrımcılığa, %38.8'i (n=33) şiddete maruz bırakıldığını açıklamıştır. Trans+ üniversite mensuplarının %29.4'ü (n=25) cinsiyet kimliğini ve/veya cinsel

yönelimini açıkladığında burs, yarı zamanlı çalışma vb. ekonomik olanaklardan mahrum bırakıldığı veya bırakılmaktan çekindiğini belirtmiştir. Bu oranlara bakılarak Trans+'ların LGBTİ+ semsiyesine kıyasla daha çok ayrımcılığa ve şiddete maruz bırakıldığı söylenebilir.

Tablo 5. LGBTİ+'ların Kimliklerini Açıklama, Güvende Hissetmek, Ayrımcılığa, Şiddete ve Ekonomik Şiddete Maruziyet, Yanlış Zamir Kullanımı, Ayrımcılık Ölçeği Toplam Puanı ve Haklara Erişim Ölçeği Toplam Puanının Korelasyon Analizi

		1	2	3	4	5	6	7	8
1	Kimliği açıklamak	-	,439**	,072	,040	,046	-,095	,196**	,182**
2	Güvende hissetmek		-	,399**	,307**	,104*	,048	,344**	,423**
3	Ayrımcılığa maruziyet			-	,571**	,070	,126*	,200**	,378—
4	Şiddete maruziyet				-	,086	,121*	,194**	,349**
5	Ekonomik haklardan mahrumiyet					-	,179**	,106*	,142**
6	Cinsiyetlendirilmiş zamir kullanımı						-	-,049	,046
7	Ayrımcılık Ölçeği Toplam Puanı							-	,687**
8	Haklara Erişim Ölçeği Toplam Puanı								-

LGBTİ+ öznelerin kimliklerini açıklama, güvende hissetme; ayrımcılığa, şiddete ve ekonomik şiddete maruz kalma, zamir hataları deneyimleme durumlarıyla ilgili yöneltilen ek soruların Ayrımcılık ve Eşit Haklara Erişim Ölçek puanları ile ilişkisini incelemek amacıyla korelasyon analizi ile gerçekleştirilmiştir. Elde edilen sonuçlar Tablo 5'te sunulmuştur.

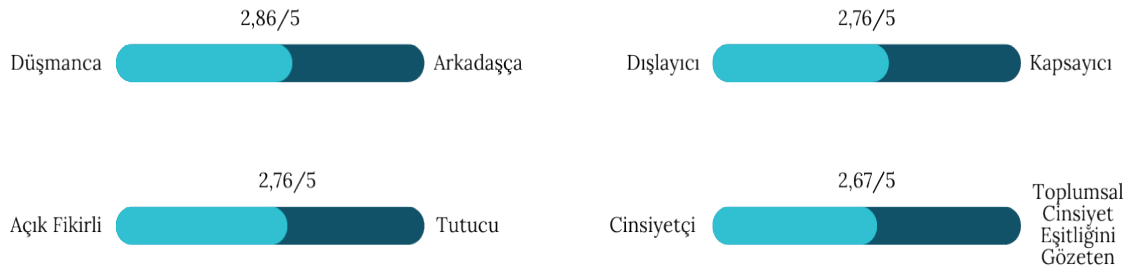
Yapılan korelasyon analiz sonuçları incelendiğinde LGBTİ+ Haklarına Erişim Ölçeği, öznelerin kimliklerini açıklamaları ($r=.182$, $p<0.01$), güvende hissetmeleri ($r=.423$, $p<0.01$), şiddete maruz kalmaları ($r=.349$, $p<0.01$) ve ekonomik haklardan mahrumiyet ($r=.142$, $p<0.01$) ile pozitif yönde ilişkili bulunmuştur. Benzer şekilde LGBTİ+'lara Yönelik Ayrımcılık Ölçeği de öznelerin kimliklerini açıklamaları ($r=.196$, $p<0.01$), güvende hissetmeleri ($r=.344$, $p<0.01$), ayrımcılığa maruz kalmaları ($r=.200$, $p<0.01$), şiddete maruz kalmaları ($r=.194$, $p<0.01$) ve ekonomik haklardan mahrumiyet ($r=.142$, $p<0.01$) ile pozitif yönde ilişkili bulunmuştur. Bunlara ek olarak LGBTİ+ öznelerin kimliklerini açıklaması, güvende hissetmek ile ($r=.439$, $p<0.01$); güvende hissetmesi, ayrımcılığa maruz kalmaları ($r=.399$, $p<0.01$), şiddete maruz kalmaları ($r=.307$, $p<0.01$) ve ekonomik haklardan mahrumiyet ($r=.104$, $p<0.05$) ile; ayrımcılığa maruz kalmak, şiddete maruz kalmak ($r=.571$, $p<0.01$) ile; cinsiyetlendirilmiş zamir kullanımı ise ayrımcılığa maruz kalmak ($r=.126$, $p<0.05$), şiddete maruz kalmak ($r=.121$, $p<0.05$) ve ekonomik haklardan mahrumiyet ($r=.179$, $p<0.01$) ile pozitif yönde anlamlı ilişkiye sahiptir.

Değişkenlerin birbirleri ile pozitif bir korelasyona sahip olması, ölçek değerlerinin beraber yükseldiği ya da düştüğü anlamına gelmektedir. Korelasyon analizinden elde edilen bu sonuçlar Ayrımcılık ve Haklara Erişim Ölçeklerinin LGBTİ+ öznelerin deneyimledikleri ayrımcılık, şiddet, LGBTİ+ varoluşunu gizleme zorunluluğu gibi birçok unsuru kapsadığını göstermektedir. Bunların yanı sıra LGBTİ+'ların kimliklerini açıklamakta zorluk hissetmelerinin, güvende hissetmekle

bağlantılı olduğu görülmektedir. LGBTİ+'ların güvende hissetmeleri ise ayrımcılık ve şiddete maruz kalmamaları ve ekonomik haklarından mahrum bırakılmamaları ile bağlantılı gözükmektedir. LGBTİ+'ların haklara erişimlerinin artmasıyla, ayrımcılık deneyimleri azalmakta ve bu da kimliklerini açıklamaktan çekinmedikleri, ayrımcılık ve şiddete maruz bırakılmadıkları güvenli bir ortam oluşmaktadır.

Korelasyon analizinde anlamlı görülen bulgulardan bir diğeri de cinsiyetlendirilmiş zamir kullanımınıdır. Cinsiyetlendirilmiş zamir atamasının artması, kişinin ayrımcılığa maruz kalma, şiddete maruz kalma ve ekonomik haklardan mahrum bırakılması ile ilişkili görünmektedir. Üstelik bu değışkende LGBTİ+ öznelerin tamamının yanıtı dahil edilmiştir. Trans+ katılımcıların %44.7'si (n=38) üniversitede kendileri için yanlış zamir kullanıldığını ve/veya seçilmiş yerine atanmış isimleriyle hitap edildiğini bildirmişlerdir.

LGBTİ+ üniversite mensupları üniversitelerinin genel iklimlerini 5'li likert ölçeği üzerinden değerlendirmiştir. 388 katılımcının ifadelerine verdiği yanıtların ortalamalarına bakıldığında üniversite iklimlerine düşmanca-arkadaşça skalasında (1=düşmanca, 5=arkadaşça) 2.86, tutucu-açık fikirli skalasında 2.78, dışlayıcı-kapsayıcı skalasında 2.78 ve son olarak cinsiyetçi-toplumsal cinsiyet eşitliğini gözetken skalasında 2.67 olduğu görülmüştür.

iii. Üniversitelerde Şiddet ve Taciz ile Mücadele

LGBTİ+'lara Yönelik Ayrımcılık Ölçeği'nden elde edilen bulguya göre üniversitelerde şiddet skoru ortalaması 55.2'dir. Şiddet türlerine bakıldığında, üniversitede LGBTİ+'ların sözlü şiddete maruz bırakılmadığını düşünenlerin skoru 49.8; fiziksel şiddet 63.4; psikolojik şiddet 47.6, cinsel taciz ise 60'tır. İzlenen 10 üniversitenin 8'inde psikolojik şiddet, yanıtlarda en yüksek çıkan şiddet biçimi olarak görülmüştür. Burada psikolojik şiddetin diğer şiddet biçimlerine oranla dikkate alınmaması, diğer şiddet biçimlerine göre azımsanması, kanıtlanabilirliğinin zor olması ve cezalandırılmamasının önemli bir etken olarak olabileceği düşünülmüştür.

Üniversitelerde LGBTİ+'ların taciz ve şiddete maruz bırakılmasındaki mevcut durumu, taciz ve şiddeti önleme üzerine kurulan CTS Birimlerinin işlerliğinin ölçüldüğü maddelerle birlikte düşünüldüğünde geçmiş senelerdeki devlet ve vakıf üniversiteleriyle benzer bir sonuç karşımıza çıkmaktadır.

Tablo 6. CTS ve Türevleri Olan ve Olmayan Üniversitelerde LGBTİ+'ların Haklara Erişim ve Ayrımcılık Düzeylerinin Karşılaştırılması için Bağımsız Örneklem T-Testi Analizi

	CTS Birimi Var		<	CTS Birimi Yok		Karşılaştırma	
	Ort.	SS.		Ort.	SS.	t	p
Ayrımcılık	2.64	0.97	<	2.81	0.94	-2.233	.026
Haklara Erişim	2.40	0.79	<	2.46	0.82	-.898	.370

İncelenen üniversitelerde CTS ve türevi birimlerin varlığı ile Ayrımcılık ve Haklara Erişim göstergeleri arasındaki ilişkiyi değerlendirmek amacıyla Bağımsız Örneklem T-Testi uygulanmıştır. Yapılan analiz sonuçları (Tablo 6) incelendiğinde CTS ve türevi birimleri olan üniversitelerde ayrımcılık puanlarının ($\bar{X}=2.64$, $SS=0.97$), olmayan üniversitelerin ayrımcılık puanlarından ($\bar{X}=2.81$, $SS=0.94$) anlamlı derecede daha düşük olduğu görülmüştür ($p<0.05$). CTS ve türevi birim olan üniversitelerde Haklara Erişim Ölçeği'nden alınan puanların ($\bar{X}=2.40$, $SS=0.79$) ise olmayan üniversitelerdeki puanlardan ($\bar{X}=2.46$, $SS=0.82$) anlamlı biçimde farklılaşmadığı görülmüştür ($p=.370$).

Bu sonuçlar CTS ve türevi birimlerin varlığının Ayrımcılık puanları üzerinde önemli miktarda bir etkisi olduğunu gösterirken Haklara Erişim puanları üzerinde önemli miktarda bir değişim olmadığını göstermiştir. Diğer bir deyişle üniversitede CTS ve türevi bir birimin bulunması ayrımcılık deneyimleme olasılığını azaltmaktadır ancak haklara erişime bir katkı sunmamaktadır.

Üniversitelerde KAM/KASAUM ve CTS ve türevi birimlerin bilinirliği üzerine analizler gerçekleştirilmiştir. İnceleme yapılan üniversitelerin hepsinde KAM/KASAUM bulunmaktadır. 388 LGBTİ+ katılımcıdan %11.1'i (n=43) üniversitelerinde aktif ve etkili çalışan bir Kadın Çalışmaları Merkezi olduğunu, %18.6'sı (n=72) böyle bir merkezin olduğunu ancak aktif ve etkili çalışmadığını, %21.1'i (n=82) böyle bir merkez olmadığını, %49.2'si (191) ise bilmediğini belirtmiştir. CTS ve/veya benzeri birim bulunan üniversitelerin mensubu 181 katılımcının yanıtlarına bakıldığında %5.5'i (n=10) üniversitelerinde CTS ve türevi birimin olduğunu, aktif ve etkili çalıştığını, %11'i (n=20) böyle bir birim olduğunu ancak aktif ve etkili çalışmadığını, %27.1'i (n=49) böyle bir birim olmadığını, %56.4'ü (n=102) ise bilmediğini belirtmiştir. CTS olmayan üniversitelerde de katılımcıların %11.1'i böyle bir birim olduğunu belirtmiştir. Sonuçlar değerlendirildiğinde üniversitelerdeki öğrencilerin şiddet ve taciz durumlarına karşı üniversite içi başvuru mekanizmalarına dair bilgisinin oldukça kısıtlı olduğu bulgusuna ulaşılmıştır.

Bu bağlamda Üniversitelerde Şiddet ve Taciz ile Mücadelenin Kurumsallaşması Göstergelerine, CTS Birimlerinin işlerliğine bakmak faydalı olacaktır. Yapısal izleme kapsamında üniversitelerin politika analizlerinde ortaya çıkan CTS Birimlerinin adalete erişime yardımcı olma, danışanları yönlendirme, danışanlara psiko-sosyal destek sağlama gibi durumlara dair içeriklerin varlığı, birimlere dair bilgi alınabilecek üniversite web sitesinin varlığı ve üniversite mensuplarının şiddet ve tacize dair farkındalığını arttırmak için gerçekleştirilen etkinlik, eğitim içerikleri incelenmiştir. Haklara Erişim Göstergelerinden, Üniversitelerde Şiddet ve Taciz ile Mücadelenin Kurumsallaşması göstergesi 10 üzerinden 3.2 puan olarak en düşük alt gösterge olmuştur. Bu sonuç geçen senenin vakıf üniversiteleri bulgusuyla benzerlik göstermektedir. İzlenen yerel devlet üniversiteleri arasından 5 tanesinde işler durumda olan CTS Birimi ve yönergeleri varken

1 tanesinde Gender Equality Plan içerisinde taciz sürecinin nasıl işletileceği aktarılmış; diğer 1 tanesinde Psikolojik Taciz ve Mobbing Kurulu ve yönergesi bulunmaktadır. Aktif bir şekilde üniversitelerde cinsel taciz ve şiddet ile mücadele eden 5 birimin 4'ünde birime yapılabilecek başvurulara dair açık bir şekilde bilgilendirmenin olduğu görülmüştür. Birime özel web sayfası ise yalnızca 1 üniversitede bulunmaktadır. Diğer 3 birime araştırma merkezlerinin web sayfaları üzerinden ulaşılmaktadır. Diğeri ise daha yeni kurulduğu için henüz web sitesi bulunmamaktadır.

İncelemenin sonucunda hem görünürlük materyallerinin hem ilgili içeriklerin hem de bildirimde bulunma ve destek mekanizmaları başvurusu adımlarının açık, anlaşılır ve net biçimde ifade edilmediği ya da bu konuda bilgiye erişimde zorluk çekildiği gözlemlenmiştir. Bu konuda Çukurova Üniversitesi'nin Cinsel Taciz ve Cinsel Saldırıya Karşı Destek Birimi örnek teşkil etmektedir. Düzenli olarak üniversitenin farklı fakültelerinde, farklı ilçelerdeki meslek yüksekokullarında hem birimin tanıtımını hem de cinsel tacize karşı farkındalık eğitimini gerçekleştirmektedir.

Üniversite mensuplarının verdiği yanıtlar ve Yapısal İzlemede (Haklar 3) erişilen bulgular tüm üniversiteler bağlamında incelendiğinde KAM/ KASAUM ve CTS Birimlerinin varlığına ve çalışmalarına dair bilgilendirmelerin yeterli ölçüde yapılamaması, etkinliklerinin düzenlenememesi, politika belgelerinin, yönergelerinin öğrenciler ve personel arasında yaygınlaştırılmamasının oldukça önemli bir etken olduğu düşünülmektedir. Bu noktada üniversitelerdeki yönetici kadronun bu tür birimlerin faaliyetlerini ve bu konuda çalışma yürüten akademisyenlerle öğrencileri desteklemesinin önemini vurgulamak gerekir. Bu başlık altında yapısal izleme içerisinde karşılaşılan bir diğer bulgu ise şiddet, taciz ve mobbing gibi konularda üniversitelerdeki bilgilendirme, farkındalık yaratma, mücadele etme, destek sağlama ve yönlendirme konularında kurumsal faaliyetlerin oldukça yetersiz olmasıdır. Gerçekleştirilen izleme çalışmasında 5 yıl içerisinde yalnızca Çukurova Üniversitesi'nin ve Mersin Üniversitesi'nin faaliyet gerçekleştirdiği görülmektedir.

iv. Kampüs İklimini Etkileyen: Güvenli Alanlar

Bu bölümde kampüs ikliminin yalnızca LGBTİ+'lar için değil tüm üniversite bileşenleri açısından olumlu veya olumsuz yönlerini değerlendirmek amaçlanmıştır. Bu kapsamda yapısal izlemede öğrenci topluluklarının varlığı ve faaliyetleri, akademik birimler ve akademisyenler tarafından düzenlenen etkinlikler ile cinsiyetsiz ve erişilebilir tuvaletlerin durumu incelenmiştir.

Mevzuat ve politika belgelerinde LGBTİ+ kapsayıcılığının gözlenmediği ya da yeterli olmadığı üniversitelerde LGBTİ+'lar için kampüs iklimi de olumsuzdur. Bu bulgu, haklar ve ayrımcılığa uğramama arasındaki ilişkiyle de paralellik göstermektedir. Bu noktada kampüs iklimini olumlu yönde etkileyen faktör olarak üniversitelerdeki LGBTİ+ öğrenci toplulukları ve LGBTİ+ hakları bağlamında düzenlenen etkinlikler karşımıza çıkmaktadır. İzleme gerçekleştirilen üniversitelerin 5'inde LGBTİ+ öğrenci topluluğu bulunmamış, 4'ünde 1-2 sene aralığında faaliyet göstermiş ancak artık aktif olmayan LGBTİ+ öğrenci topluluğu görülmüş, 1'inde ise mevcutta Mersin Üniversitesi'nden öğrencilerin ağırlıklı olarak bulunduğu ve kendini öğrenci topluluğu olarak tanımlayan MersinKuir bulunmaktadır ve halen aktiftir.

LGBTİ+ topluluklarıyla birlikte LGBTİ+ kapsayıcı çalışma yürüten öğrenci toplulukları (örneğin kadın çalışmaları, insan hakları, turkmsic toplulukları), genel itibarıyla üniversitelerdeki toplumsal cinsiyet eşitliği alanında düzenledikleri çeşitli faaliyetleriyle kampüs iklimini LGBTİ+'lar ve kadınlar için de daha özgür ve güvenli bir atmosfere dönüştürmektedir. Bu bağlamda LGBTİ+ odaklı ve kapsayıcı toplulukların 8 Mart ve taciz, mobbing, şiddet gibi konular kapsamında gerçekleştirdikleri etkinliklere bakıldığında toplulukların düzenlediği etkinliklerin

nicel ve nitel olarak üniversite yönetimi etkinliklerinden fazla ve çeşitli konularda olduğu gözlemlenmiştir. Ayrıca bu etkinliklerde üniversitenin faaliyetlerinden daha fazla STK paydaş olarak yer almıştır. Bu noktada öğrencilerin topluluklar kapsamında çeşitli paydaşlarla çok daha kapsayıcı ve güncel içeriğe sahip toplumsal cinsiyet eşitliği ve LGBTİ+ odaklı faaliyetler gerçekleştirdiği gözlemlenirken akademisyen veya bölümler tarafından gerçekleştirilen etkinliklerin hem paydaş çeşitliliğinin daha az oluşu hem de Türkiye ve dünya odağındaki güncel toplumsal cinsiyet meselelerinin daha ziyade topluluklar tarafından ele alındığı gözlenmiştir.

Üniversitenin STK'larla işbirliği çalışmaları incelemesinde, bir önceki yıl gerçekleştirilen devlet üniversitelerinin izleme raporuna benzer olarak üniversitelerin web sitelerinde LGBTİ+ odaklı çalışan STK'larla ortak yürütülen projeler, faaliyetler ve bu STK'ların konuk olduğu etkinlikler kısıtlı yer almıştır. Son olarak geçen seneki vakıf üniversiteleriyle benzer şekilde 25 Kasım Kadına Yönelik Şiddetle Karşı Uluslararası Mücadele Günü özellikle 2 üniversitedeki topluluklarda (Uludağ TOG, Uludağ Kadın Çalışmaları Topluluğu, Çukurova Kadın Çalışmaları Kulübü) İstanbul Sözleşmesi odağında pek çok faaliyetin gerçekleştirildiğine rastlanmıştır.

Üniversite topluluklarının resmîyetinin tanınması ve tanınmaması üzerinden bir değerlendirme yapabilmemiz için önce aktif bir şekilde izleme döneminin en azından yarısında var olmaları gerekmektedir. Bu koşulu sağlayan yalnızca bir LGBTİ+ öğrenci topluluğu bulunmuştur. Anket katılımcılarının, bu toplulukların aktif olduğu dönemlerde okulda bulunup/bulunmaması gibi pek çok parametre analizi etkilemektedir. Bu nedenle geçmiş raporlardan farklı olarak bu çalışmada toplulukların olup olmaması resmîyet statüsü gibi unsurların kampüs iklimini nasıl etkilediği nicel analizler bağlamında değerlendirilememiştir.

v. Üniversite Mensupları Algı ve Tutumu, Akran Davranışları

Üniversite mensuplarının LGBTİ+'lara dair algı ve tutumlarına dair incelemede, izlenen tüm yereldeki devlet üniversitelerinde akranlar arasındaki ayrımcılığın, diğer mensuplar tarafından gerçekleştirilen ayrımcı davranışlara oranla daha düşük düzeyde olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Yereldeki devlet üniversitelerinde LGBTİ+'ları en fazla ayrımcılığa maruz bırakanlar ise sırasıyla; güvenlik görevlileri, üniversite yönetimi, idari personel ve akademik personel şeklinde ifade edilebilir. Üniversite mensuplarının LGBTİ+'lara yönelik ayrımcı tutum ve davranışlarını değiştirebilmek için bu çalışmanın özneleri olan LGBTİ+'lar başta olmak üzere kampüsteki güvenli, kapsayıcı ve barışçıl ortamın herkes için inşa edilmesi, korunması ve sürdürülmesi gerekmektedir. Burada en büyük sorumluluk, eşitlikçi ve öngörülü bir şekilde düzenlemeler ve uygulamalar gerçekleştirecek olan üniversite yönetimlerine ve akademisyenlere düşmektedir. Örneğin üniversitelerdeki kapsayıcı ve eşitlikçi politika belgelerinin ve mevzuatın oluşturulması, CTS Birimleri, Eşitlik Ofisleri gibi birimlerin kapasitesinin geliştirilmesi ve bu konuda tüm mensuplar dahil olmak üzere üniversite bileşenlerine toplumsal cinsiyet eşitliği, haklar, şiddet türleri ve şiddetle mücadele konusunda izlenebilecek yolların aktarılacağı dönemlik faaliyetlerin düzenlenmesi ve bu faaliyetlere katılımın üniversite mensupları için zorunlu hale getirilmesi gibi faaliyetler, ayrımcılıkları ve eşitsizlikleri önleyebilecek çalışmalardandır.

Üniversitelerde LGBTİ+'lara yönelik ayrımcılığın görünürlüğünü etkileyen değişkenler bulunmaktadır. Bu noktada her ne kadar araştırma özellikle pandemi ve deprem döneminde öğrencilerin kampüslerden uzak kalmasının etkilerini izlemeyi amaçlamamış olsa da LGBTİ+'ların ayrımcılığa maruz bırakılması konusunda uzaktan eğitim süreçlerinin etkisine dair bir bulgu ortaya çıkmıştır.

Tablo 7. Yaş Gruplarına Göre Ayrımcılık ve Eşit Haklar Ölçeklerinin Puanlarının Bağımsız Örneklem T-Testi ile Karşılaştırılması

	2001 ve öncesi			2002 ve sonrası		Karşılaştırma	
	Ort.	SS.		Ort.	SS.	t	p
Ayrımcılık	2.62	0.95	<	2.85	0.96	-2.936	.003
Eşit Haklar	2.34	0.79	<	2.54	0.82	-3.178	.002

Üniversitelerde öğrencilerin doğum yılları bazında Ayrımcılık ve Eşit Haklara Erişim Göstergeleri bağlamında farklılaşmayı incelemek amacıyla Bağımsız Örneklem T-Testi Analizi yapılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 7’de sunulmuştur. Bu analiz sonuçlarına göre 2002 ve sonrasında doğan öğrencilerin ayrımcılık ($\bar{X}=2.85$, $SS=0.96$) ve haklara erişim ($\bar{X}=2.54$, $SS=0.85$) puanları 2001 ve öncesinde doğan öğrencilerin ayrımcılık ($\bar{X}=2.62$, $SS=0.95$) ve haklara erişim puanlarından ($\bar{X}=2.34$, $SS=0.79$) anlamlı bir biçimde farklılaşmaktadır ($p<0.01$).

Bu bulgular doğrultusunda 2002 ve sonrasında doğan öğrencilerin, 2001 ve öncesinde doğan öğrencilere kıyasla daha az ayrımcılığa uğradıkları ve daha fazla haklara erişim gösterdikleri söylenebilir. Bu bulgular bir önceki raporun sonuçları ile paralel görünmektedir. Geçen sene de belirttiğimiz gibi bu durum uzaktan eğitim uygulamasının, LGBTİ+’lar haklara erişimi ve ayrımcılığa uğramaması konusunda hak temelli bir bağlamda olumlu bir değişken olarak değerlendirilmemelidir⁸. Bu durum 2022 ve sonrasında doğan öğrencilerin pandemi döneminde ve 6 Şubat depremleri sonrasında alınan uzaktan eğitim kararları nedeniyle kampüste daha az zaman geçirmelerinin ve üniversite öğrencileri odaklı çalışan sivil toplum kuruluşlarının faaliyetlerindeki artışın etkisiyle yorumlanabilmektedir.

vi. Üniversitelerde Akademik Faaliyetler

Üniversitelerde LGBTİ+ hakları bağlamında toplumsal cinsiyet eşitliği üzerine akademik etkinlikler yani akademik konferans, sempozyum, panel, yayın gibi faaliyetlerin incelendiği yapısal izlemede Akdeniz Üniversitesi ve Dokuz Eylül Üniversitesi akademik faaliyet sayısı olarak en yüksek sayıya sahip kurumlardır ancak akademik faaliyetler skorunda Eskişehir Osmangazi Üniversitesi ve Akdeniz Üniversitesi en yüksek ortalamalara sahiptir. Burada ölçeklerin ortalamasının üstünde bir sayı ve çeşitlilik söz konusu olduğu da vurgulanmalıdır. Ayrıca izlenen tüm üniversitelerin genel değerlendirmesinde Ayrımcılık Ölçeğinde, Akademik Faaliyetler alt boyutunun ortalama skoru 59.8’dir. Bu ortalama Ayrımcılık Ölçeğindeki en yüksek skordur. Bu da tüm göstergeler arasındaki tüm üniversitelerin özellikle uluslararası indekslerde yer alan hakemli, akademik dergilerde yer alan yayınların ve lisansüstü tezlerinin etkisinin önemini yadsınmayacak derecede büyük olduğunu göstermektedir. Özellikle prestijli indekslerde taranan kıymetli yayınların çoğunluğunun İngilizce olduğunu söylemek şaşırtıcı olmayacaktır. Bu konuda Türkçe akademik faaliyetler özellikle tezler ağırlıklıdır.

Bunlar dışında kampüs bünyesinde gerçekleştirilen etkinlikler ise daha ziyade toplumsal cinsiyet eşitliği için önemli günlerde gerçekleştirilen faaliyetlerdir. Örneğin Dünya Kadınlar Günü nedeniyle Mart ayı, Kadınlara Yönelik Şiddetle Uluslararası Mücadele Günü nedeniyle Kasım ayı

⁸ unikuir.org (2023). Kampüsten Uzakta. 24.02.2023-07.03.2023. <https://www.unikuir.org/etiketler/kampusten-uzakta/haber%2005%20Şubat%202025> tarihinde erişildi.

ve İnsan Hakları günü nedeniyle Aralık ayı kurumsal olarak akademik faaliyetlerin gerçekleştiği/yoğunlaştığı zamanlardır.

Ek olarak Mersin Üniversitesi'nin akademik faaliyetleri yapısal izlemede ortalama skor almışken Ayrımcılık Ölçeğinde üniversite bileşenlerinden alınan yanıtlar ortalamasında en düşük ortalamaya sahiptir. Bu durum, Mersin Üniversitesi'nin yayınları ve faaliyetlerinin başta öğrenciler olmak üzere tüm üniversite bileşenleri tarafından yetersiz bulunduğunu ve bileşenlere sirayet etmediğini göstermektedir. Diğer taraftan da Mersin Üniversitesi akademik faaliyetler bağlamında kadın anahtar kelimesi haricindeki yayın çeşitliliğinin kısıtlılığı ve 5 yılda toplumsal cinsiyet eşitliği bağlamında gerçekleştirdiği 12 etkinliğe rağmen üniversite bileşenlerinden Ayrımcılık Ölçeğinde alınan yanıtlardaki en yüksek ortalamaya sahip olmasına bakılarak üniversite mensuplarının bu çalışmalardan ve çeşitlilikten memnun olduğu söylenebilir.

Son olarak Kadın Araştırma ve Toplumsal Cinsiyet Merkezlerinin veya anabilim dallarının varlığı bu başlıkta önem arz eden göstergelerdir. İzlenen 10 üniversitenin her birinde bir KAM/KASAUM olduğu, 6'sında da Kadın Çalışmaları/Kadın ve Aile Çalışmaları Ana Bilim Dalının bulunduğu görülmektedir. Bu durum üniversitelerdeki toplumsal cinsiyet eşitliği odaklı akademik faaliyetlerin sayısını ve çeşitliliğini, nihayetinde ise üniversite bileşenleri için olumlu bir kampüs atmosferini etkilemektedir. KAM/KASAUM'lar ile ilgili raporda şu bulgu dikkat çekicidir: Akdeniz Üniversitesi hariç geri kalan 9 üniversitesinin Kadın Sorunları ya da Kadın Araştırmaları adındaki Merkezleri çoğunlukla 2019-2021 tarihleri arasında yönetmelik ve isim değişikliğine gitmiştir. Bu değişiklikten sonra merkezler Kadın ve Aile Araştırmaları/Çalışmaları adıyla anılmış ve etkinliklerinin isimleri gibi yönetmeliklerindeki toplumsal cinsiyet eşitliği maddeleri de değiştirilmiştir.

Müfredat İncelemesinde, eğitimin her aşamasında (önlisans, lisans, yüksek lisans, doktora) LGBTİ+ hakları bağlamında ve toplumsal cinsiyet konusunda zorunlu ve seçmeli derslerin sayısı ile içeriklerinin incelendiği bu göstergeler kapsamında LGBTİ+ kapsayıcı derslerin ağırlıklı olarak Sosyal ve Beşeri Bilimler ile Hukuk Fakültelerinde yer aldığı saptanmıştır. Bu derslerin büyük çoğunluğu ise lisansüstü programlarda yer almaktadır. Öte yandan hem lisans hem de lisansüstü derslerinin adlarında anahtar sözcükler yer almasa da toplumsal cinsiyet eşitliği ana odak olarak müfredatlarda yer almıştır. Örneğin Uludağ Üniversitesi'nde Özel Gruplara Yönelik Sosyal Politikalar dersinin amaçlar bölümünde dezavantajlı gruplar ifadesi parantez içerisinde LGBT bireyler şeklinde belirtilmiştir.

Yapısal izleme kapsamında gerçekleştirilen Paydaş Analizine dair göstergeler kapsamında STK'lar ile birlikte yürütülen kampanya, ortak çalışma, etkinlik, iş birliği ve buradaki TCE bağlamında çeşitlilik (kurum çeşitliliği, ortaklık çeşitlilikleri) sayısı ile geliştirilen modellerin sayısı incelenmiştir. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi'nin Faaliyet Raporları'nda proje, etkinlik, bilimsel yayın ve STK'larla kurulan işbirlikleri detaylı bir şekilde yer almıştır. Diğer hiçbir üniversitenin sosyal medyalarında STK'lar ile kurulan işbirliklerine kolaylıkla ulaşmak mümkün olmamıştır. Bu gösterge bağlamında gerçekleştirilen izlemede yereldeki devlet üniversitelerinden yalnızca Mersin Üniversitesi'nde Mersin Büyükşehir Belediyesi'yle geliştirilen bir modele rastlanmıştır. Mersin Üniversitesi, Mersin Büyükşehir Belediyesi personeli ile "Cinsiyete Dayalı Şiddet ve Taciz Politikası" eğitimi gerçekleştirmiştir. Üniversitelerin çoğu STK'lar, meslek odaları, yerel yönetimler gibi birimler ile işbirliği gerçekleştirirse de toplumsal cinsiyet eşitliği bağlamında çeşitliliğe sahip olduğu muallaktır. Yapısal izleme kısmında paydaşların LGBTİ+ eşitliği temelindeki çeşitliliğini ve bu paydaşlarla gerçekleştirilen faaliyetleri daha ziyade öğrenciler yani topluluklar

gerçekleştirmektedir. Topluluklar tarafından iş birliği gerçekleştirilen LGBTİ+ hakları ve toplumsal cinsiyet eşitliği temelindeki STK'lar Pozitif Yaşam Derneği; Sosyal Politika, Cinsiyet Kimliği ve Cinsel Yönelim Çalışmaları Derneği (SPOD); Muamma LGBTİ+ Derneği, Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu; Özgür Renkler Derneği olarak bulgulanmıştır.

vii. Barınma

İzleme gerçekleştirilen kırsaldaki 10 devlet üniversitesinde LGBTİ+'ların en çok ayrımcılığa maruz bırakıldıkları alan yurtlar olarak ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin yurtlarda ayrımcılığa maruz bırakılmaları ile ilgili 4 sorudan oluşan Ayrımcılık/Barınma alt boyutuna verilen yanıtlar 43.4 puan olarak hesaplanmıştır. Ayrımcılık Ölçeğinin genel toplam skorunun 54.5 olduğu düşünüldüğünde Barınma alt boyutunun ortalamasının altında kaldığı görülmektedir.

	KYK			Üniversite Yurdu		Karşılaştırma	
	Ort.	SS.		Ort.	SS.	t	p
Ayrımcılık Ölçeği Barınma Puanı	2.28	1.17	>	1.91	0.96	3.074	.002

KYK ve Üniversite Öğrenci Yurtlarında kalan katılımcıların barınma alt boyutuna verdiği cevapların anlamlı bir biçimde farklılaşıp farklılaşmadığını incelemek amacıyla Bağımsız Örneklem T-Testi yapılmıştır. Tablo 8'deki bulgular incelendiğinde KYK yurdunda kalan katılımcıların barınma alt boyutuna verdiği puanların ($\bar{X}=2.28$, $SS=1.17$), Üniversite Yurdunda kalan öğrencilerin verdiği puanlara göre ($\bar{X}=1.91$, $SS=0.96$) anlamlı bir biçimde daha yüksek olduğu görülmüştür ($p<0.01$). Diğer bir deyişle KYK yurdunda kalan öğrenciler üniversite yurdunda kalan öğrencilere göre daha az ayrımcılık yaşadığını belirtmiştir. Üniversite Öğrenci Yurtlarının KYK'lardan dahi LGBTİ+'lara yönelik ayrımcı olması, şaşırtıcı bir bulgudur. Gerçekleştirilen çalışmada Dokuz Eylül Üniversitesi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi ve Uludağ Üniversitesi'nin üniversite yurdu bulunmaktadır. Anadolu Üniversitesi kampüsünün içerisinde KYK yurdu bulunmadığı için dahil edilmemiştir.

Üniversitelerin kendilerine ait yurtlarında kendi mevzuat ve politika belgeleri, CTS ve/veya benzeri birimlerin varlığı etkili olmaktadır ancak görülmektedir ki bu politika belgeleri LGBTİ+ haklarını gözetmemekte ve Yurtlar Yönergeleri ayrımcı unsurlar barındırmaktadır. Üniversitelerin kendi yurtlarının olmasının önemli olduğu görülmekle beraber yurtlarda ayrımcılık yaşanmaması adına genel üniversite ikliminde çalışmaların yapılması gerektiği görülmektedir.

17. Özet Bulgular ve Son Söz

Bu çalışmanın ana amacı, üniversiteli LGBTİ+'ları merkeze alarak yereldeki devlet üniversitele-
rinde, LGBTİ+ Hakları Bağlamında Toplumsal Cinsiyet Eşitliği tematik alanında izleme ve harita-
lama çalışması yapmaktır. Bu bağlamda seçici örneklem ile belirlenen 9 farklı şehirden 10 devlet
üniversitesinde nicel ve nitel incelemeler gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın nitel kısmı için Mevzuat
ve Müfredat İncelemesi, Politika ve Paydaş Analizleri gerçekleştirilmiş, nicel kısmı için gönüllü
ve dahil edilme kriterlerine uyan 647 katılımcının verisine ulaşılmış ve LGBTİ+'lara Yönelik
Ayrımcılık Ölçeği ile LGBTİ+'ların Haklarına Erişim Ölçeği uygulanmıştır. Gerçekleştirilen nitel
ve nicel incelemeler sonucunda elde edilen ana bulgularımız şu şekilde sıralanmaktadır:

Ana Bulgular

- **KYK vs Üniversite Öğrenci Yurdu:** Gerçekleştirilen analiz sonucunda üniversiteye ait öğrenci yurtlarında konaklayan öğrencilerin, KYK'larda kalan öğrencilere kıyasla daha çok ayrımcılığa maruz kaldığı tespit edilmiştir. Beklentimizin tam aksini gösteren bu sonuç, üniversitelerin genel ahlakı vurgulayan, gösteri yürüyüşleri kanununa muhalefetin yurttan atılma sebebi olarak gösterildiği "Yurt Yönergeleri" ile bağlantılı olabileceği düşünülmektedir.
- **Mevzuat ve Politikalar:** Kırıldaki incelenen 10 devlet üniversitesinin mevzuatlarında toplumsal cinsiyet eşitliği ve LGBTİ+ haklarına yönelik belirgin politikaların eksik olduğu görülmüştür. Bazı üniversiteler, CEDAW ve Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları kapsamında toplumsal cinsiyet eşitliği taahhütlerinde bulunurken, LGBTİ+'ların haklarına doğrudan atıfta bulunan belgelerin sınırlı olduğu belirlenmiştir. LGBTİ+ hakları konusunda üniversitelerin STK'lar ile iş birliklerinin son derece sınırlı olduğu görülmüştür. Bu eksiklikler, LGBTİ+'ların kurumsal düzeyde yeterince korunmadığını ve haklarına erişimde ciddi engellerle karşılaştıklarını göstermektedir.
- **Akademik Ortam ve Müfredat:** Araştırma kapsamında incelenen üniversitelerde toplumsal cinsiyet eşitliği ve LGBTİ+ haklarına dair derslerin sayısı ve çeşitlilikleri geliştirilebilir bulunmuştur. Zorunlu dersler içerisinde anahtar kelimelere yer verilmesi nadirken, seçmeli derslerde belirli alanlarda artış gözlenmiştir. Bununla birlikte, akademik faaliyetler, seminerler ve konferanslar açısından farklılıklar bulunmaktadır. Bazı üniversitelerde akademik çalışmalar toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda belirli bir farkındalık yaratırken, LGBTİ+ odaklı çalışmaların yaygın olmadığı görülmüştür. LGBTİ+ haklarını ele alan araştırmaların ve akademik yayınların eksikliği, öğrencilerin ve akademisyenlerin bu alandaki bilgiye erişimini kısıtlamakta ve LGBTİ+'lar için güvenli kampüs iklimini olumsuz etkilemektedir.
- **Kampüs Ortamı ve Ayrımcılık:** Kampüs ortamında LGBTİ+ öğrenciler için ayrımcılığa maruz kalmak yaygın bir sorun olarak ortaya çıkmaktadır. LGBTİ+ öğrenci topluluklarının varlığının sınırlı olduğu, var olan toplulukların aktif olmadığı ve izlenen üniversitelerde resmiyeti tanınan bir LGBTİ+ topluluğu olmadığı görülmektedir. LGBTİ+'ların kampüs ortamında güvenlik kaygıları taşıdığı, ayrımcılık, sözlü ve fiziksel şiddet gibi sorunlarla karşılaştıkları belirlenmiştir. Ayrıca, yurtlar da LGBTİ+'ların en fazla ayrımcılığa maruz kaldıkları alanlardan biri olduğu tespit edilmiştir. Özellikle barınma ortamlarında LGBTİ+'ların yaşadığı ayrımcı uygulamalar, öğrencilerin akademik, sosyal yaşamlarını ve ekonomik durumlarını olumsuz etkilemektedir. Barınma temel bir insan hakkıdır.
- **LGBTİ+ Haklarına Erişim:** LGBTİ+'ların haklarına erişiminde ciddi engeller bulunmaktadır. Üniversite yönetimleri ve güvenlik personelinin LGBTİ+ hakları konusunda bilinç ve farkındalık düzeylerinin düşük olduğu, ayrıca öğrencilerin hak taleplerini dile getirmekte zorlandıkları bulgulanmıştır. Özellikle LGBTİ+'lara yönelik cinsel taciz, psikolojik ve fiziksel

şiddet vakalarında başvuru mekanizmalarının yetersiz olduğu belirlenmiştir. CTS birimlerinin etkinliği düşük olmakla beraber LGBTİ+ öğrencilerin yarısından fazlası bu birimlerin varlığından habersizdir. Ayrıca, birçok üniversitede LGBTİ+'lara yönelik destek mekanizmalarının geliştirilmemiş olması, öğrencilerin güvende hissetmemesine yol açmaktadır. Üniversitelerde güvenli alanların eksikliği, LGBTİ+'ların eğitim hayatına katılımını olumsuz etkilemektedir.

- **LGBTİ+'ların Haklara Erişimi ve Ayrımcılık:** Gerçekleştirilen analizler sonucunda LGBTİ+ öğrencilerin eşit haklara eriştiği, haklarının politika ve mevzuat belgelerince korunduğu durumlarda maruz kaldıkları ayrımcılığın da azaldığı görülmektedir. Aynı zamanda LGBTİ+'ların eşit haklara erişebilmeleri; kimliklerini ifade edebilmelerine, güvende hissetmelerine aracı olmaktadır.

Çalışmaya Dair Sınırlılıklar

Söz konusu çalışma bazı sınırlılıklar bulundurmaktadır. LGBTİ+'lara Yönelik Ayrımcılık Ölçeğinin alt göstergelerinden biri olan barınma, geçen seneki raporlarla paralel şekilde LGBTİ+'ların en yüksek ayrımcılık bildirdiği alan olmuştur. Bu nedenle bu sene de çalışma kapsamında, KYK yurdu, özel yurt, üniversite yurdu ve vakıf yurdu verileri toplanmıştır. LGBTİ+'ların hangi yurtlarda daha çok ayrımcılığa uğradığını değerlendirmek adına yapmak istediğimiz çalışma için yeterli veriye ulaşamadık. Üniversiteye ait özel yurt bulunan 3 üniversitede, katılımcıların üniversite öğrenci yurdu ve özel öğrenci yurdu seçeneklerini karıştırmış olabileceği düşünülmektedir. Ancak bu düşüncenin bir kesinliği olmadığı için özel öğrenci yurdu seçeneğini işaretleyen katılımcılar üniversitenin yurdunda ikamet ediliyor varsayımı ile hareket edilmemiştir.

Bir diğer sınırlılığımız akademide üniversite mensuplarının çeşitliliğine ulaşamamış olmaktır. Akademik ve idari personellerden araştırmaya gelen veri çok kısıtlıdır. Raporun verilerinin toplandığı dönemde LGBTİ+'lara yönelik düşmanca, fobik tutumların istenildiği gibi yüksek katılımcı sayısına ve idari/akademik personel gibi mensuplara ulaşamamış olmamızın sebepleri olabileceği tahmin edilmektedir.

Son olarak çalışmanın nitel izleme bölümünde, üniversitelerin sitelerinin yetersiz olması, AKTS bilgi paketlerinde bazı bölümlerin ders programlarının 2019'dan sonra güncellenmemiş ya da 2024'ten eski verisinin bulunmaması, bazı üniversitelerin AVESİS sistemini kullanmaması ve üniversite mensuplarının yayınlarına ulaşılmakta zorlanılması, raporlara veya mevzuat belgelerine internet sayfalarında yer vermemeleri, taramayı zorlaştıracak şekilde jpeg formatında yüklemeleri ya da sadece İngilizce olarak yayınlamaları bu verilere ulaşımında zorluklar yaşanmasına neden olmuştur. Söz konusu izleme çalışmasında herhangi bir nitel izleme verisinin eksik olma ihtimali buradan kaynaklanmaktadır.

Bu sınırlılıkların yanı sıra söz konusu raporun güçlü olduğu birçok unsur da mevcuttur. Geçen senelerde Ankara ve İstanbul'daki devlet ve vakıf üniversitelerinde, bu sene ise kırsaldaki devlet üniversitelerinde gerçekleştirilen LGBTİ+'lara yönelik üniversitelerdeki mevcut durum incelemesi bağlamında Türkiye'de öncül bir çalışmadır. LGBTİ+'lara yönelik ayrımcılık ve haklara erişimin incelendiği söz konusu çalışmanın en güçlü yanlarından biri ise kullandığı yöntemdir. Raporda gerçekleştirilen izlemenin hem nitel hem de nicel yöntemlerden oluşması hem katılımcıların düşüncelerine, duygularına ve deneyimlerine ulaşmayı hem de üniversitelerde nelerin var ya da yok olduğunu inceleyerek bir araya getirmeye imkan sunmaktadır. Örneğin bazı üniversitelerde CTS Birimlerinin olmasına rağmen katılımcıların neredeyse yarısı böyle bir birimin olmadığını ya da bilmediğini ifade etmektedir. Bu nedenle gerçekleştirilen karma yöntem izleme çalışmasını güçlendirmiştir.

Sonuç ve Öneriler

Bu rapor, kırsaldaki devlet üniversitelerinde LGBTİ+'ların toplumsal cinsiyet eşitliği bağlamında karşılaştıkları zorlukları ve mevcut durumu kapsamlı bir şekilde ele almıştır. Bulgular, mevzuat ve politikaların LGBTİ+ kapsayıcılığını artıracak şekilde düzenlenmesi, akademik programlarda toplumsal cinsiyet eşitliği ve LGBTİ+ haklarına dair derslerin artırılması, kampüs ortamında güvenli alanlar oluşturulması ve ayrımcılık ile mücadelede etkili politikalar geliştirilmesi gerekliliğini ortaya koymaktadır.

LGBTİ+'ların üniversite ortamında daha eşit ve güvenli bir deneyim yaşamaları için, yönetimlerin daha kapsayıcı ve insan hakları temelli yaklaşımlar benimsemeleri kritik bir gerekliliktir. Bu kapsamda, hem mevzuat değişiklikleri hem de toplumsal farkındalık çalışmalarının yaygınlaştırılması büyük önem taşımaktadır. Üniversitelerde öğrenci topluluklarının özgürce faaliyet gösterebilmesi, LGBTİ+ öğrencilerin kendilerini daha güvende hissetmesini sağlayacaktır. Bunun yanı sıra, üniversite personelinin LGBTİ+ hakları konusunda bilinçlendirilmesi ve kapsayıcı eğitim programlarının oluşturulması, ayrımcılığın azaltılmasına katkıda bulunacaktır.

Gelecekte yapılacak çalışmaların, LGBTİ+'ların eğitim hayatında karşılaştıkları zorlukları daha detaylı bir şekilde ele alarak, somut çözüm önerileri sunması beklenmektedir. Üniversitelerin, LGBTİ+ haklarını destekleyen politikaları hayata geçirmesi ve öğrenciler için güvenli ve eşit bir akademik ortam yaratması, toplumsal cinsiyet eşitliği açısından büyük önem taşımaktadır. Üniversite yönetimleri, akademisyenler ve öğrenciler arasında daha kapsayıcı ve dayanışmacı bir ortam oluşturulması, eğitimde eşitliğin sağlanması adına kritik bir adımdır.

Üniversitelerde LGBTİ+'ları, haklarını ve ihtiyaçlarını yok saymak özellikle BM'nin Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerine yönelik faaliyetlerde bulunurken toplumsal cinsiyet eşitliği ilkesinin sadece kağıt üstünde kalmaması, imzalanan protokollerin, mutabakatların sadece evrak olarak yer almaması ve kaynak edinebilmek için göstermelik olarak "toplumsal cinsiyet eşitliği" tesisine yönelik formalite çalışmalarının yapılmaması; tüm bu çabaların eşitlik açısından anlam bulması için hayati önem taşıyor. Bu nedenle çalışmaların, ilkelerin, protokollerin, taahhütlerin içlerinin doldurulması ve eşitlikçi, bilimsel, kapsayıcı biçimde hayata geçirilmesi; bu araştırmayı yapan ekip ve dernek olarak ortak temennimiz.

Son olarak bu çalışma gibi üretilen nice bilimsel çalışmadan, izleme faaliyetlerinden, sivil toplum birikiminden faydalanılması, deneyimlerin yok sayılmadan plan ve programların oluşturulması, üniversitelerle toplumsal cinsiyet eşitliği uzmanları ve sivil alanın temas etmesi dileğiyle. Daha özgür ve eşit üniversitelere!

EKLER

EK-2.3. Üniversitelerde LGBTİ+ Hakları Bağlamında Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Yapısal İzleme Göstergeleri ve Puanlama Tablosu

ÜNİVERSİTELERDE LGBTİ+'LARA KARŞI AYRIMCILIK GÖSTERGELERİ		PUANLAR		
		0	1	2
1.	Üniversitelerde Akademik Faaliyetlerde LGBTİ+ Hakları ve Toplumsal Cinsiyet Eşitliği			
1.1.	Eğitimin her aşamasında (önlisans, lisans, yüksek lisans, doktora) LGBTİ+ hakları bağlamında ve toplumsal cinsiyet konusunda zorunlu derslerin sayısı	Yok	Var ancak yetersiz ya da çeşitliliğe sahip değil	Var ve farklı fakültelerde, çeşitliliğe sahip
1.2.	Eğitimin her aşamasında (önlisans, lisans, yüksek lisans, doktora) LGBTİ+ hakları bağlamında ve toplumsal cinsiyet konusunda seçmeli derslerin sayısı	Yok	1-24 arasında	25'ten fazla
1.3.	Üniversitelerde LGBTİ+ hakları bağlamında toplumsal cinsiyet eşitliği üzerine akademik etkinlik (akademik konferans, sempozyum, panel, yayın vb.)	0-49	50-99	100'den fazla
1.4.	Üniversitelerdeki toplumsal cinsiyet ve kadın çalışmaları bölümlerinin varlığı	Yok	Var ancak toplumsal cinsiyet eşitliği odaklı değil	Var ve toplumsal cinsiyet eşitliği odaklı
1.5.	Üniversitelerdeki toplumsal cinsiyet ve kadın araştırma merkezlerinin varlığı	Yok	Var ancak TCE odaklı ya da aktif değil	TCE odaklı ve aktif bir merkez var
2.	LGBTİ+'lar İçin Kampüs İklimi			
2.1.	Üniversitelerde LGBTİ+ dayanışma/araştırma kulüplerinin varlığı	Kulüp/Topluluk yok	Kurulma aşamasında ya da aktif durumda değil	Kulüp/Topluluk var
2.2.	Üniversitelerde LGBTİ+ Öğrenci Kulübünün/Topluluğunun statüsü (resmi/resmi olmayan/resmileşme sürecinde)	Resmi Değil	Resmileşme Sürecinde	Resmi
2.3.	Üniversitelerde LGBTİ+'lar özelinde etkinlik sayısı	Etkinlik yok	1-3 etkinlik	3'ten fazla etkinlik
2.4.	Kampüslerdeki Onur Haftası/Ay1 etkinliklerinin sayısı	Etkinlik yok	1-3 etkinlik	3'ten fazla etkinlik
2.5.	Kampüslerdeki 8 Mart etkinliklerinin sayısı	Etkinlik yok	1-3 etkinlik	3'ten fazla etkinlik

2.6	Kampüslerde Cinsiyetsiz Tuvalet Sayısı ve Erişilebilirlik	Yok	Var ancak erişilebilir değil	Var ve erişilebilir
3. Üniversitelerde LGBTİ+fobik ve Cinsiyetçi Kalıplar				
3.1.	LGBTİ+ hakları bağlamında toplumsal cinsiyet farkındalığını artıran kampanya ve bilgilendirici materyal sayısı	Yok	1-4 kampanya ve materyal	5'ten fazla kampanya ve materyal
3.2.	Üniversite çalışanları ve yönetici kadro başta olmak üzere üniversite mensuplarına yönelik düzenlenen LGBTİ+ hakları bağlamında toplumsal cinsiyet eşitliği eğitim ve seminer sayısı	Yok	1-3 eğitim ve seminer	3'ten fazla seminer
3.3	Üniversite web sitelerinde bulunan açıklamalarda LGBTİ+ hakları bağlamında toplumsal cinsiyet eşitliğine uygun demeç sayısı	Yok	Var ancak toplumsal cinsiyet eşitliği odaklı değil	Var ve toplumsal cinsiyet eşitliği odaklı
3.4	Üniversitelerin paylaştığı LGBTİ+ hakları bağlamında incelenebilecek toplumsal cinsiyet eşitliğine dair rapor sayısı	Yok	1-3 rapor	3'ten fazla rapor

ÜNİVERSİTELERDE LGBTİ+ HAKLARINA ERİŞİM GÖSTERGELERİ		PUANLAR		
		0	1	2
1.	Üniversite Mevzuat, Yönerge ve Politika Belgelerinde LGBTİ+ Hakları Bağlamında Toplumsal Cinsiyet Eşitliği			
1.1.	CEDAW ve İstanbul Sözleşmesi'ne atıfta bulunan yönetmelik ve yönerge sayısı	Yok	1 kez	1'den fazla
1.2.	Mevzuat, Yönerge ve Politika metinlerinde "toplumsal cinsiyet" ve "cinsel yönelim", "cinsiyet kimliği" gibi kavramlara atıf sayısı	Yok	1-3 kez	3'ten fazla
1.3.	Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerinden 5 No'lu amaca atıfta bulunan yönetmelik, yönerge ve politika sayısı	Yok	1 kez	1'den fazla
1.4.	Toplumsal cinsiyet eşitliğini destekleyici yönetmelik sayısı	Yok	1 kez	1'den fazla
1.5.	Üniversitelerin toplumsal cinsiyet, cinsiyet kimliği ve cinsel yönelime yönelik ayrımcılık karşıtı politika sayısı	Yok	1 kez	1'den fazla

1.6.	Diploma Mezuniyet Belgelerinde İsim Değişikliği yollarının açık ve anlaşılır bir şekilde belirtilmesi	Yeterli bilgi yok ya da diploma düzenlenmiyor	Diploma şerhli olarak yeniden düzenleniyor ya da düzenleme için ücret veya diploma ismi değişikliğine dair ek mahkeme kararı isteniyor	Diploma şerhsiz olarak yeniden düzenleniyor
2.	Üniversitelerin TCE'ye dikkat çekmek için STK'larla yaptıkları iş birlikleri, etkinlikler			
2.1.	STK'lar ile birlikte yürütülen kampanya, ortak çalışma, etkinlik, iş birliği sayısı ve buradaki TCE bağlamında çeşitlilik (kurum çeşitliliği, ortaklık çeşitlilikleri) sayısı	Yok	3'ten az	3 ve üzeri
2.2.	STK'larla birlikte oluşturulan ve hayata geçirilen modellerin sayısı	Yok	3'ten az	3 ve üzeri
3.	Üniversitelerde Şiddet ve Taciz ile Mücadelenin Kurumsallaşması: CTS Birimleri			
3.1.	Üniversitelerdeki aktif CTS biriminin varlığı	Birim yok	Birim kurulma aşamasında ya da aktif değil	Birim var
3.2.	Üniversitelerdeki CTS birimlerine başvuru yollarının açık ve anlaşılır bir şekilde belirtilmesi	Belirtilmemiş	Belirtilmiş ancak yeterli değil	Açık ve anlaşılır bir şekilde belirtilmiş
3.3.	CTS birimlerine dair bilgi alınabilecek üniversite-web sitesinin varlığı	Yok	Birimin kendine özel bir web sayfası yok ya da erişilmesi zor	Birimin kendine özel bir web sayfası var ve erişim kolay
3.4.	CTS birimlerinde adalete erişime yardımcı olma, yönlendirme, psikolojik destek verme gibi durumlara dair bir içeriklerin varlığı	Belirtilmemiş	Belirtilmiş ancak yeterli değil	Açık ve anlaşılır bir şekilde belirtilmiş
3.5.	Taciz ve mobbing gibi konular hakkında verilen eğitim ve/veya seminer sayısı	Yok	1-4 kez	5'ten fazla

- EK3.3.–LGBTİ+ Haklarına Erişim Ölçeği ve LGBTİ+'lara Yönelik Ayrımcılık Ölçeği
EK4.3.–2023 Vakıf Üniversiteleri İzlemesi–Mevzuat ve Politika İncemelerinde Taranan Tüm Belgeler
EK5.3.–2023 Vakıf Üniversiteleri İzlemesi–Müfredat İncelemelerinde Ulaşılan Dersler
Eklere ulaşmak için QR kodu taratabilirsiniz.

   /unikuir

www.unikuir.org
www.kuirizlem.org

 info@unikuir.org

